شىنجاڭ گېزىتى

新 疆 日 报

(维文)

1991 - يىل
يانۋار
8
سەيشەنبە

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى CN 65 — 0002/Z
(ۋەكالەت نومۇرى 1 — 57)
«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (بۇ سان 6 بەت)

شىنجاڭ مېتال، كان مەھسۇلاتلىرى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى بازارنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ كارخانىلارنى پېرېۋوت يارىتىدىغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشقا يېتەكلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز پېڭ ۋېيمىڭ، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز جاۋ چېنمىڭ خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ مېتال، كان مەھسۇلاتلىرى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى بازار ئېھتىياجىغا قاراپ كارخانىلارنى ئىشلەپچىقىرىشقا يېتەكلەپ، مال مەنبەسى يوق ۋاقىتلاردا كارخانىلارنى مەبلەغ بىلەن تەمىنلەپ، بازاردا ئۆزگىرىش بولغاندا خەۋپ - خەتەرنى ئۈستىگە ئېلىپ، كارخانىلارنى غەم - قايغۇدىن قۇتۇلدۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كىرىمنىلىق تۆمۈر ئېكسپورتىنى يوقلۇقتىن بارلىققا كەلتۈردى. ئۆتكەن يىلى 10 مىڭ توننىدىن ئارتۇق كىرىمنىلىق تۆمۈر ئېكسپورت قىلىپ، تاشقى پېرېۋوت كىرىمىنى بۇلتۇرقىدىن 12 ھەسسە ئاشۇردى.

بۇ شىركەت ئاپتونوم رايونىمىزدا مېتال، كان مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىشقا ئۇيۇشتۇرىدىغان كەسپىي تاشقى سودا شىركىتى بولۇپ، 1983 - يىلى ئۇلار كىرىمنىلىق تۆمۈر ئېكسپورت قىلماقچى بولغانىدى، لېكىن ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىشلەپچىقىرىلغان كىرىمنىلىق تۆمۈر ئۆزىنىڭ ئىشلىتىشىگە ئارانلا يەتكەچكە ئېكسپورت قىلىشقا مال مەنبەسى يوق ئىدى. ئۇلار خەلقئارا بازارنىڭ كىرىمنىلىق تۆمۈرگە بولغان ئېھتىياجىنى ۋە بايلىق مەنبەسى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئېنىقلىغاندىن كېيىن، كارخانىلارنى كىرىمنىلىق تۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇشقا يېتەكلىدى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

قىسقا ئوبزور

پايدىلىق بېشارەت

قائىدە بويىچە ئېيتقاندا، سانائەت كارخانىلىرىنىڭ نېمىنى ئىشلەپچىقىرىشى، نېمىنى ئىشلەپچىقارماسلىقى سودا كارخانىلىرى بىلەن مۇناسىۋەتسىز، سانائەت كارخانىلىرى نېمە بىلەن تەمىنلىسە، سودا كارخانىلىرى شۇنى سېتىۋېلىپ، مەملىكەت ئىچى - سىرتىدىكى بازارلارنى شۇ مال بىلەن تەمىنلەيدۇ. لېكىن شىنجاڭ مېتال، كان مەھسۇلاتلىرى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى پاسسىپ ھالدا كۈتۈپ ئولتۇرماي، خەلقئارا بازار ئەھۋالى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئېنىقلىغاندىن كېيىن، كارخانىلارنى بازار ئېھتىياجىغا مۇۋاپىق كېلىدىغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشقا پائال يېتەكلىگەن، ئىشلەپچىقىرىشقا مەدەت بېرىپ، خەۋپ - خەتەرنى ئۈستىگە ئېلىپ، كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىنى قوزغىغان. بۇ پايدىلىق بېشارەت.

ئوبوروت ساھەسىدىكى سودا كارخانىلىرى بىر قولىدا ئىشلەپچىقىرىشنى، يەنە بىر قولىدا بازارنى تۇتىدۇ، ئۇچۇر ئىگىلىشى جانلىق بولۇشتەك ئەۋزەللىككە ئىگە. ئەگەر مۇشۇ ئەۋزەللىكنى جارى قىلدۇرۇپ، بازارنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ يېتەكلەشنى يولغا قويۇپ، كارخانىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا مەدەت بېرىپ، كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشىشنى ئىلگىرى سۈرىدىغان بولسا، كارخانىلار بازارلىق مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرالايدۇ، بازار تاپالايدۇ، رىقابەتلىشىش ئىقتىدارىنى كۈچەيتەلەيدۇ.

شىنجاڭ مېتال، كان مەھسۇلاتلىرى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى كارخانىلارغا مەدەت

ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش ۋە ئۆگىنىش مۇناسىۋىتى بىلەن سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك كومىتېتىنىڭ دائىمىي كومىتېتى 12 - سانلىق يىغىن ئۆتكۈزدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - يانۋار تېلېگراممىسى. سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 12 - سانلىق يىغىنى بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن سىياسىي كېڭەش زالىدا ئۆتكۈزۈلۈشكە باشلىدى. بۇ قېتىمقى دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ مەركىزىي مۇھاكىمە تېمىسى ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش ۋە ئۆگىنىش، «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئون يىللىق پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى»نى ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىشتىن ئىبارەت.

مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ رېنجوڭ مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى شيەننيەننىڭ تاپشۇرۇقىغا بىنائەن بۈگۈنكى يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: يېڭى يىل ھارپىسىدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 7 - ئومۇمىي يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىن «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئون يىللىق پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى»نى

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىش يېزا قۇرۇلۇشى بىر يىلدا دەسلەپكى ئۈنۈمگە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز چىن جيەنخۇا خەۋەر قىلىدۇ: بىر يىلدىن بۇيان، ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ رەھبەرلىكى ۋە ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتلىرىنىڭ ياردىمىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىش يېزا قۇرۇلۇشى دەسلەپكى ئۈنۈمگە ئېرىشتى. پەن - تېخنىكىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى بارلىققا كەلتۈرۈلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدا 346 يېزا - بازار پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن يېزا باشلىقىنى سايلىدى، بۇ، پۈتۈن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئومۇمىي يېزا - بازارلارنىڭ 40.9 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ 121 يېزا - بازاردا پەن - تېخنىكا كومىتېتى قۇرۇلدى، بۇ، يېزا - بازار ئومۇمىي سانىنىڭ 14.3 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ؛ 103 يېزا - بازارغا پەن - تېخنىكا كادىرلىرى سەپلەندى، بۇ، يېزا - بازار ئومۇمىي سانىنىڭ 12.2 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە 88 پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىش يېزىسىنىڭ 55 ىدە پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىش يېزىسى قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. كەنت پەن - تېخنىكا رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىدىن 486 سى قۇرۇلدى، 458 پەن - تېخنىكىغا مەسئۇل مۇئاۋىن كەنت باشلىقى سەپلەندى، پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىش ئائىلىسى 9609 غا يېتىپ، 88 يېزىدىكى ئومۇمىي نوپۇس سانىنىڭ 5.7 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، يېزا كەسپىي تەتقىقات جەمئىيىتى ۋە ئىلمىي جەمئىيەتتىن 234 ى قۇرۇلۇپ، ئەزاسى 6764 كىشىگە يېتىپ، پەن - تېخنىكىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئۆلگىلەرنى كېڭەيتىش ئۈچۈن تەشكىلىي ئاساس سېلىندى.

پەن - تېخنىكىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلىشى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئىلگىرى سۈرۈلدى. تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىش يېزىلىرىغا 552 پەن - تېخنىكا تۈرى ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، ئۇلارنىڭ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 148 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، پايدىسى 23 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتكەن، ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش خىزمىتىمۇ خېلى زور دەرىجىدە ئىلگىرىلىگەن.

پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىش يېزا - بازارلىرىنى قۇرۇش جەريانىدا جايلار

ئىقتىدارنى كۈچەيتەلەيدۇ.
شىنجاڭ مېتال، كان مەھسۇلاتلىرى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى كارخانىلارغا مەدەت بېرىش، ئاشقى پېرېۋوت يارىتىشتا ئۈشۈنداق قىلدى. باشقا سودا كارخانىلىرىمۇ بۇنى سىناق قىلىپ باقسا بولامدۇ - يوق؟

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مىللىي ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە خەنزۇتىلى ئوقۇتۇشى مۇنتىزىملاشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز جاڭ شياۋ يەن يېقىندا يېپىلغان ئاپتونوم رايونلۇق مىللىي ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشى بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىدىن مۇنۇلاردىن خەۋەر تاپتى: مىللىي ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشى پەيدىنپەي مۇنتىزىملىشىشقا باشلىغان. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپلەردە خەنزۇ تىلى دەرسلىكىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 100% كە يەتكەن.

1987 - يىلى 7 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ خىزمىتى يىغىنى مىللىي ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە خەنزۇتىلى ئوقۇتۇشىنى كۈچەيتىشنى قارار قىلغاندىن بۇيان، خەنزۇتىلى دەرسلىكىنىڭ مىللىي ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى ئاساسىي دەرسلىك ئورنى تىكلەندى. جايلار باشلانغۇچ ۋە تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەردە سىنىپ كۆچۈش ئىمتىھانىدا خەنزۇ تىلنى ئومۇمىيۈزلۈك ئىمتىھان ئېلىنىدىغان پەنلەر تۈرىگە كىرگۈزدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىلىرى 7031 گە يېتىپ، 1987 - يىلدىكىدىن 44% كۆپەيدى. بۇنىڭ بىلەن خەنزۇ تىلى دەرسلىكى ئوقۇتقۇچىلىرى كەمچىل بولۇش ئەھۋالى زور دەرىجىدە پەسەيدى. مىللىي ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە ئىشلىتىلىدىغان خەنزۇ تىلى دەرسلىكى ئاساسەن يۈرۈش-لەشتۈرۈلدى. خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشىنى تەشكىللەش - باشقۇرۇش خىزمىتى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. ھازىر مۇتلەق كۆپ ساندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى ئوقۇتۇش تارماقلىرىغا خەنزۇ تىلىغا مەسئۇل كادىرلار سەپلەندى. ۋىلايەت دەرىجىلىك مائارىپ تەتقىقات ئىشخانىلىرىغا مەخسۇس خەنزۇتىلى ئوقۇتۇش تەتقىقاتچىلىرى سەپلەندى.

«8 - مارت» سودا سارىيى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى

ماھنۇر قاسىم، يۈسۈپ ئەيسا قاتارلىق كىشىلەر ئىش باشلاش مۇراسىمىغا قاتناشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئابلەت ئابلىز خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئاۋات كوچە-لىرىنىڭ بىرىگە جايلاشقان «8 - مارت» سودا سارىيىنىڭ قۇرۇلۇشىدا 1 - ئاينىڭ 4 - كۈنى رەسمىي ئىش باشلاندى. ئىش باش-لاش مۇراسىمىغا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ماھنۇر قاسىم، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ باشلىقى يۈسۈپ ئەيسا قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرى قاتناشتى.

بۇ سودا سارىيىنى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يەككە تىجارەتچى، «8 - مارت قىزىل بايراقدارى» رابىيە قادىرنىڭ باشلامچىلىقىدا 100 گە يېقىن يەككە تىجارەتچى بىرلىشىپ 6 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان. قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 12 مىڭ 417 كۋادرات مېتىر، سودا سارىيى يەر ئاستى قەۋىتى قوشۇلغاندا يەتتە قەۋەت بولىدۇ، ماگىزىن، كىيىم تىكىش كارخانىسى، كەشتىچىلىك كارخانىسى، ئىشخانا، يىغىن زالى، ساۋاتسىزلارنى تەربىيىلەش سىنىپلىرى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ سودا سارىيى پۈتكەندىن كېيىن 1000 غا يېقىن ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرغىلى بولىدۇ. سودا سارىيى پۈتۈپ رەسمىي تىجارەت باشلىغاندىن كېيىن يىللىق ساپ كىرىمنىڭ مەلۇم قىسمىنى ئاجرىتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مائارىپ ئىشلىرىغا ياردەم قىلماقچى.

سودا سارىيىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئاپتونوم رايونلۇق 5 - بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىركىتى ئۈستىگە ئالدى.

قىش كىرگەندىن بۇيان قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىسىنىڭ بەشكېرەم يېزىسى ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 120 مىڭ ئىش كۈنى سەرپ قىلىپ، كۆپ يىلدىن بۇيان تاشلىنىپ قالغان لەڭگەر سۇ ئامبىرىنى سۇ سىغىمەيدىغان قىلىپ ياساپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇپ، مول ھوسۇل ئېلىشقا ياخشى تەييارلىق كۆردى.

ما شېڭجۈن فوتوسى

«1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتى كارخانا ئىسلاھاتى داۋامىدا ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى يىلمۇ يىل ئۆستۈرۈپ، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى (1980 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە) نى 1985 - يىلىدىكى 98 مىليون 210 مىڭ يۈەندىن 1990 - يىلى 170 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، يىلىغا 9.58% ئاشۇردى. سۈرەتتە: «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر باش زاۋۇتىنىڭ ئومۇمىي كۆرۈنۈشى

ما يەنفېڭ فوتوسى

پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىش يېزا - بازارلىرىنى قۇرۇش جەريانىدا جايلار تېخنىك تەربىيىلەش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى. مەلۇماتلارغا قارىغاندا، ئۈلگە كۆرسىتىش يېزا - بازارلىرى تېخنىك يېتىشتۈرۈش مەكتىپىدىن 32 نى قۇرۇپ، ھەر خىل تېخنىك يېتىشتۈرۈش كۇرسىدىن 500 قارار ئېچىپ، 110 مىڭ ئادەمنى تەربىيىلىگەن.

ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 18 - سانلىق يىغىنى 1 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدۇ

ئۆز مۇخبىرىمىز دولقۇن مۇھەممەت خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 1 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 18 - سانلىق يىغىنى 1 - ئاينىڭ 9 - كۈندىن 12 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلىدىغانلىقى ئېلان قىلىندى.

بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ كۈنتەرتىپى مۇنداق: پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ھۆججەتلىرىنى ئۆگىنىش؛ «ئاپتونوم رايوننىڭ شەھەر قۇرۇلۇشى پىلانى قانۇنى (تۈزىتىلگەن لايىھە)» غا قاراپ چىقىش ۋە ماقۇللاش، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ۋە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ھەمدە پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلاپ ئۆتۈش، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ 7 - نۆۋەتلىك ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى 3 - يىغىندىكى تەكلىپ - لايىھەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى (يازما دوكلات) ئاڭلاپ ئۆتۈش؛ كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش، ۋەزىپىدىن قالدۇرۇش قاتارلىقلار.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يەر باشقۇرۇش سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپلار تەقدىرلەندى

ئۆز مۇخبىرىمىز يادىكار ئابدۇراخمان خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى، باشقارمىسى باش-لىقلىرى يىغىنى بەش كۈن داۋام قىلىپ، بۇلتۇر 12 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاياغلاشتى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى يۈسۈپ مۇھەممەدى قاتناشتى ۋە يىغىندا مۇھىم سۆز قىلدى.

ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ئېچىلغان بۇ قېتىمقى يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى، باشقار-مىسى باشلىقلىرى يىغىنى ئاپتونوم رايونلۇق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلغاندىن بۇ-يانقى كەڭ دائىرىلىك يىغىن بولۇپ، يى-غىندا ئۆت يىلدىن بۇيان قولغا كەلتۈ-رۈلگەن نەتىجىلەر يەكۈنلەندى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يەر باشقۇرۇش سىستې-مىسىدىكى دۆلەتنىڭ يەر باشقۇرۇش ئىشلىرىغا دائىر قانۇن، نىزام، پارتىيىنىڭ لۇشيەن، فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، خىزمەتتە ياخشى نەتىجە ياراتقان 17 ئورۇن، يەر بايلىقىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈش، پەن - تېخنىكا خىزمىتىدە نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولۇپ مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 14 كوللېكتىپ ئۈچ دەرىجە بويىچە تەقدىرلەندى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يەر باشقۇرۇش خىزمىتى بويىچە 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە 10 مىليون مو يەر ئۆزلەشتۈرۈش، بۇنىڭ ئىچىدە 5 مىليون مو تۆۋەن ھوسۇللۇق يەرنى ئۆزگەرتىش، 5 مىليون مو بوز يەر ئېچىش ۋە ئۇچ خىل قۇرۇلۇشقا ئىگىلىگەن يەر ئىگى-لەشنى 350 مىڭ مو ئۆپچۆرىسىدە كونترول قىلىش نىشانىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

يىغىننىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىدا يۈسۈپ مۇھەممەدى مۇنداق دېدى: «يەر باشقۇرۇش قانۇنى» ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يولغا قويۇش چارىسىنى داۋاملىق، كەڭ، چوڭقۇر، ئۇزاققىچە تەشۋىق قىلىپ ئىزچىللاشتۇرۇشىمىز، ئومۇمىي خەلقنىڭ قانۇنچىلىق كۆز قارىشى ۋە دۆلەت يەر - زېمىنى، دۆلەت ئەھۋالى، دۆلەت ئىشلىرى كۆز قارىشنى يەنىمۇ ئۆستۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ تېرىلغۇ يەرلەرنى، ئوتلاقلارنى قەدىرلەش ۋە مۇھاپىزەت قىلىش، يەردىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش ئېڭىنى ئۆستۈرۈشىمىز كېرەك. يەرلەرنى ئومۇمىي جەھەتتىن كونترول قىلىشنى كۈچەيتىپ، يەردىن پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلانىنى تۈزۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىمىز، «ھەم ئاماق يېيىش، ھەم قۇرۇلۇش قىلىش» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، شەھەر، يېزا يەرلىرىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇشنى تېخىمۇ كۈچەيتىشىمىز كېرەك. يەر باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ۋە يەر ئىشلىتىش تۈزۈمىدىكى ئىسلاھاتنى ئاكتىپ، پۇختا يولغا قويۇپ، شەھەر، يېزا يەرلىرىنى ئىشلىتىش تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش سىناق خىزمەتلىرىنى تېزلىتىشىمىز، شەھەر - بازارلاردىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يەر بايلىقىنى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى بايلىقلارنى باشقۇرۇشنىڭ ئىزىغا سېلىشىمىز لازىم.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يەر باشقۇرۇش ئىشلىرى قانۇنچىلىق ئىزىغا چۈشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز يادىكار ئابدۇراخمان خەۋەر قىلىدۇ: يېقىنقى تۆت يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يەر باشقۇرۇش خىزمىتىدە تۆت دەرىجىلىك يەر باشقۇرۇش تورى شەكىللىنىپ، شەھەر - يېزا يەرلىرىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش ئەمەلگە ئېشىپ، يەر باشقۇرۇش ئىشلىرى پەيدىنپەي قانۇن ئىزىغا چۈشتى.

ئاپتونوم رايونىمىز «يەر باشقۇرۇش قانۇنى»نى يولغا قويۇشنى چۆرىدىگەن ھالدا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئالاھىدىلىكىگە مۇۋاپىق كېلىدىغان يەرلىك خاراكتېرىدىكى يۈرۈشلەشكەن قائىدە - نىزاملاردىن 300 نەچچىنى تۈزۈپ يولغا قويدى ۋە ئۇنى تەشۋىق قىلىپ، ئىزچىللاشتۇرۇشقا ئەھمىيەت بەردى. ۋىلايەت، ئوبلاستتىن يۇقىرى دەرىجىلىك پارتىيە ھۆكۈمەتنىڭ رەھبەرلىرى رادىئو، تېلېۋىزىيە ئارقىلىق 162 ئادەم (قېتىم) سۆز قىلدى. ھەر خىل گېزىت - ژۇرناللاردا 825 پارچە ماقالە ئېلان قىلىندى. (يەر باشقۇرۇش قانۇنى» ۋە ھۆججەتلەر توپلىمى قاتارلىق 503 مىڭ 500 پارچە كىچىك كىتابچە بېسىلدى. تەشۋىقات ئاپپاراتچىلىرىنى يېتىشتۈرۈش كۇرسى ئېچىلىپ، 24 مىڭ 500 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەندى. بۇنىڭ بىلەن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى «ئالاقانچىلىك يەرنىمۇ قەدىرلەش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي يوسۇندا مۇھاپىزەت قىلىش» تىن ئىبارەت دۆلەتنىڭ تۈپ سىياسىتىگە نىسبەتەن بەلگىلىك تونۇشقا ئىگە بولدى، ئاپتونوم رايونلۇق، ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لىك ھەمدە يېزا - بازارلىق يەر باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى قۇرۇلۇپ، قوشۇن كېڭىيىپ، يەرلەرنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە غەيرىي يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇشىغا يەر ئىشلىتىشنى ئېنىقلاش خىزمىتى ئاخىرلاشتى. جەمئىي 1 مىليون 905 مىڭ مو يەر ئېنىقلاندى، 241 مىڭ پارچە قانۇنغا، قائىدە - تۈزۈمگە خىلاپ يەر ئىشلىتىش ئەنزىسى ئېنىقلاپ چىقىلىپ، بۇلارغا قارىتا ئوخشىمىغان شەكىلدە بىر تەرەپ قىلىش چارىسى قوللىنىلدى. يەر تەۋەلىكىدە باشقۇرۇش خىزمىتى تۈزۈملىشىش، قېلىپلىشىش نىشانىغا قاراپ ماڭدى. 1989 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە شەھەر، بازارلاردىكى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقىنى مەلۇم قىلىپ تىزىملىتىش خىزمىتى تاماملاندى. قۇرۇلۇشقا يەر ئىشلىتىشنى تەستىقلاش تۈزۈمى چىڭىتىلىپ، يەر ئىشلىتىشنى تەستىقلاش ئۆتكىلى قاتتىق ئىگىلەندى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ ماسلىشىشى بىلەن بوز يەر ئېچىش ۋە تۈزەن ھوسۇللۇق يەرلەرنى ئۆزگەرتىش چىڭ تۇتۇلۇپ، 1988 - يىلدىن 1990 - يىل 9 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدا 2 مىليون 586 مىڭ 700 مو بوز يەر ئېچىلدى، 3 مىليون 283 مىڭ 300 مو تۈزەن ھوسۇللۇق يەر ئۆزگەرتىلدى. يېزىلاردىكى ئولتۇراق ئۆي ئورنى يېرىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، ئاساسىي دېھقانچىلىق ئېتىزلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىش رايونلىرىنى ئايرىپ بېكىتىشنى سىناق قىلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى.

ستاتىستىكىلىق مەلۇماتتىن قارىغاندا 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، ئۈچ يىل قۇرۇلۇشقا ئىگىلەنگەن تېرىلغۇ يەر 581 مىڭ مو بولۇپ، 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكىدىن 900 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر تېجەپ قېلىنغان.

غۇلجا شەھەر قارىدۆڭ يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى مالىيىنى چوڭ تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، يېزا باشلىقى مەسئۇل بولغان ئاساستا بەش كىشىلىك تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەسىس قىلىپ، يېزا دائىرىسىدە بىر تۈۋەت مالىيە، باج ۋە مال باھاسى ئەھۋالىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈپ چىقتى.

سۈرەتتە: گۇرۇپپا ئەزالىرى ساقلانغان مەسىلەر ئۈستىدە پىكىر يۈرگۈزمەكتە.

تۇرسۇن يۈسۈپ فوتوسى

يوپۇرغا ناھىيىسىدە تېرىلغۇ يەر سالالاشتۇرۇلۇپ، ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى ياخشىلاندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىمىت توختى خەۋەر قىلىدۇ: يوپۇرغا ناھىيىسى مەۋقەنى ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇشقا قاراتقانلىقتىن، 54 مىڭ 508 مو يەر سالالاشتۇرۇلۇپ، مول ھوسۇل مەسئۇللىرىمۇ بۇ ئىشقا ئاكتىپ قاتنىشىپ، ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشقا كونكرېت يېتەكچىلىك قىلدى. نەتىجىدە، 1990 - يىلى 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگىچە 31 مىڭ 472 تەپەر تەمگەك كۈچى، 18 مىڭ 270

شىنجاڭنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان قۇرۇلۇش تورى بويىچە مۇھىت ئاسراشتا زور نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى

ئۆز خەۋەرىمىز. 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇھىت ئاسراش تارماقلىرى قۇرۇلۇش تورلىرى جەھەتتە بىر مۇنچە مۇھىتنى كۆزىتىش، باشقۇرۇش خىزمىتىنى ئىشلەپ، ناھايىتى زور نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. يېقىندا ئېچىلغان ئاپتونوم رايونلۇق 7 - بەش يىللىق پىلان قۇرۇلۇش تورىنىڭ مۇھىتنى باشقۇرۇش خىزمىتى يىغىنىدا سەككىز ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخس باھالاپ چىقىلدى ۋە تەقدىرلەندى، كۆيتۇڭ شەھىرىگە رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتى بېرىلدى.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇھىت تەسىرىنى باھالاش خىزمىتى 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە باشلىنىپ، 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە خېلى تېز تەرەققىي قىلدى. قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ مۇھىت تەسىرىنى باھالاش تۈزۈمى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئومۇمىيۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، باھالاش قوشۇنى، تېخنىكا ئۇسكۈنىلىرى ۋە باھالاش سۈپىتى قاتارلىق جەھەتلەردە زور ئىلگىرىلەش بولدى. مۇھىت تەسىرىنى باھالاش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان تېخنىك خادىملار 500 كىشىدىن ئاشتى. 1988 - يىلقى ۋە 1990 - يىلقى ئىككى قېتىملىق تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مۇھىت تەسىرىنى باھالاش ئورۇنلىرىنىڭ سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. 1982 - يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدا مۇھىت تەسىرى توغرىسىدىكى دوكلاتتىن (جەدۋەل) 85 نۇسخا ئورۇنداپ بولۇندى، 1988 - يىلى بىر يىل ئىچىدىلا 32 نۇسخا ئورۇنداپ بولۇندى، 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئورۇنداپ بولۇنغان دوكلات نامە ئومۇمىي سانىنىڭ تەخمىنەن 80 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ. چوڭ، ئوتتۇرا تۈرلەردىكى دوكلات نامىلەرنىڭ ئىجرا قىلىنىش نىسبىتى ئىزچىل تۈردە 100 پىرسەنتنى ئىگىلەپ كەلدى.

خوتەن ۋىلايەتلىك لاسكۈي ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى مۇددەتتىن ئىلگىرى قۇراشتۇرۇلۇپ، توك تارقىتىشقا باشلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن خەۋەر قىلىدۇ: خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ئاساسلىق ئېنېرگىيە مەنبەسى بولغان لاسكۈي ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى مۇددەتتىن ئىلگىرى قۇراشتۇرۇلۇپ سىناق قىلىنغاندىن كېيىن، 1990 - يىلى 12 - ئايدىن باشلاپ توك تارقىتىشقا باشلىدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ گېنېراتور سىغىمچانلىقى 15 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. ھازىرغىچە 3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسىدىن 700 مىڭ كىلوۋات توك تارقىتىلىپ، 100 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم كۆرۈلدى.

3 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسى 6000 كىلوۋاتلىق ئوت كۈچى گېنېراتور گۇرۇپپىسى بولۇپ، ئۇنىڭغا 14 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئۇنىڭ قۇرۇلۇشى 1989 - يىلى 10 - ئايدا باشلانغانىدى. بۇ قۇرۇلۇشقا بىر يىلدىن كۆپرەك ۋاقىت سەرپ قىلىندى. ئۈسكۈنىلەرنى قۇراشتۇرۇش ئۈچ ئايدا تاماملاندى. قۇرۇلۇش تېخنىكلىرى ۋە باشقۇرغۇچى خادىملارنىڭ زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى نەتىجىسىدە ماتېرىيال جىددىي بولغان ئەھۋالدىمۇ، قۇرۇلۇشنىڭ سۈرئىتى تېز، سۈپىتى ياخشى بولدى. بۇنى شۇ خىلدىكى 2 - نومۇرلۇق گېنېراتور گۇرۇپپىسىغا سېلىشتۇرغاندا، 3 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ تېجەپ قېلىندى.

بۇ گېنېراتور گۇرۇپپىسى توك تارقىتىشقا باشلىغاندىن بۇيان، خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى بىلەن تەمىنلەشتىكى جىددىيلىكى پەسەيدى.

يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى خىزمەت گۇرۇپپىسى قورغاس ناھىيىسىدە يېزا ئىگىلىككە ياردەم بېرىشتە ئۈنۈمگە ئېرىشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز نەنچى خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئوندىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاشلىق زىرائەتلىرى تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى ۋېي سۇخۇانىڭ باشچىلىقىدىكى يېزا

قۇدۇق گەۋدىسى سۈپىتىنىڭ لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 100% كە يەتتى

چىڭ ئۆتۈشقا قاراتقانلىقتىن، 54 مىڭ 508 مو يەر سالالاشتۇرۇلۇپ، موڭ ھوسۇل ئېلىشقا پۇختا ئاساس يارىتىلدى.

ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى ئۆتكەن يىل تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئارقىلىق پىلاننى بالدۇر تۈزۈپ، ئاساسىي قاتلاملارغىچە ئەمەلىيلەشتۈردى. ناھىيە، يېزا، كەنتلەردە «بەشتە ياخشى» يېزا قۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىلىرى قۇرۇپ، مەسئۇلىيەتنى كۈچەيتتى. يېزا - بازار

يىلى 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگىچە 31 مىڭ 472 تەپەر ئەمگەك كۈچى، 18 مىڭ 270 هارۋا، 416 تراكتور ئىشقا سېلىنىپ، 367 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا ئېرىق - ئۆستەڭ چېپىلدى، 337 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا يول ياسالدى. 337 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا 163 تاناپ ئورمان بەلبېغى بەرپا قىلىنىپ، بۇ يىل ئەتىيازدا كۆچەت تىكىشكە تەقلەپ قويۇلغاندىن باشقا، يەنە يېڭىدىن توما ۋە كۆۋرۈك ياسالدى.

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمى- يىسىنىڭ ئوندىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا خادىمى بۇ يىل باش ئەتىيازدا قۇرغاس ناھىيىسىگە بېرىپ، گۇرۇھ- ھۆددىگەرلىكىگە قاتنىشىپ، بۇ ناھىيىنىڭ «مول - ھوسۇل پىلانى» ۋە گۇرۇھلار ھۆددىگەرلىكى پىلانىنى چۈرىدىگەن ھالدا ئۇنىۋېرسال تېخنىكا مۇلازىمىتى قانات يايدۇرغاچقا، قورغاس ناھىيىسىدە يېزا ئىگىلىكىدىن ئومۇميۈزلۈك مول ھوسۇل ئېلىندى. بۇ يىل ناھىيە بويىچە بۇغداينىڭ ئومۇمىي ھوسۇلى 70 مىليون 522 مىڭ كىلوگىرامغا يېتىپ، ئۆتكەن يىلدىكىدىن 5.5% ئاشتى، كۆممىقۇناقنىڭ ئومۇمىي ھوسۇلى 59 مىليون 476 مىڭ كىلوگىرامغا يېتىپ، 15.1% ئاشتى، زىغىر 8 مىليون 528 مىڭ كىلوگىرامغا يېتىپ، 23.2% ئاشتى، قىزىلچا 52 مىليون 398 مىڭ كىلوگىرامغا يېتىپ، 110.3% ئاشتى.

بۇ يىل باھار بايرىمىدىن كېيىن يېزا ئىگىلىك تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى ۋېي سۇخۇانىڭ باشچىلىقىدىكى يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىش خىزمەت گۇرۇپپىسى قورغاس ناھىيىسىگە يېتىپ، شۇ يەردىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرى بىلەن بىرلىكتە دېھقانلارنى تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيىلەش خىزمىتىگە ئاتلىنىپ، 86 قارار كۇرس ئاچتى، بۇنىڭغا 7082 كىشى قاتناشتى.

8 ئاي ئىچىدە، بۇ پەن - تېخنىكا خادىملىرى يېڭى تېخنىكىلارنى دېھقان- لارنى دېھقانلارغا ئۆگەتتى. ئىلگىرىكى يىللاردا كۈزلۈك بۇغداي كۆكەرگەن مەزگىلدە ئادەم كۈچى بىلەن ئوغۇت بېرىلەتتى، ئوغۇتنى پايدىلىنىش نىسبىتى تۆۋەن ئىدى. بۇ يىل تېخنىكىلىق ئۇسۇل ئارقىلىق كۈزلۈك بۇغدايغا ئوغۇت بېرىلگەچكە، بۇ بۇغدايلارنىڭ ئوتتۇرىچە مو بېشى مەھسۇلاتى 64.2 كىلوگىرام يەنى 16.8% ئاشتى.

100% كە يەتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز تۇرسۇن سەئىدى خەۋەر قىلىدۇ. شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ بۇرغىلاش تېخ- نىكا مۇلازىمەت شىركىتى بىلەن تارماق شىركەتلىرىدىكى بۇرغىلاش ئەترەت- لىرىنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئارقىسىدا، 1990 - يىلى قېزىلغان قۇدۇقلارنىڭ گەۋدە سۈپىتىنىڭ لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى ئۈنجى قېتىم 100% كە يەتتى.

1990 - يىلى كىرگەندىن بۇيان، تېخنىكا مۇلازىمەت شىركىتى قۇدۇق قېزىشتا يانتۇلۇقنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرى ۋە تېخنىكا ئۆلچىمى، رايونلارنىڭ ئەمەلىي شارائىتىغا مايىل يانتۇلۇقنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلمىسىنى تاللاپ ئىشلىتىش ئۆلچىمىنى بېكىتتى. بەزى نۇقتىلىق قۇدۇقلاردا مەسئۇل خادىملار، تېخنىكلار ئىشچىلار بىلەن بىللە ئىشلەپ، ئۆتكەلنى چىڭ ئىگىلىدى. يەككە نۇقتىلىق يانتۇلۇقنى ئۆلچەش ئاپپاراتىنىڭ رولىنى كېڭەيتىپ، قۇدۇقنىڭ يانتۇلۇقىنى ۋە ئورنىنىمۇ ئۆلچەيدىغان بولدى. شۇڭا، 1990 - يىل 12 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگە قەدەر شىركەت بويىچە قايتا قېزىلغان مېتراج 1989 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكى 17 مىڭ 870 مېتىردىن 2980 مېتىرغا، توغرىلانغان يانتۇ قۇدۇق 18 دىن ئۈچكە ئازايدى.

يەكەن ناھىيىسىدە قىشتىكى بىكار سۇدىن پايدىلىنىپ، 420 مىڭ مو يەرگە توڭ ياتقۇزۇلدى

يەكەن ناھىيىسى 1991 - يىلى ئەتىياز پەسلىدىكى سۇ يېتىشمەسلىك مەسىلىسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، قىشتىكى بىكار سۇدىن پايدىلىنىپ، 420 مىڭ مو ئاق يەرگە توڭ ياتقۇزۇلدى.

ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى كۈزگى بۇغدايلارنى كانجىلاشنى ئاخىرلاشتۇرغاندىن كېيىن، ئاساسلىق كۈچنى بىكار سۇدىن پايدىلىنىپ ئاق يەرلەرگە توڭ ياتقۇزۇشقا قاراتتى. مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار ۋە يېزا - بازارلارنىڭ مەسئۇللىرىدىن بولۇپ 630 كىشىدىن تەركىب تاپقان سۇغىرىش ئىشلىرىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، سۇغىرىش ئىشلىرىنى ئۇگۇشلۇق ئېلىپ باردى. سۇ، توك ئىدارىسى ۋە يېزا - بازار سۇ باشقۇرۇش پونكىتلىرىدىكى خادىملار ئاساسىي قاتلاملارغا بېرىپ، سۇ تەخسىملەش ۋە تېخنىكا جەھەتتىكى ئىشلارغا يېتەكچىلىك قىلدى. بۇنىڭ بىلەن 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنىگىچە 420 مىڭ مو ئاق يەرگە توڭ ياتقۇزۇلغاندىن باشقا، 461 مىڭ 80 مو باغ ۋە 50 مىڭ مو بىدىگە توڭ ياتقۇزۇلدى.

ئەنۋەرجان مۇھەممەتنىياز

قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى يەككە سودا- سانائەتچىلەر ئىككى مىليون يۈەندىن ئارتۇق پۇل ئىئانە قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئىمام ۋارىس خەۋەر قىلىدۇ: پارتىيىنىڭ يېزا ئىقتىسادىي سىياسىتىنىڭ ئىلھامى بىلەن قىزىلسۇ ئوبلاستىكى يەككە سودا - سانائەتچىلەر يىلدىن - يىلغا كۆپىيىپ، 1990 - يىلغا كەلگەندە، 7561 كىشىگە يەتتى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ ئىقتىسادىي كىرىممۇ كۆرۈنەرلىك كۆپەيدى. ئۇلار بېيىغاندا دۆلەتنى، مائارىپنى، نامراتلارنى ئۇنتۇپ قالماي، ئىئانە توپلاشتا باشقىلارغا ئۈلگە بولدى. يېقىندا ئىگىلىگەن سانلىق مەلۇماتقا قارىغاندا، يېقىنقى ئون يىلدىن بۇيان، بۇ ئوبلاستىكى يەككە سودا - سانائەتچىلەر مائارىپ ئۈچۈن 734 مىڭ 200 يۈەن، ئانا - بالىلار ساقلىقنى ساقلاش سىستېمىسى ئۈچۈن 37 مىڭ يۈەن، ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 243 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنتەربىيە يىغىنى ۋە 11 - نۆۋەتلىك ئاسىيا تەنتەربىيە يىغىنى ئۈچۈن 17 مىڭ يۈەن، نامراتلار ئۈچۈن 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن پۇل ئىئانە قىلغان. يەنە، نامراتلارغا 1500 تونا كۆمۈر، 18 مىڭ كىلوگىرام ئاشلىق، 1000 قۇر كىيىم - كېچەك ياردەم قىلغان.

نازارەتچىلىك ئورنىدىكى «پاۋېل»

—— ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نەمۇنىچىسى جىن مېي توغرىسىدا

ئۇنىڭ ئوڭ پۇتى ئۇزۇن، سول پۇتى قىسقا؛ سول پۇتى ئىنچىكە، ئوڭ پۇتى توم بولۇپ، گۆشى تارتىلىپ كەتكەنلىكتىن، سول پاچىقى بەكلا ئىنچىكىلەپ كەتكەنىدى. لېكىن ئۇ ھەيران قالارلىق ھالدا يۇڭ توقۇمىچىلىق نازارەتچىلىك ئورنىدا سەككىز يىل كۈرەش قىلىپ، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر بىر سمېنىدا 70 نەچچە كىلومېتىر يول ماڭدى. بەزىلەر ئۇنىڭغا: «جىن مېي، سەن 25 يېشىڭدىلا ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولدۇڭ، قەدىمقىلارنىڭ پايدىلىق بولسىلا، ئوگۇشلۇق ۋاقىتتا چېكىنگەن ياخشى دەيدىغان بىر گېپى بار، ھازىر سېنىڭ توقۇش ماشىنىسىدىن ئايرىلىدىغان ۋاقتىڭ كەلدى» دەپ نەسىھەت قىلغاندا، ئۇ كۈلۈپ قويۇپ: «ئەينى ۋاقىتتا مەن نازارەتچى بولغاندا، ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولىمەن دەپ ھەرگىزمۇ ئويلىمىغان» دېدى.

1982 - يىلى 12 - ئاينىڭ 8 - كۈنى، سەبىي، چىرايلىق، چېچىنى بىر تال قىلىپ ئۆرۈۋالغان بىر قىزچاق شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» يۇڭ توقۇمىچىلىق زاۋۇتىنىڭ رەخت توقۇش سېخىغا كىرىپ كەلدى. سېخ مۇدىرى ئۇنىڭ ئاقساپ ماڭغان ھالىتىنى كۆرۈپ، ئۇنى يېنىكرەك بىر ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇپ قويماقچى بولغاندا، ئۇ ئويماقتەك ئاغزىنى پۇرۇشتۇرۇپ تۇرۇپ: «مەن نازارەتچى بولىمەن!» دېدى.

«نېمە؟ جىن مېي نازارەتچىلىك قىلالامدىكەن، بۇ ئويناشقانلىق ئەمەسمۇ؟»

«ئادەتتە، يول ماڭغاندا، ئۇ دەلدەڭشىپ ماڭىدىغان تۇرسا، رەخت توقۇش ماشىنىسىنى چۆگىلەپ قانداقمۇ ئەتىدىن - كەچكىچە ئۆياق - بۇياققا يۈگرەپ يۈرەلەيدۇ؟» خىزمەتداش- لىرىلا ئۇنىڭدىن ئەندىشە قىلىپ قالماستىن، ئاتا - ئانىسىمۇ ئۇنىڭ نازارەتچى بولۇشىغا قوشۇلمىدى. «ئىشلىگىنىمنى كۆرمەي تۇرۇپ، مېنىڭ ياخشى ئىشلىيەل- مەيدىغانلىقىمنى قانداق بىلىسىلەر؟» جىن مېي گېپىدە چىڭ تۇرۇۋېلىپ، ئىرادىسىدىن يانمىدى.

نازارەتچىلىكنى ئۆگىنىشكە باشلىغان دەسلەپكى كۈنلەردە، جىن مېي يولۇققان بىرىنچى قىيىن ئۆتكەل يۇڭ يىپنىڭ ئۈزۈل- گەن جايلىرىنى ئۇلاش بولدى. بۇ تېخنىكا كۆزنىڭ ئۆتكۈر، قول - پۇتنىڭ چاققانلىقىنى، ئۈزۈلگەن جايىنى دەرھال ئۇلاشنى، تېخنىكىغا پىششىق بولۇشنى تەلەپ قىلاتتى. پېشقەدەم ئۇستا جاۋشىنلىڭ ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلۈپ، دەسلەپتە ئۇنىڭغا ئىككى ماشىنىغىلا قاراشنى بۇيرىغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇ يەنىلا بۇ ماشىنىغا قارىسا، ئۇ ماشىنىغا يېتىشەلمىدى؛ بۇ يىپنى ئۇلىسا، ئۇ يىپ ئۈزۈلۈپ كەتتى. تېخنىكىلىق تەلەپ بويىچە بولغاندا، بىر مىنۇت ئىچىدە 28 ئۈزۈكنى ئۇلاپ بولۇش كېرەك ئىدى. لېكىن ئۇ ھەر قانچە تىرىشچانلىق كۆرسەتسىمۇ بىر مىنۇتتا ئون ئۈزۈكنىمۇ ئۇلاپ بولالمىدى. ئۇستىسى بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن قايغۇردى: «جىن مېي، مېنىڭچە سەن ئەمدى نوچىلىق قىلمىغىن دېمە، باشقا ئىش قىلساڭمۇ ئوخشاش ئەمەسمۇ؟» بۇنى ئاڭلىغان جىن مېي ۋىلىلدا كۆزىگە ياش ئالدى: «ئۇستام، گەرچە پۇتۇم ناكا بولسىمۇ، لېكىن مەن چىدىيالايمەن. ۋەزىپىنى ئورۇندىيالايمەن». ئۇستىسى ئۇنىڭ ئىرادىسىدىن تەسىرلىنىپ، ئۇنىڭغا تېخنىمۇ سەۋرچانلىق، ئەستايىدىللىق بىلەن ئۆگەتتى. نەتىجىدە، ئۇ يېرىم يىل ئۆتمەيلا، بىر مىنۇتتا 30 ئۈزۈكنى ئۇلىيالايدىغان بولدى.

ئۇ ئەمدى سودىلاشقىلى باشلىدى: «ئەمدى مەن تۆت ماشىنىغا قارىسام بولارمۇ؟»، «مەن سېنىڭ تېخنىكاڭدىن غەم قىلمايمەن، لېكىن پۇتۇڭغا ئېغىر كېلىشىدىن غەم قىلىمەن». لېكىن ئۇ يەنىلا تۆت ماشىنىغا قارىدى. ئۇنىڭ خىزمەت مىقدارى ئىككى ھەسسە ھەتتا ئۈچ ھەسسە كۆپەيدى. بىر قېتىم ئۇ نازارەتچىلىك قىلىۋاتقاندا، قەدەمنى سەل چوڭراق ئېلىۋەتكەچكە، تۇيۇقسىز تېيىلىپ كېتىپ، مۇدۇرۇلۇپ ماشىنا يېنىغا يىقىلىپ چۈشۈپ ھوشىدىن كەتتى. سېخ پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى جيا جاۋدى بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ، ئۇنى بىر نەچچە كۈن دەم ئېلىشقا بۇيرۇدى. لېكىن ئۇ ماشىنىدىن ئايرىلىشقا زادى ئۇنىمىدى.

ئۇنىڭ جاپالىق ئەجرىنىڭ نەتىجىسى كۆرۈلدى. شۇ يىلى ئۇ 12 مىڭ مېتىردىن ئارتۇق يۇڭ رەخت توقۇدى، بۇرەختلەرنىڭ سۈپىتى بۈتۈنلەي ياخشى بولدى، بىر مېتىرمۇ بىراك رەخت چىقمىدى. جىن مېي نەتىجە ئالدىدا قانائەتلەنمەي ئالتە ماشىنىغا قاراشنى تەلەپ قىلدى. بۇ يىل ئۇ يەنە 16 مىڭ مېتىر سۈپەتلىك رەخت توقىدى. ئۇ ھازىرغىچە بولغان سەككىز يىلدا 100 مىڭ مېتىردىن ئارتۇق يۇڭ رەخت توقۇدى. زاۋۇتتىكى بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر: «جىن مېي ھەقىقەتەن يۇڭ توقۇمىچىلىق سېپىدىكى پاۋېل» دېيىشتى.

ۋاڭ نەنجۇ

«يېشى 50 لەرگە بارغاندا ئادەم خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىدۇ».

ئىسسىق - سوغۇق، ئادىمگەرچىلىك، پايدا - زىياننىڭ نېمىلىكىنى 50 ياشقا كىرگەن ئادەمنىڭ ھەممىسى بىلىدۇ.

1986 - يىلى مەھەممەت سەلەي 50 ياشقا كىردى.

شۇ يىلى مەھەممەت سەلەينىڭ ئىدارىسى — ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى 2 - دەرىجىلىك ئىدارىدىن 1 - دەرىجىلىك نازارەت - ئىدارىغا كۆتۈرۈلدى. كوپىراتىپتىكى تۆرغۇن رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ۋەزىپە دەرىجىسىمۇ شۇنىڭغا ئەگىشىپ ئۆستى، لېكىن ئەينى ۋاقىتتا تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىنى ئۆتەۋاتقان مەھەممەت سەلەينىڭ مەمۇرىي ۋەزىپە دەرىجىسى ئۆزگەرمەي، كوپىراتىپنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىلىقىغا تەيىنلەندى.

كۆپ يىل تەمىنات - سودا كەسپى بىلەن شۇغۇللانغان مەھەممەت سەلەيگە نىسبەتەن ئېيتقاندا، بۇ ئورۇنلاشتۇرۇش ئۇنىڭ ئويلىمىغان يېرىدىن چىققاندى. ئەمما ئۇ بۇ ئورۇننىڭ مۇھىملىقىنى ۋە بۇ ئورۇندىكى خىزمەتنىڭ مۇشەققەتلىكلىكىنى بىلەتتى. شۇنىڭدەك بۇنىڭ كىشىنى رەنجىتىپ قويىدىغان ئىش ئىكەنلىكىنىمۇ چۈشىنەتتى. بولۇپمۇ تەمىنات - سودا كوپىراتىپ سىستېمىسىدا تېخىمۇ شۇنداق ئىدى.

ئۇرۇق - تۇغقان، ئەل - ئاغىنىلىرى ئۇنىڭغا نەسىھەت قىلدى. ئەمەلىيەتتە! ئۇ ئۆزىمۇ بۇرۇنقى كەسپىنى قىلىۋېرىشنى خالايتتى. ئەمما ئۇ تەشكىلنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى قايتا - قايتا مۇزاكىرىدىن ئۆتكەن، كومپارتىيە ئەزاسى بولغان كىشى تەشكىلنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا بويسۇنۇشى كېرەك، دەپ ئويلىدى.

شۇنىڭ بىلەن ئۇ بۇ خىزمەتنى زىممىسىگە ئالدى.

ۋەزىپىگە تەيىنلەنگەن دەسلەپكى مەزگىللەردە مەھەممەت سەلەي پارتكوم ھەيئىتى بولمىغاچقا، پارتكومغا يىغىنغا قاتنىشالمايتتى. بۇ ئۇنىڭ خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇشىغا تەسىر كۆرسەتمەيمۇ قالمىدى. ئەمما ئۇ بۇنىڭ بىلەن سوزۇپ قالمىدى. ئەينى ۋاقىتتا ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى قارىمىقىدىكى 2 - دەرىجىلىك 11 ئورۇننىڭ بىرسىدىمۇ تۈزۈلمىگەن ئىنتىزام تەكشۈرۈش

پارتىيىگە بېغىشلانغان قەلب

— مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرى مەھەممەت سەلەي توغرىسىدا

پۈتۈن ئاپتونوم رايوندىكى پاختا، چارۋا مەھسۇلاتلىرى، يەرلىك مەھسۇلاتلار، مېۋە - چېۋىلەرنى ئېلىپ - سېتىشنى شۇنىڭدەك خىمىيىۋى ئوغۇت، دېھقانچىلىق دورىسى، سۇلياۋ يوپۇق قاتارلىق قىس ماددىي ئەشيالار تىجارىتىنى كونترول قىلاتتى. ئۇلارنىڭ قولىدا چوڭ ھوقۇق بار دېيىشكە بولاتتى. نەچچە يىلنىڭ ئالدىدا ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنىڭ ئاجىزلىشىپ قېلىشى ۋە «ھەممىدە پۇلغا قاراش» قاتارلىق ناچار ئىجتىمائىي كەيپىياتنىڭ تەسىرىدە، تەمىنات - سودا كوپىراتىپ سىستېمىسىدا ئىقتىسادتا قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ بىر مۇنچە ئىشلار كۆرۈلدى، ۋەھالەنكى، تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىدىكىلەر قىلىدىغان ئىشى يوقتەك كۈننى بىكارچىلىق بىلەن ئۆتكۈزەتتى. بۇ ھال كىشىلەردە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى جان باقىدىغان ئوبدان يەر ئىكەن، دېگەن تۇيغۇ پەيدا قىلىپ قويدى. بۇ ئەھۋالغا قارىتا، مەھەممەت سەلەي تەمىنات - سودا كوپىراتىپى قارىمىقىدىكى ئورۇنلاردا ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئاپپاراتلىرىنى قۇرۇش، مۇكەممەللەشتۈرۈش ئىشىغا جىددىي كىرىشىپ كەتتى.

ئارىدىن ئۆت يىل ئۆتتى. ئۇ تەمىنات - سودا كوپىراتىپىغا بىۋاسىتە قاراشلىق سىستېمىلاردىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرىنىڭ شۇجىلىرىنىڭ يىغىنىنى چاقىرىپ، ئۇلارنىڭ دوكلاتىنى ئاڭلىغاندا مەمنۇنلۇق ھېس قىلدى. 1989 - 1990 - يىللىرى، تەمىنات - سودا كوپىراتىپ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ۋە ئۇنىڭ قارىمىقىدىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش تارماقلىرىدىكى يولداشلار 60 نەچچە ئەنزىنى تۇرغۇزۇپ ۋە تەكشۈرۈپ، 300 نەچچە مىليون يۈەن قىممىتىدىكى زاڭ پۇل ۋە زاڭ مالنى قايتۇرۇۋالدى. ئەمما بۇ جەرياندا مەھەممەت سەلەينىڭ قانچىلىك دىشۋارچىلىقلارغا دۇچ كەلگەنلىكىنى كىم بىلسۇن؟

ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئىشلەشتە، بولۇپمۇ ئۆز ئىدارىسىدىكى ناتوغرا ئىستىللار ۋە قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ قىلمىشلار بىلەن كۈرەش قىلىشتا بەزى كىشىلەرنى رەنجىتىپ قويۇش

دېگەندە، مەھەممەت سەلەي: «مەن ئايرىم كىشىلەرنى رەنجىتىپ قويسام مەيلى، ئەمما پارتىيىنى رەنجىتىپ قويسام بولمايدۇ، مەن پارتىيىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرى تۇرۇپ، بۇرچۇمنى ئادا قىلمىسام بولمايدۇ»، دېگەن. 1989 - يىلى «ئىككى مەھكىمە» نىڭ ئومۇمىي ئۇقتۇرۇشى ئېلان قىلىنغان مەزگىلدە، تەمىنات - سودا كوپىراتىپى پاختا - كەندىر شىركىتىنىڭ بىر مۇئاۋىن جىڭلىسى 9200 نەچچە يۈەن پارا قوبۇل قىلىپ ئۆزىنى مەلۇم قىلغاندىن كېيىن، تەپتىش ئورگانلىرى تەرىپىدىن ئەيىبلىنىشتىن كەچۈرۈم قىلىنغان. بۇ كىشىگە پارتىيە ئىنتىزامى ۋە مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈلىدىغان چاغدا پىكىردە ئىختىلاپ كۆرۈلگەن. مەھەممەت سەلەي ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىدىكى يولداشلار مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق، ئۇ كىشىنىڭ مەسىلىسىنى پارتىيە نىزامنامىسى ۋە دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە بىر تەرەپ قىلىپ، ئۇ كىشىنى پارتىيىدىن چىقىرىش ھەم مۇئاۋىن جىڭلىلىق ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلاش كېرەك، دېگەن قاراشقا كەلگەن، ئەمما پاختا - كەندىر شىركىتى پارتكومىدىكى بەزى رەھبەرلەر: «ھەممىمىز تەمىنات - سودا كوپىراتىپىدىكى پېشقەدەملەر، ئۇنىمۇ ئىلگىرى يامان ئىشلىمىگەن، شۇڭا يېنىكرەك بىر تەرەپ قىلايلى»، دەپ قارىغان. بەزىلەر ئارىغىمۇ چۈشكەن. مەھەممەت سەلەي ئىككى تاشنىڭ ئارىلىقىدا قالغان. پىرىنسىپتا چىڭ تۇرسا تىل ئىشىتىدۇ، يەنە رەھبەرلىكنىمۇ رەنجىتىپ قويىدۇ؛ كۆزنى يۇمۇۋېلىپ كۆرمەسكە سالسا، پارتىيىنىڭ پىرىنسىپى ئەمەلىيلەشمەيدۇ. ئۇ كۆپ ئويلانغاندىن كېيىن ئۆز پىكرىدە چىڭ تۇرۇش قارارىغا كېلىپ، پارتىيە پىرىنسىپىنى قوغدىغان. شۇنىڭدەك پارتكوم ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىدىن مەدەت تىلىگەن. ئۇ ۋە ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىدىكى يولداشلار پارتكومغا ئۆزىنىڭ قارىشىنى كۆپ قېتىم دوكلات قىلغان ھەم پارتكوم ھەيئەتلىرىگە ئەنزە ئەھۋالىنى مەلۇم قىلغان. شۇنىڭ بىلەن بىللە، يۇقىرى دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ قوللىشىغا

چىلىكىدە 1989 - يىلدىلا ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى تۈرلۈك قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ ئەنزىدىن 50 نەچچىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلغان. ئۇنىڭ 35 ى تەپتىش ئورگانلىرىغا تاپشۇرۇلۇپ ئەنزە تۇرغۇزۇلغان. ئايرىم كىشىلەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىغا دارىتىپ: «باشقا ئورۇنلار ئادەملىرىنى ئۆز بېشىغا تارتسا، بىز ئادەملىرىمىزنى تەپتىش ئورگانلىرىغا ئىتتىرىپ بېرىۋاتىمىز» دېگەن. يەنە بەزى ئەنزىلەرگە، چېتىشلىق كىشىلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى مەھەممەت سەلەينى: «ئەجەلسىز ئۆلەرسەن»، دەپ قاغىغان. ئەمما ئۇ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىدىكى يولداشلارغا ناھايىتى تەمكىن ھالدا: «بىز ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئىشلەپ كىشىلەرنى رەنجىتىپ قويۇشىمىز مۇقەررەر، تىل ئىشىتىشىمىزمۇ تۇرغان گەپ، لېكىن ئايرىم كىشىلەرنىڭ تىل - ھاقارىتىگە ئۇچراپلا چېكىنسەك، پىرىنسىپنى يوقىتىپ قويساق بولمايدۇ، مۇتلەق كۆپ ساندىكى ئاممىنىڭ بىزنى قوللايدىغانلىقىغا ئىشىنىشىمىز كېرەك»، دېگەن. ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتى پىرىنسىپچانلىقى، سىياسەتچانلىقى ناھايىتى كۈچلۈك خىزمەت. ئىنتىزام تەكشۈرۈش كەسپىگە ئائىت ئۇيغۇرچە ماتېرىيال كەمچىل بولغان ئەھۋالدا، ئۇيغۇر مىللىتىدىن بولغان بىر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرىغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، ھەر بىر ئەنزىنىڭ خاراكتېرىنى توغرا بېكىتىپ، مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلىپ، تارىخنىڭ سىنىقىغا بەرداشلىق بېرىش ئانچە ئاسان ئەمەس. ئۇنىڭ يېزىق ئۇستىلىدە خەنزۇچە ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتى قوللانمىسى، تەمىنات - سودا كەسپىي قوللانمىسى قاتارلىق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كەسپىي كىتابلىرى بار. ئۇ ھەر كۈنى تېلېۋىزوردىن مەملىكەت خەۋەرلىرى ۋە خەلقئارا خەۋەرلەرنى كۆرۈپ بولۇپ ئۇستەلگە «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە لۇغەت» نى يېيىۋېلىپ، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىدەك ئەستايىدىل ئۆگىنىدىكەن. نەچچە يىل تىرىشىش ئارقىلىق ئۇ ھازىر خەنزۇچە ھۆججەتلەرنى كۆرۈپ تەستىقلىيالايـ

خىزمەتكە ماسلىشىش ئۈچۈن، ئۇ تەمىنات - سودا كەسپىنى ئۆگىنىشنى ئۇنتۇپ قالماپتۇ، ئىشتىن سىرتقى ۋاقىتلاردا تەمىنات - سودا كەسپىگە ئائىت ئۈچ پارچە كىتاب تەرجىمە قىپتۇ ۋە يېزىپتۇ. ئۇنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كەسپى ۋە تەمىنات - سودا كەسپىنى پىششىق بىلگەنلىكى ئەنزىلەرنى بىر تەرەپ قىلغاندا پىرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، سىياسەتكە قاتتىق ئەمەل قىلغان ھالدا ئىش بېجىرىشكە ئاساس بوپتۇ، ئەنزىلەرگە چېتىشلىق كىشىلەرنى تولۇق قايىل قىپتۇ. ئۆت يىلدىن كۆپ ۋاقىتتىن بۇيان، ئۇ بېجىرگەن ئەنزىلەردىن بىرەرىمۇ خاتالىق كۆرۈلمەپتۇ.

ۋەزىپە، ھوقۇق بەزى كىشىلەرنىڭ نەزەرىدە قىممەتلىك «بايلىق». بەزىلەر ئۇنىڭدىن پايدىلىنىپ شەخسىي مەنپەئەتنى قوغلىشىدۇ، رىقابەتلىشىدۇ، مەھەممەت سەلەي ھەقىقەت ۋە ھەققانىيەتنى، كومپارتىيە ئەزاسىنىڭ ئادىل ۋە قورقماس پەزىلىتىنى قوغلاشقان. بىر قېتىم ئۇ سىرتقا كاماندىروپكىغا بارغاندا، ئاساسىي قاتلامدىكى يولداشلار شوپۇرغا ئۈچ خالتا كىشمىش ئۈزۈم ھەدىيە قىلىپ، بۆلۈشۈۋېلىشنى ئېيتقان. مەھەممەت سەلەي بۇ ئىشنى ئۇققاندىن كېيىن كىشمىش ئۈزۈمنى شۇ پېتى قايتۇرغۇزۇۋەتكەن. ھەم شوپۇرنى قاتتىق تەنقىد قىلغان. نەچچە يىلنىڭ ئالدىدا ھۆكۈمەت پۇلغا يېيىش - ئىچىش ئەۋج ئېلىپ كەتكەندە، ئۇ يېيىش - ئىچىشكە قىلىنغان تەكلىپلەرنى قەتئىي رەت قىلغان، تەكلىپ قىلغۇچىلار مەھەممەت سەلەيدىن يۈزىمىزنى قىلمىدى، دەپ خاپا بولغاندا، مەھەممەت سەلەي ئۇلارغا: «سىلەرنىڭ يۈزۈڭلارنى قىلمەن دەپ پارتىيە ئىستىلىنى بۇزالمايمەن»، دېگەن.

1990 - يىل 10 - ئايدا، ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىلىقىغا تەيىنلەندى، 12 - ئايدا ئۇ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرى بولۇش سۈپىتى بىلەن دۆلىتىمىز قۇرۇلغاندىن بۇيان 1 - قېتىم چاقىرىلغان مەملىكەتلىك مۇنەۋۋەر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىنى تەقدىرلەش يىغىنىغا قاتناشتى. يېقىندا ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىلىقىغا تەيىنلەندى. ئۇ يەر - جاھاننى زىلزىلىگە سالغىدەك زور ئىشلارنى قىلمىغان بولىسىمۇ، ئەمما كومپارتىيە ئەزاسىنىڭ ساپ دىللىقى

كوپېراتىپى قارىمىقىدىكى 2 - دەرىجىلىك 11 ئورۇننىڭ بىرسىدىمۇ تۈزۈكرەك ئىنتىزام تەكشۈرۈش ئاپپاراتى يوق دېيەرلىك ئىدى. ئىنتىزام تەكشۈرۈش كادىرلىرىمۇ ساناقلىقلا ئىدى. بەلكى بۇ ئورۇنلار

قىلىنىشىتا بەزى كىشىلەرنى رەنجىتىپ قويۇش تۇرغان گەپ. بىرسى ئۇنىڭ مۈرىسىگە تۇرۇپ تۇرۇپ: «مەھەممەت سەلەي، بەك ئەستايىدىل بولۇپ كەتمە، خەقنى ئازراق رەنجىتكىن»

ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ قوللىشىغا ئېرىشىپ، پىكىر بىرلىكىنى قولغا كەلتۈرگەن.

چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى تۇتۇش جەريانىدا، ئۇنىڭ رىياسەت-

خەنزۇچە ھۆججەتلەرنى كۆرۈپ تەستىقلىيالايدىغان، خەنزۇچە گېزىت - ژۇرناللارنى بىمالال ئوقۇيالايدىغان، خىزمەتلەرنى مۇھاكىمە قىلىپ ئورۇنلاشتۇرالايدىغان بوپتۇ.

زىلزىلىگە سالغىدەك زور ئىشلارنى قىلمىغان بولسىمۇ، ئەمما كومپارتىيە ئەزاسىنىڭ ساپ دىللىقى ۋە قەتئىي ئېتىقادىنى نامايان قىلدى.

ۋۇ يادۇڭ، گوۋەن ۋېيجياڭ

چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرى ئائىلىمىز بولۇپ قالدى

شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىدىكى كادىرلاردا ئورۇمچىگە كەلگەندە، شىنجاڭ ھەربىي رايونى - سىلىكبۇسىنىڭ چېگرا مۇداپىئە باشقارمىسىغا كىرىپ ئۆي يەردىكىلەر بىلەن قىزغىن پاراڭلىشىدىغان، تەلەپلىرىگە قانائەتلىنەرلىك جاۋاب ئېلىپ قايتىدىغان بىر ئادەت بار.

ھەربىي رايون چېگرا مۇداپىئە باشقارمىسىدىكى رەھبەرمۇ: «چېگرا مۇداپىئە باشقارمىمىز ئاپتونوم رايوندىكى چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ «چوڭ لاگېرى»، ھەر بىر كادىر چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ شەپقەتچىلىرىدىن بولۇشى لازىم». دەيدۇ. ئۇلار ھەقىقەتەن دېگىنى بويىچە ئىشلەپ كەلمەكتە. چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ تېلېۋىزور كۆرۈشى قىيىن بولۇش مەسىلىسى ئۇزۇندىن بۇيان ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ بېشىنى قاتۇرۇۋاتقان مەسىلە ئىدى. بۇلتۇر چېگرا مۇداپىئە باشقارمىسى ئۈچ باش بۇ بىلەن دۆلەتنىڭ ئالاقىدار مىنىستىرلىك كومىتېتلىرىغا ئەھۋالنى ئىنكاس قىلدى. دۆلەت پىلان كومىتېتى، رادىئو - تېلېۋىزور — كىنو مىنىستىرلىكى ھەم لەنجۇ، شىنجاڭ ھەربىي رايونلىرى 920 مىڭ يۈەن پۇل ئاجرىتىپ، بۇ مەسىلىنى ھەل قىلىپ بەردى. ئۇلار بۇ پۇل بىلەن چېگرا مۇداپىئەسىنىڭ بىرىنچى سېپىدىكى لەڭزىلەرگە ھەم بەزى تارقاق كىچىك ئورۇنلارغا سۈنئىي ھەمراھ سىگنالىنى قوبۇل قىلىش پونكىتىدىن 50 نى، تېلېۋىزور سىگناللىرىنى چوڭايتىش كۆرسىتىش ئەسۋابىدىن يەتتىنى قۇراشتۇرۇپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن ئېگىزلىكتە ۋە تاغلىق رايوندا تۇرۇۋاتقان چېگرا مۇداپىئە لەڭزىلىرى تېلېۋىزور كۆرەلەيدىغان بولدى.

ئىلگىرى چېگرا مۇداپىئە لەڭزىلىرى چارلاش ۋەزىپىسىنى ئۆتىگەندە قاقاسلىقتا ئۇچۇقچىلىقتا تۈنەيتتى. بۇ مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، چېگرا مۇداپىئە باشقارمىسى چەكلىك كەسپىي خىراجەتتىن ئازراق پۇل ئاجرىتىپ جىلىن، شاڭخەي قاتارلىق جايلاردىن چېدىر ۋە سىرتمىلىق ئۇخلاش كۆرپىسى ئەكىلىپ، ئۇنى چېگرا مۇداپىئە بىرىنچى سېپىدىكى لەڭزىلەرگە تارقىتىپ بەردى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئاقسۇنىلارنىڭ چېگرا مۇداپىئە رايونلىرىدىكى پاتالىيىتى كۆپىيىپ كەتكەنلىكتىن، چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ ۋەزىپىسى ئېغىرلىشىپ كەتتى. بۇنىڭ بىلەن ھەربىي رايون تاغلار ۋە ئورمانلاردا پەسىل خاراكتېرلىك ۋەزىپە ئىجرا قىلىش ئۆتكىسىنى قوردى ھەم بۇ ۋاقىتلىق ۋەزىپە ئىجرا قىلىش نۇقتىلىرىنىڭ يېمەك - ئىچمەك، ياتاق قاتارلىق ئەمەلىي قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىپ بېرىپ، چېگرا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشكە ياخشى ئاساس سالدى.

جاڭ نيەنچۈن

قىسقا خەۋەر

*قاراقاش ناھىيىلىك ج خ قاتناش ساقچىلىرى چوڭ ئەترىتى بۇ يىلنىڭ بېشىدىلا شوپۇرلارنىڭ سىياسىي، كەسپىي ئۆگىنىشنى يولغا قويۇپ، ئۇلارغا «قاتناش باشقۇرۇش نىزامى» نى تەشۋىق قىلىپ، قاتناش ھادىسىسى يۈز بېرىشنىڭ ئالدىنى ئالدى. بۇ يىل 11 - ئايغىچە قاتناش ھادىسىلىرىنىڭ يۈز بېرىش نىسبىتى ئازلاپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 15% تۆۋەنلىدى.

پەرھات ئالىم

ئوپال يېزىسىدا يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش مەكتىپى قۇرۇلدى

سۈرەتلىك خەۋەر

بۇ يىل 6 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا كومىتېتى قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىسىنىڭ ئوپال يېزىسىنى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىش يېزىسى قىلىپ بېكىتكەندى. بۇنىڭ تۈرتكىسىدە، يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئۆز يېرىنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان، ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش، دېھقانلارنىڭ مەدەنىيەت سەۋىيىسى ۋە يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا سەۋىيىسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، 45 مىڭ 350 يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىپ، كۆلىمى 227 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان ئىشخانا، سىنىپ، تەجرىبە ئۆيلىرىنى سالدى. شۇنىڭدىن كېيىن بۇ مەكتەپ 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنىگىچە ئورمانچىلىق، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ماشىنىسازلىق، ئۈجمىچىلىك قاتارلىق كەسىپلەر بويىچە تۆت قارار كۇرس ئېچىپ، 167 نەپەر تايانچ خادىم تەربىيىلەپ، دېھقانلارنىڭ ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىشىغا ئاساس سالدى.

سۈرەتتە: كۇرسقا قاتناشقان ئوقۇغۇچىلار ئوقۇتقۇچىنىڭ يېتەكچىلىكىدە دېھقانچىلىق دورىلىرىنى ئىشلىتىش ئۇسۇلىنى ئۆگەنمەكتە.

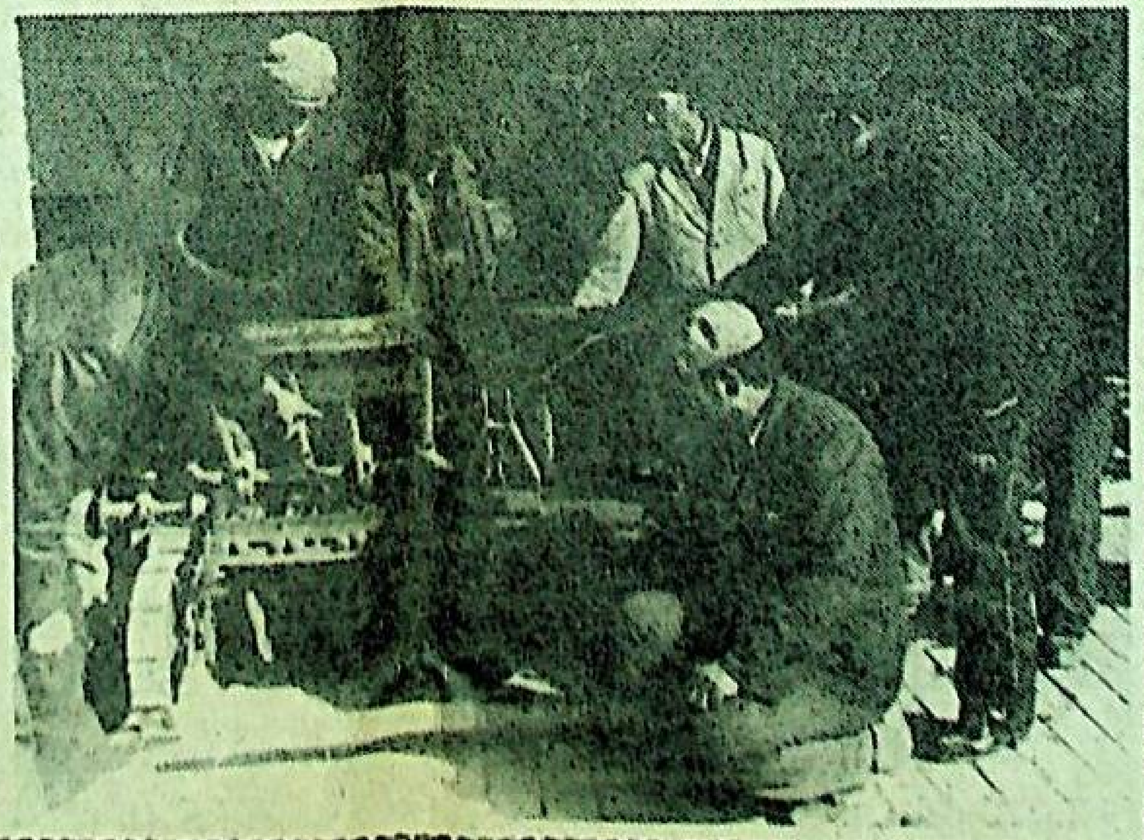

كۇرسانتلار 12 قۇرلۇق سىيالكىنىڭ قۇرۇلمىسى بىلەن تونۇشماقتا.

ئەنۋەرجان سابىر فوتوسى

قەشقەر ۋىلايىتىدە ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك ئىلمى تېز راۋاجلىنىپ، سەھىيە ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرمەكتە

سەھىيە ئىسلاھاتىنىڭ تۈرتكىسىدە، قەشقەر ۋىلايىتىدە ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك ئىلمى ئۈزلۈكسىز بېيىپ قەشقەر ۋىلايىتى ھەم ئاپتونوم رايونىمىز سەھىيە ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرمەكتە.

ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان ئون يىلدىن بۇيان، بۇ ۋىلايەتتىكى ئون ناھىيە - شەھەردە «ئۇيغۇر تېبابەت شىپاخانىسى» قۇرۇلۇپ، بۇلاردا ئىشلەيدىغان خادىم 1000 غا يەتتى. ئۇلار ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك ئىلمىنى تەتقىق قىلىش ۋە ئۇنى ھازىرقى زامان پەن - تېخنىكىسى بىلەن بىرلەشتۈرۈش ئارقىلىق يېزا - قىشلاقلاردا دوختۇركەم، دورا يېتىشمەسلىكتەك بوشلۇقنى تولدۇرۇپ، ھەر مىللەت ئاغرىقلىرىغا شىپالىق بەخش قىلدى.

قەشقەر ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى جەمئىيەت قۇرۇلغان يەتتە يىلدىن بۇيان جايلاردىكى مىللىي تېۋىپلارنى كۆپ قېتىم ئۆگىنىش كۇرسلىرىغا تەشكىللەپ، ئۇلارنى ئۇيغۇر تېبابەت ئىلمىنى ئەتراپلىق ئۆگىنىشكە ۋە ئۇنى داددىل تەتقىق قىلىشقا يېتەكلىدى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۆز تەجرىبىلىرى ئارقىلىق ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك ئىلمىگە ئائىت 50 پارچىدىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە يېزىپ، ئامما بىلەن يۈز كۆرۈشتۈردى.

بۇ ئىلمىي جەمئىيەت يەنە جەمئىيەت ئەزالىرىغا بولغان ئىدىيىۋى - سىياسىي تەربىيە ۋە كەسپ ئەخلاقى تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك، ئىنسانپەرۋەرلىك ئېڭىنى ئۆستۈردى ھەمدە ئۇلارنى تۆت ئاساسىي پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، سەھىيە خىزمىتىنى ئېلىمىزنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇشقا يېتەكلىدى. يېقىنقى ئۈچ يىل ئىچىدە ئۇلار ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، پېشقەدەم ۋە ياش تېۋىپلاردىن تەشكىللەنگەن «دەرسلىك تۈزۈش گۇرۇپپىسى» تەشكىللەپ، «تېرە تاشقى كېسەللىكلەر ئىلمى»، «دورىگەرلىك ئىلمى»، «بالىلار كېسەللىكلىرى ئىلمى» قاتارلىق چوڭ ھەجىملىك كىتابلارنى تۈزۈپ نەشر قىلدۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك مەكتەپلىرى ۋە دوختۇرخانىلىرىنى بىر يۈرۈش ئوقۇتۇش ماتېرىياللىرى بىلەن تەمىنلىگەندىن باشقا، «مۇتەخەسسىسلەر تەزكىرىسى»، «شىپاخانا تەزكىرىسى» قاتارلىق قوللانمىلارنىمۇ تۈزۈپ نەشرگە تەييارلىدى. «تېبابەتچىلىك ئىلمى ۋە دورىگەرلىك ئىلمى» بويىچە ئۈچ قارار ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىپ، جايلاردىكى مىللىي شىپاخانىلارغا 60 تىن ئارتۇق تېۋىپ ۋە دورىگەر تەربىيىلەپ بەردى، ئالىي، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپ - تېخنىكا ئۇنۋانىغا ئىگە 14 نەپەر خادىمنى تەكلىپكە بىنائەن ئاپتونوم رايونلۇق ئۇيغۇر تېبابەت ئالىي تېخنىكومى، قەشقەر تىببىي تېخنىكومى ۋە ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك كۇرسى قاتارلىق ئورۇنلارغا ئوقۇتقۇچىلىققا ئەۋەتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۇيغۇر تېبابەت ئىز باسارلىرىنى يېتىشتۈرۈش خىزمىتىگە كۆرۈنەرلىك تۆھپە قوشتى. ھەم ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىنىڭ كۆپ قېتىم تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى.

قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ ئۇيغۇر تېبابەتچىلىك ئىلمى ئىسلاھات داۋامىدا تېز تەرەققىي قىلغاچقا ھازىر بۇ ۋىلايەتتىكى ھەر قايسى شىپاخانىلار 13 چوڭ تۈر بويىچە 120 خىلدىن ئارتۇق دورا ئىشلەپچىقىرالايدىغان سەۋىيىگە يېتىپ، جايلاردىكى ھەر دەرىجىلىك دوختۇرخانىلارنىڭ ئۇيغۇر تېبابەت بۆلۈملىرىنى ئەلا سۈپەتلىك دورىلار بىلەن تەمىنلىمەكتە. پەقەت بۇ يىل ئىچىدىلا ئۇلار 35 مىڭ (ئادەم) قېتىمدىن كۆپرەك جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك ئاغرىقنى داۋالاپ، جايلاردىكى دوختۇرخانىلارنىڭ يۈكىنى يەڭگىللىتىش بىلەن بىللە، ئوبدان ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈم ھاسىل قىلدى.

دۆلىتىمىز دېھقانچىلىقتا ئاتوم ئېنېرگىيىسىدىن پايدىلىنىشتا دۇنيا بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. دۆلىتىمىز دېھقانچىلىقتا ئاتوم ئېنېرگىيىسىدىن پايدىلىنىشتا زور نەتىجىگە ئېرىشتى. يادرو - دېھقانچىلىق ئىلمىنى قوللىنىپ، ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىشتا دۇنيا بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

30 يىل تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىلىق دۆلىتىمىزدە ھازىر 2000 كىشىلىك تەتقىقات قوشۇنى بارلىققا كەلدى ھەم دۇنياۋى ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە بىر تۈركۈم پەن تەتقىقات نەتىجىلىرى يارىتىلدى. رادىئاتسىيە تېخنىكىسى ۋە باشقا تېخنىكىلارنى بىرلەشتۈرۈش ئارقىلىق 29 خىل ئۆسۈملۈكنىڭ 325 يېڭى سورتى يېتىشتۈرۈلدى. بۇ، دۇنيا بويىچە يېتىشتۈرۈلگەن ئومۇمىي ئۆسۈملۈك سورتىنىڭ 1/3 قىسمىنى ئىگىلەيدۇ، بۇ سورتلار 140 مىليون مو يەردە ئومۇملاشتۇرۇلدى. بۇنىڭ بىلەن يىلىغا ئاشلىق ھوسۇلىنى 3 مىليارد 700 مىليون كىلوگرامدىن 4 مىليارد كىلوگرامغىچە، پاختىنى 150 مىليون كىلوگرامدىن 200 مىليون كىلوگرامغىچە، ياغلىق دانىنى 50 مىليون كىلوگرامدىن 75 مىليون كىلوگرامغىچە ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

ئىلىشيا خۇيزۇ ئاپتونوم رايونىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار يېزىلارنى ھۆددىگە ئېلىپ، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولدى

نىڭشيانىڭ شىخەيگۇ ۋىلايىتىدىكى 21 نامرات يېزا ئاپتونوم رايونىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلارنىڭ بەش يىل ھۆددىگە ئېلىپ يار - يۆلەك بولۇشى ئارقىسىدا نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

1986 - يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن ئاپتونوم رايونىغا بىۋاسىتە قاراشلىق 75 ئورگاننىڭ كادىرلىرىدىن تەشكىللەنگەن نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى ئەترىتى نامرات يېزىلارغا يار - يۆلەك بولۇشنى ھۆددىگە ئالغانىدى. بەش يىلدىن بۇيان 820 نەچچە كادىر نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا قاتناشتى. بۇنىڭ ئىچىدە نازارەت دەرىجىلىك كادىر 100، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 170 دىن ئارتۇق.

1990 - يىلى 21 نامرات يېزىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 84 مىليون 25 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1989 - يىلدىكىدىن 1.8 ھەسسە ئاشتى. كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ساپ كىرىم 225 يۈەنگە يېتىپ، 1985 - يىلدىكىدىن 1.61 ھەسسە ئاشتى. ئاشلىقنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 60 مىليون كىلوگرامغا يېتىپ، 1985 - يىلدىكىدىن 40% ئاشتى.

جىلىندا 10 مىليون توننا ئاشلىق سېتىۋېلىندى

جىلىن ئۆلكىلىك ھۆكۈمەت ۋە ئاشلىق تارماقلىرى ئاشلىق سېتىۋېلىش - ساقلاشتىكى قىيىنچىلىقلارنى تۈرلۈك يوللار بىلەن يېڭىپ، دېھقانلارنىڭ قولىدىكى ئېشىنچە ئاشلىقنى كەڭتاشا سېتىۋالدى. ئۆتكەن يىل 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنىگىچە توختام بويىچە ۋە كېلىشىم باھادا 10 مىليون تونىدىن ئارتۇق ئاشلىق سېتىۋېلىنىپ، ئۆلكە تارىخىدا ئەڭ يۇقىرى رېكورت يارىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە كېلىشىم باھادا سېتىۋېلىنغىنى 5 مىليون 655 مىڭ توننا بولۇپ، ئۆتكەن يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدە سېتىۋېلىنغان ئاشلىقنىڭ 6.4 ھەسسىسىگە باراۋەر كەلدى.

شەنشىدە تېخنىكا ئېكسپورتى پائال كېڭەيتىلدى

شەنشى ئۆلكىسى تېخنىكا ئېكسپورتىنى پائال كېڭەيتمەكتە. مۆلچەرلىنىشىچە، بۇ يىل 30 مىليون دوللارلىقتىن ئارتۇق تېخنىكا مەھسۇلاتى خەلقئارا بازاردا سېتىلىدىكەن.

تونۇشتۇرۇلۇشىچە قارىغاندا، شەنشى ئۆلكىسىنىڭ تېخنىكا ئېكسپورت تۈرلىرىنىڭ دائىرىسى كەڭ بولۇپ، ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش ماشىنىسىنىڭ يۇمشاق بۆلەكلىرى، توقۇمىچىلىق، قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى، ئاۋىئاتسىيە ئۆلچەش - سىزىش، ماشىنىسازلىق، ئېلېكترون، دورىگەرلىك، نېفىت - خىمىيە سانائىتى، يېنىك سانائەت ۋە يېمەكلىك قاتارلىق ساھەلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىكەن.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ

1990 - يىلى ئومۇمىيۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈشتە ئېلىنغان ئاساسىي سانلىق مەلۇماتلار توغرىسىدىكى ئاخباراتى

(5 - نومۇرلۇق)

1990 - يىل 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى

1990 - يىلى 4 - قېتىملىق مەملىكەت بويىچە ئومۇمىيۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈشتە ئېلىنغان 16 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى دائىمىي تۇرۇشلۇق نوپۇس ئىچىدە نوپۇس تىزىملاش ئەھۋالى بويىچە گۇرۇپپىلارغا ئايرىلغان نوپۇسقا دائىر سانلىق مەلۇماتلارنى قول بىلەن جەملەپ چىقتۇق، تۆۋەندىكىچە ئېلان قىلىمىز:

جاي ئاتىلىشى	دائىملىق نوپۇسى ئۆزى تۇرۇشلۇق ناھىيە، شەھەردە بولغانلار	دائىملىق نوپۇسى باشقا ناھىيە، شەھەردە بولۇپ، نوپۇسى ئېلىنغان جايدىن ئايرىلغىنىغا بىر يىلدىن ئاشقانلار	دائىملىق نوپۇسى بېكىتىلمىگەنلەر	چەت ئەلدە خىزمەت قىلىۋاتقان ياكى ئوقۇۋاتقان، ۋاقتىنچە دائىملىق نوپۇسى بولمىغانلار
ئۈرۈمچى شەھىرى	1229608	139534	14105	948
قاراماي شەھىرى	193632	15109	1307	61
شىخەنزە شەھىرى	507307	20728	2692	6
تۇرپان ۋىلايىتى	462813	10323	1065	3
قۇمۇل ۋىلايىتى	396306	10764	1845	11
سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى	1207821	48145	14472	24
ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى	3153106	133037	48576	58
ئىلى ۋىلايىتى	1712633	73563	33354	25
تارباغاتاي ۋىلايىتى	741058	27517	8819	20
ئالتاي ۋىلايىتى	489371	17690	4627	1
بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى	299328	22318	6357	2
بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى	779748	51355	8031	28
ئاقسۇ ۋىلايىتى	1657452	50655	7742	25
قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى	369744	5065	960	2
قەشقەر ۋىلايىتى	2796642	43994	12943	55
خوتەن ۋىلايىتى	1413534	10426	5972	39

3 - قېتىملىق ئومۇمىيۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈشتە ئېلىنغان بولمىغانلار 3 - قېتىملىق [illegible]

ئېلىمىزدە مۇكەممەل ئىستېمال بۇيۇملىرى سانائىتى سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. 7 - بەش يىللىق پىلان ئىجرا قىلىنغان بەش يىلدا ئېلىمىزنىڭ يېنىك سانائىتى ئۈچقاندەك تەرەققىي قىلدى. 22 چوڭ تۈر، 44 كەسىپكە ئىگە مۇكەممەل ئىستېمال بۇيۇملىرى سانائىتى سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى.

1986 - يىلدىن بۇيان مەملىكەت بويىچە يېنىك سانائەتنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى يىلىغا تەخمىنەن 9.8% ئېشىپ باردى، مۆلچەرلىنىشىچە، 1990 - يىلى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 231 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1985 - يىلدىكىدىن 59% ئاشىدىكەن.

بەش يىل ئىچىدە ئاساسىي يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىنىڭ مۇھىم ئۆسۈش نىسبىتى 90% ئۈستىگە چىقتى. بەش يىلدا يېنىك سانائەت ساھەسىدە 229 مىليارد 400 مىليون يۈەن پايدا - باج تاپشۇرۇلدى.

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت

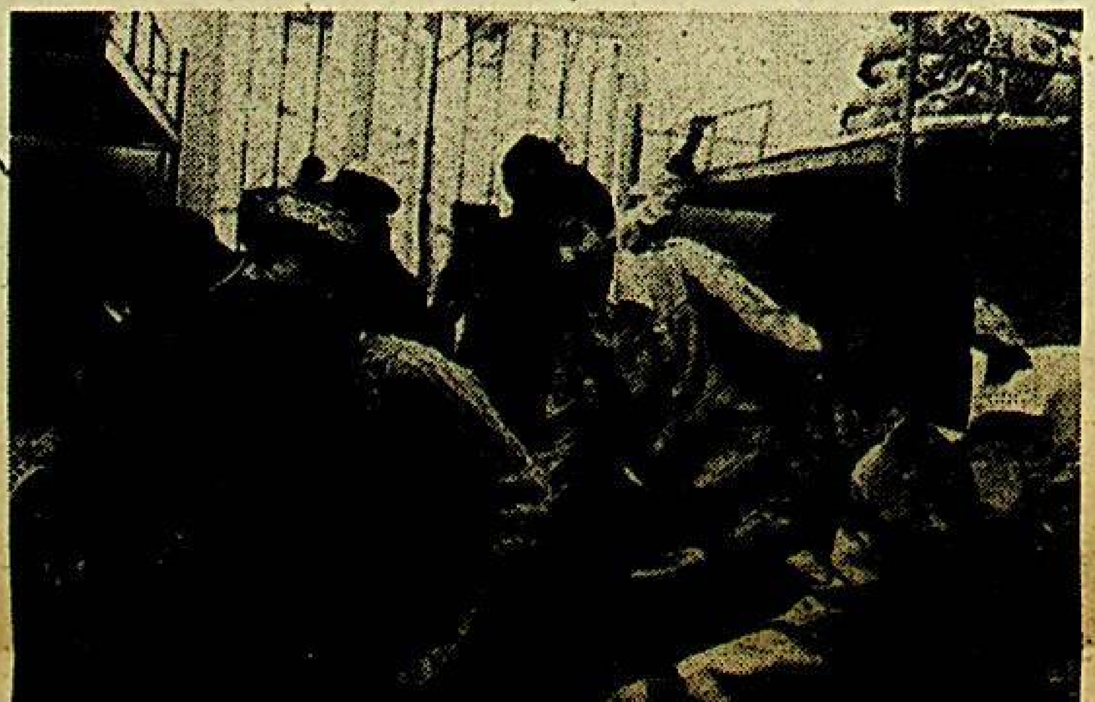

خوتەن ئۆلكىسى يۇرتىڭ شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ شىزاڭ سىنىپى بىلەن خەنزۇ سىنىپلىرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلار بىر - بىرىدىن ئۆگىنىپ ئورتاق ئالغا باسماقتا. بۇ مەكتەپنىڭ شىزاڭ سىنىپىنى پۈتتۈرگەن [illegible]

3 - قېتىملىق ئومۇميۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈشتە ئېلىنغان مەلۇماتقا سېلىشتۇرغاندا، سەككىز يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزدا تىزىمغا ئېلىنغان ھەر خىل نوپۇسنىڭ ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدىكى نىسبىتىدە ئۆزگىرىش بولغان، دائىمىي تۇرۇشلۇق جايى بىلەن دائىملىق نوپۇسى ئېلىنغان جايى بىر ناھىيە، شەھەردە بولغانلار 97.26% تىن 95.46% كە چۈشكەن، دائىمىي تۇرۇشلۇق جايى بىلەن دائىملىق نوپۇسى بىردەك بولمىغانلار (دائىملىق نوپۇسى باشقا ناھىيە، شەھەردە بولغان ھەمدە نوپۇسى ئېلىنغان جايىدىن ئايرىلغىنىغا بىر يىلدىن ئاشقانلار ۋە دائىملىق نوپۇسى بېكىتىلمىگەنلەر) 2.74% تىن 4.53% كە كۆپەيگەن.

ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى دائىمىي تۇرۇشلۇق جايى بىلەن دائىملىق نوپۇسى ئېلىنغان جايى بىردەك بولمىغانلار 3 - قېتىملىق ئومۇميۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈشتىكىدىن ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە كۆپەيگەن بولۇپ، قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى، ئۈرۈمچى شەھىرى، قۇمۇل ۋىلايىتى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى، خوتەن ۋىلايىتى، شىخەنزە شەھىرى، تۇرپان ۋىلايىتى قاتارلىق سەككىز ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭكى ئاپتونوم رايوننىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن يۇقىرى بولغان. بۇنىڭ ئىچىدە قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭكى 2214 كىشىدىن 6025 كىشىگە يېتىپ، 2.72 ھەسسە كۆپەيگەن؛ ئۈرۈمچىنىڭكى 56 مىڭ 979 كىشىدىن 153 مىڭ 639 كىشىگە يېتىپ، 2.70 ھەسسە كۆپەيگەن.

(بېشى 1 - بەتتە)

1987 - يىلدىن باشلاپ كارخانىلارنىڭ ماددىي ئەشيا ئېھتىياجىنى ھەل قىلىشىغا ياردەم بەردى. ئىككى يىل ئىچىدە سەككىز كارخانىغا 4 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئۆسۈمسىز قەرز بەردى. ئۇلار ۋاستىچى بولۇپ مەبلەغ سېلىش، پاي قوشۇش ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزدا كىرىمنىيلىق تۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشنى ئاساس قىلىپ يىغان جۇڭگو بىلەن چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى كارخانىدىن ئىككىنى قۇردى، بۇنىڭ بىرى بۇلتۇر ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدا كىرىمنىيلىق تۆمۈر ئىشلەپچىقىرىدىغان زاۋۇت ئىلگىرىكى ئۈچتىن تەرەققىي قىلىپ 17 گە، لايىھەدىكى يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 48 مىڭ تونىغا يەتتى. بۇلارنىڭ سەككىزى مېتال، كان مەھسۇلاتلىرى ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنى مال بىلەن مۇقىم تەمىنلەشكە باشلىدى.

1989 - يىلى خەلقئارا بازارنىڭ كىرىمنىيلىق تۆمۈرگە بولغان ئېھتىياجى ئازىيىپ، كىرىمنىيلىق تۆمۈرنىڭ باھاسى بىردىنلا تۆۋەنلەپ كەتتى. بۇ شىركەت جىددىي تاللاشقا دۇچ كەلدى. كارخانىلارنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋالمىسا، كارخانىلار تاقىلىپ قالاتتى، ئۇنى سېتىۋالسا، ساتالماي تۈزى ناھايىتى ئېغىر يۈك ئارتىۋالاتتى. شىركەت كەلگۈسىنى نەزەردە تۇتۇپ كېيىنكى يولنى تاللىدى. مۇشۇ بىر يىلدا ئۇلار 20 مىليون يۈەندىن كۆپرەك قەرز پۇل ئېلىپ كارخانىلاردا بېسىلىپ قالغان 6000 توننىدىن كۆپرەك كىرىمنىيلىق تۆمۈرنى سېتىۋېلىپ، كارخانىلارنى غەم-ئەندىشىدىن قۇتۇلدۇردى. 1990 - يىلى خەلقئارا كىرىمنىيلىق تۆمۈر بازىرىنىڭ ئەھۋالى خېلى ياخشىلاندى. مەبلەغ قىس، شىركەت كارخانىلارغا ۋاقتىدا پۇل تۆلىيەلمەيۋاتقان ئەھۋالدا كارخانىلار يەنىلا ئۇرغۇن مەھسۇلاتنى ئاۋۋال بۇ شىركەتكە سېتىپ بېرىپ، ئېكسپورت قىلىدىغان مال مەنبەسىگە كاپالەتلىك قىلدى.

1990 - يىلى بۇ شىركەت بىۋاستە ئۇيۇشتۇرغان ۋەكالەتەن باشقۇرۇشنى ھاۋالە قىلغان ئېكسپورت مىقدارى ۋە ياراتقان پېرېۋوت پۇلى 1987 - يىلدىن 1989 - يىلغىچە بولغان ئومۇمىي ساندىن ئېشىپ كەتتى. مەھسۇلاتلىرى ياپونىيە، ئامېرىكا، كانادا قاتارلىق سەككىز دۆلەتتە سېتىلدى.

(بېشى 1 - بەتتە)

ماقۇللىدى. بۇ «تەكلىپ»تە بۇنىڭدىن كېيىنكى بەش يىلدىن ئون يىلغىچە بولغان كۆرەش نىشانى ۋە ئاساسىي يېتەكچى فاكچېن ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، ئۇلۇغۋار قۇرۇلۇش پىلانى تەسەۋۋۇر قىلىندى، ئۇ مەملىكىتىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنى داۋاملىق ئالغا ئىلگىرىلەشكە يېتەكلەيدىغان پروگراممىلىق خاراكتېرلىك ھۆججەت. ئۇنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشىمىز ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشىمىز لازىم. ۋاڭ رېنجوڭ مۇنداق دېدى: بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىللىق قۇرۇلۇش ئىنتايىن مۇھىم، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرىنىڭ مەركىزىي كومىتېتنىڭ تەكلىپىدىكى ئاساسلىق مەسىلىلەرنى تۇتۇپ، مۇھاكىمە قىلىپ، كەڭ كۆشادە سۆزلەپ، پىكىر بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

يىغىن بۇ قېتىمقى دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ كۈنتەرتىپىنى ماقۇللىدى، بۇ قېتىمقى دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ ئاساسىي كۈنتەرتىپى ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش ۋە مۇزاكىرە قىلىش، خەلقئارا ۋەزىيەت ۋە دىپلوماتىيە خىزمىتى توغرىسىدا دوكلات ئاڭلاش، سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك كومىتېتىنىڭ 4 - ئومۇمىي يىغىنىنى ئېچىش توغرىسىدىكى قارارنى قاراپ چىقىش، شىنخەي ئىنقىلابىنىڭ 80 يىللىقىنى داغدۇغىلىق خاتىرىلەش توغرىسىدىكى قارارنى قاراپ چىقىش، سىياسىي كېڭەش مەملىكەتلىك كومىتېتىنىڭ تەكلىپ لايىھە خىزمىتى نىزامىنى قاراپ چىقىش، جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش تەركىبىدىكى ئورنىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، ۋە تەنگە قايتقان مۇھاجىرلار خىزمىتى كومىتېتىنى مەملىكەتلىك مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىگە ئۆزگەرتىش توغرىسىدىكى قارار قاتارلىقلارنى قاراپ چىقىشتىن ئىبارەت.

يىغىندا مۇئاۋىن رەئىس چيەن جېڭيىڭ ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى.

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلدە يىنىڭ سانائەت مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىش ئارقىلىق يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت يىلىغا 21% ئاشتى، بەش يىلدا 39 مىليارد 200 مىليون دوللار؛ تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى.

باسماقتا. بۇ مەكتەپنىڭ شىزاڭ سىنىپىنى پۈتتۈرگەن ئىككى قارار ئوقۇغۇچىنىڭ خىزنەن ئولكىسى ئۇيۇشتۇرغان ئوقۇش پۈتتۈرۈش ئىمتىھانىدا لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتى 100% كە يەتتى.

سۈرەتتە: خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ياتاقتا زاڭزۇ ئوقۇغۇچىلاردىن زاڭزۇچە ئۇسسۇل ئۆگەنمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى جاڭ جىگمىڭ فوتوسى

قوشۇمچە: 1990 - يىلى ئومۇميۈزلۈك نوپۇس تەكشۈرۈشتە ئېلىنغان ئاساسىي سانلىق مەلۇماتلار (5)
ھەر خىل نوپۇسنىڭ ئومۇمىي نوپۇس ئىچىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى

جاي ئايرىمىسى	دائىملىق نوپۇسى ئېلىنغان ناھىيە، شەھەردە تۇرۇۋاتقانلار	شۇ ناھىيە، شەھەردە تۇرۇۋاتقىنىغا بىر يىل بولمىغان، نوپۇسى باشقا ناھىيە، شەھەردە بولغانلار	شۇ ناھىيە، شەھەردە تۇرۇۋاتقىنىغا بىر يىلدىن ئاشقان، ئەمما نوپۇسى ئېلىنغان جايىدىن ئايرىلغىنىغا بىر يىلدىن ئاشقانلار	شۇ ناھىيە، شەھەردە تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ نوپۇسى تېخى بېكىتىلمىگەنلەر	ئەسلىدىن شۇ شەھەر، ناھىيىدە تۇرۇۋاتقانلار
ئۈرۈمچى شەھىرى	88.83	9.40	0.69	1.02	0.06
قاراماي شەھىرى	92.18	6.95	0.24	0.62	0.01
شىخەنزە شەھىرى	95.59	3.74	0.17	0.51	0.01
تۇرپان ۋىلايىتى	97.60	1.96	0.22	0,22	0.01
قۇمۇل ۋىلايىتى	96.91	2.41	0.23	0.45	0.01
سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم			0.38		
ئوبلاستى	95.07	3.41	0.31	1,14	0.01
ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى	94.55	3.68	0.32	1.46	0.01
ئىلى ۋىلايىتى	94.12	3.72	0.24	1.83	0.01
تارباغاتاي ۋىلايىتى	95.32	3.30	0.28	1.13	0.01
ئالتاي ۋىلايىتى	95.64	3.18		0.90	0.01
بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم			0.59		
ئوبلاستى	91.26	6.22		1.94	0.01
بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم			0.48		
ئوبلاستى	92.92	5.65	0.28	0.96	0.01
ئاقسۇ ۋىلايىتى	96.60	2.67		0.45	0.01
قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم			0.11		
ئوبلاستى	98.40	1.24	0.10	0.26	0.01
قەشقەر ۋىلايىتى	98.00	1.44	0.05	0.45	0.01
خوتەن ۋىلايىتى	98.85	0.68		0.42	0.01

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى، تارباغاتاي ۋىلايىتى، ئالتاي ۋىلايىتى ۋە كۈيتۇڭ شەھىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ئىلگىرى ئېلان قىلىنغان ئاخباراتلاردىمۇ شۇنداق.

خوراز سوقۇشتۇرۇش

«شەرقشامىلى» كىنوخانىسىدا: 11:00 دە، 1:10 دا، 3:20 دە، 5:30 دا، 7:40 تا؛
«خەلق» كىنوخانىسىدا: 9:40 تا، 11:50 تە، 2:00 دە، 4:10 دا، 6:20 دە، 8:30 دا؛
«تىنچلىق» كىنوخانىسىدا: 10:10 دا، 12:20 دە، 2:30 دا، 4:40 تا، 6:50 تە؛
3 - بىناكارلىق كۇلۇبىدا: 1:00 دە، 3:20 دە، 5:40 تا، 7:50 تە؛
«ئىتتىپاق» تىياتىرخانىسىدا: 10:10 دا، 12:10 دا، 2:30 دا، 5:00 تە، 7:10 دا؛
«1 - ماي» كىنوخانىسىدا: 9:50 تە، 11:50 تە، 1:50 تە، 4:10 دا، 6:10 دا، 8:30 دا؛
«ئۆكتەبىر» كۇلۇبىدا: 10:50 تە، 12:50 تە، 2:50 تە، 5:10 دا، 7:30 دا.

بەگ قەسىردىكى شەمشەرۋاز

«خەلق» تىياتىرخانىسىدا: 11:00 دە، 1:30 دا، 4:00 تە، 6:30 دا.

قىساس مۇشتۇمى

«بەخت» كىنوخانىسىدا: 11:50 تە، 1:40 تا، 3:30 دا، 5:20 دە، (7:10 بەگ قەسىردىكى شەمشەرۋاز قوشۇپ قويىلىدۇ).

ئۈرۈمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق، بەزىدە ئۇتۇق بولىدۇ. ئازراق قار ياغىدۇ. تېمپېراتۇرا: 22- — 9- ℃ بولىدۇ. ئوت بال شامال چىقىدۇ.

جۇڭغارخانلىقى دەۋرىدىكى ئۇيغۇرلارنىڭ دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك جەھەتتە ئوينىغان رولى

ئابلەت ئابلىز

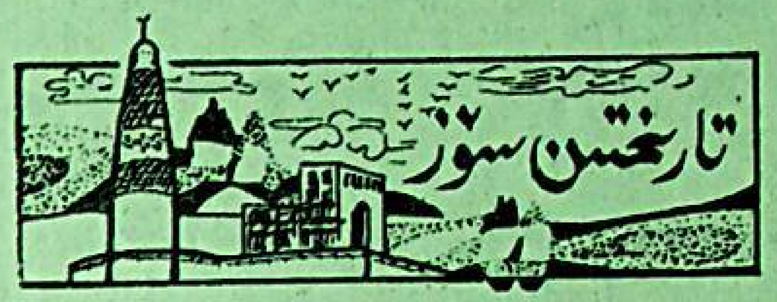

جۇڭغارلار ئويراتلار (غەربىي جۇڭغارلار دەپمۇ ئاتىلىدۇ) ئىچىدىكى تۆت چوڭ قەبىلىنىڭ بىرى بولۇپ، دەسلەپتە ئېرتىش دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىنى، قوبۇقسار دەرياسى ۋە سالا تېخى ئەتراپلىرىدا ياشىغان، كېيىنرەك ئىلى دەرياسى ۋادىسىنى مەركەز قىلىپ ياشىغان. ئۇلار چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە، يەنى باتۇر قۇنتەيجى، غالدان ھۆكۈمرانلىق قىلغان دەۋردە تەدرىجىي كۈچىيىپ، ئويرات قەبىلىلىرىنى ۋە باشقا موڭغۇل، تۈركىي تىلدا سۆزلىشىدىغان قەبىلىلەرنى بويسۇندۇرۇپ، تەسىر دائىرىسىنى زور دەرىجىدە كېڭەيتكەن. چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە ئويراتلار «جۇڭغار» دېگەن ئومۇمىي نام بىلەن ئاتالغان.

جۇڭغارلار ئاساسەن چارۋىچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كۆچمەن خەلق بولغاچقا، ئۇلارنىڭ ئىجتىمائىي ئىگىلىكىدە چارۋىچىلىق ۋە ئوۋچىلىق ئاساسىي ئورۇننى ئىگىلىگەن. ئۇزاق مۇددەتلىك تارىخىي تەرەققىيات ئارقىلىق، ئۇلارنىڭ چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى خېلى راۋاجلانغان. جۇڭغارلارنىڭ ئەتراپىدىكى مىللەتلەرنىڭ، جۈملىدىن ئۇيغۇرلارنىڭ دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك تېخنىكىسى ئۇلارغا چوڭقۇر تەسىر كۆرسەتكەن. شۇنىڭ بىلەن جۇڭغار خانلىقى باتۇر قۇنتەيجى دەۋرىگە كەلگەندە بىر قەدەر تەرەققىي قىلىپ پەرۋەر ئىقتىسادىي سىياسەتلەرنى قوللانغان. تەڭرىتېغىنىڭ جەنۇبىي رايونلىرىدىن كۆپلىگەن ئۇيغۇرلارنى تەڭرىتېغىنىڭ شىمالىدىكى جۇڭغارلار

ئىشلەپچىقىرىشقا سالغان. ئۇيغۇر خەلقى شەھەرلىرى، ئولتۇراقلىق ئۆي - ماكانلىرى، ئېتىز - ئېرىقلىرى بار، ئەزەلدىن دېھقانچىلىق قىلىدىغان، ئائىلىلىرى توقۇمىچىلىق قىلىدىغان، دېھقانچىلىق ۋە باشقا ئىشلەپچىقىرىش تۈرلىرى جەھەتتە بىر قەدەر ئىلغار ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىغا ئىگە خەلق بولغانلىقتىن ئۇلار ئىلى قاتارلىق رايونلارغا كۆچۈرۈپ كېلىنگەندىن كېيىن، جۇڭغارلار رايونىدا دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينىغان، ئىلى رايونىنى گۈللەندۈرۈپ، جۇڭغارلارنىڭ چارۋىچىلىقنى ئاساس قىلغان ئىقتىسادىي قۇرۇلمىسىنى ئۆزگەرتىشكە زور تۆھپە قوشقان.

1643 - يىلى چاررۇسىيىنىڭ جۇڭغار خانلىقىدا تۇرۇشلۇق ئەلچى ۋەزىرى ئىللىز «تارباغاتايدىكى قوبۇقساردا بىر مۇنچە بۇتخانىلار سالدۇرۇلۇپتۇ، كۆچۈرۈپ كېلىنگەن بىر قىسىم ئۇيغۇرلار بۇتخانا ئەتراپلىرىدا دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك، ئۆي قۇرۇلۇشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىدىكەن، بۇ جايدىكى خەلقلەر مۇقىم ئولتۇراق تۇرمۇش كەچۈرىدىكەن» دەپ يازغان. بۇ دەۋردە باتۇر قۇنتەيجى يەنە شەھەر تۈسىنى ئالغان يېڭى ئاھالىلار مەھەللىلىرىنى بەرپا قىلدۇرغان ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرغان. بۇ جۇڭغار خانلىقىنىڭ تەرەققىي قىلىشى جەريانىدا ئۇيغۇرلارنىڭ مۇقىم ئولتۇراق تۇرمۇش كۆچۈرۈشتەك تۇرمۇش ئادىتىنىڭ تەسىرى بىلەن قوللىنىلغان سىياسەت بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

جۇڭغار خانلىقىدا دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك ئىشلىرىنىڭ تەدرىجىي تەرەققىي قىلىشى ۋە جۇڭغارلار بىلەن

كىشىلىرى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى قويۇقلىشىشقا باشلىغان، نەتىجىدە بىر قىسىم جۇڭغار فېئوداللىرى ئىسلام دىنىنىڭ بەزى تەسىرلىرىنى قوبۇل قىلغان، ھەتتا ئۇلار ئىسلام دىنىدىكى كۆپلىگەن ئىسىملارنىمۇ ئۆز ئىسىملىرى ئورنىدا قوللىنىدىغان بولغان.

جۇڭغار خانلىقى سېۋىن ئارابتان ۋە غالدان سېرىن دەۋرلىرىگە كەلگەندە دېھقانچىلىق ئىشلىرىغا تېخىمۇ ئەھمىيەت بېرىپ، دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنى راۋاجلاندۇرۇشنى تەشەببۇس قىلغان. بۇ مەزگىلدە يەنە قەشقەر، يەكەن، ئۇچتۇرپان، ئاقسۇ قاتارلىق جايلاردىن ئىلى دەرياسى ۋادىسى، چۆچەك، ئۈرۈمچى قاتارلىق جايلارغا ئۇيغۇر دېھقانلىرىنى كۆپلەپ كۆچۈرۈپ چىقىپ دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك ئىشلىرىغا سالغان ۋە ئۇنىڭغا شەرت - شارائىت يارىتىپ بەرگەن. بۇ جەرياندا جۇڭغارلار ئىچىدىكى كۆپلىگەن كىشىلەر تەدرىجىي ھالدا دېھقانچىلىق ۋە ئوت-چۆپ تېرىش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان بولغان. جۇڭغارلارنىڭ تەخمىنەن ئۈچتىن بىر قىسىم ئاھالىسى مۇقىم ئولتۇراقلىشىپ تۇرمۇش كەچۈرىدىغان بولغان، ئۆي ھايۋانلىرى بېقىش، تېرىقچىلىق قىلىش بىلەن شۇغۇللانغان. ئۇلار ئارپا، بۇغداي، تېرىق ۋە شال قاتارلىق ئاشلىق زىرائەتلىرىنى تېرىپلا قالماستىن، بەلكى ھەر خىل مېۋە - چىۋە، قوغۇن - تاۋۇز كۆكتات قاتارلىقلارنىمۇ ئۆستۈرگەن. 1723 - يىلى ئىلى ۋادىسىغا كەلگەن چاررۇسىيىلىك كاپىتان ئۇۋان ئونكوۋسكى: «ھازىرقى كۈندىن تەخمىنەن 30 يىل ئىلگىرى جۇڭغارلاردا دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار يوق ئىدى، ھازىرقى مەزگىلدە بولسا ئۇيغۇرلارلا دېھقانچىلىق بىلەن

ئۇلار ئارپا، بۇغداي، تېرىق، قوغۇن، تاۋۇز، ئۈزۈم، ئۆرۈك، ئالما قاتارلىق زىرائەت ۋە مېۋە - چېۋىلەرنى ئۆستۈرۈدىغان بوپتۇ» دەپ يازغان. 1729 - يىلى چاررۇسىيىنىڭ جۇڭغار خانلىقىدا تۇرۇشلۇق بىر تەرجىمانى سەپەر ئۇستىدە قالدۇرغان خاتىرىسىدە: «ئەلكە تېغى ئېتەكلىرىدە ئۇيغۇرلار بىلەن جۇڭغارلارنىڭ غالدان سېرىن يەرلىرىدە تېرىقچىلىق قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردۇم» دەپ يازغان. يۇقىرىقى پاكىتلاردىن دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ جۇڭغارلار ئارىسىدىمۇ كېڭىيىشكە باشلىغانلىقىنى كۆرۈپ ئالالايمىز.

ئۇيغۇرلار يەنە قۇنتەيجىگە بۇتخانا ئەتراپلىرىدا ۋە مەخسۇس جايلاردا ناھايىتى چوڭ مېۋىلىك باغلارنى بىنا قىلىپ بەرگەن. ھازىرقى غۇلجا شەھىرىدىكى گۈلشەن باغمۇ ئەينى چاغدا ئۇيغۇرلار تەرىپىدىن بىنا قىلىنغان قۇنتەيجىنىڭ خاس باغلىرىنىڭ بىرى ئىدى.

دېمەك، جۇڭغار خانلىقىنىڭ دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى باتۇر قۇنتەيجى دەۋرىدە ئۇيغۇرلارنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان ھالدا تەرەققىي قىلىشقا باشلىغان، غالدان، سىنگى دەۋرىدە تېخىمۇ يۈكسەلگەن، سېۋىن، ئارابتان، غالدان سېرىن دەۋرلىرىدە تېخىمۇ يۇقىرى پەللىگە كۆتۈرۈلگەن. ئىلى دەرياسى ۋادىسى، ئۈرۈمچى، تارباغاتاي، ئېرتىش دەرياسى ۋادىلىرى قاتارلىق جايلاردا دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ناھايىتى تەرەققىي قىلغان. دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار، ئاساسەن، ئۇيغۇرلار بولغان. كېيىنكى ۋاقىتتا جۇڭغارلار ئىچىدىمۇ دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار تەدرىجىي كۆپەيگەن، ئۇيغۇرلارنىڭ دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك جەھەتتىكى ئىلغار تېخنىكىسى جۇڭغارلارغا چوڭ تەسىر كۆرسەتكەن. بۇنداق ئۆز ئارا ئۆگىنىش، ئوزۇق - ئىگىلىك يارىتىش، پائالىيىتى

«ملك بۇددا ئۆيى» توغرىسىدا

ئىسمايىل تۆمۈر

ھازىر خەلقئارا ئىلىم - پەن ساھەسىدە، جۈملىدىن رۇس ۋە ئىنگلىز تىلىدىكى تەتقىقات ماتېرىياللىرىدا شىنجاڭدىكى «ملك ئۆيى» ئاتالغۇسى «ملك بۇددا ئۆيى» دەپ ئاتىلىدۇ.

نېمىشقا بۇنداق ئاتىلىدۇ؟ مېنىڭچە، بۇنىڭ ئۈچ ۋەندىكىدەك سەۋەبلىرى بولۇشى مۇمكىن.

«ملك بۇددا ئۆيى» نىڭ بارلىققا كېلىشى ھەققىدە بەزى تەتقىقاتچىلار قەدىمكى رىۋايەتلەرنى نەقىل كەلتۈرۈپ، ئاسىيادا قەدىمدە ئىككى چوڭ مەسىلەك — ئىران ۋە تۇران دىنىي ئەقىدىلىرىنىڭ مەۋجۇت بولغانلىقىنى، بىرىنچىسى ئىسلام دىنى ئەقىدىلىرىنى كەڭ تەرغىب قىلسا، ئىككىنچىسى ئۇنىڭغا زىت ھالدا ئىرانلىقلارنىڭ «خۇدا بىر» دېگىنىگە جىددىي ئېتىراز بىلدۈرۈپ «خۇدا بىر ئەمەس، ملك» دېگەن دەۋا بىلەن ملك ئۆيلەرنى قازدۇرغانلىقى ھەمدە بۇ ھەقتە «ملك بۇددا» دېگەن رىۋايەتلەرنىڭ ساقلىنىپ قالغانلىقىنى يازىدۇ.

بۇددىزم نەزەرىيىسىدە بۇددالار ئۆتكەن زامان بۇددالىرى، ئەينى زامان بۇددالىرى ۋە كەلگۈسى زامان بۇددالىرى دەپ ئۈچ خىلغا ئايرىلىدۇ، ھەر بىر زاماندا 1000 دىن جەمئىي 3000 بۇددا بار، دەپ رىۋايەت قىلىنىدۇ. ئۆتكەن زامان بۇددالىرىنىڭ ئەڭ ئۇلۇغى «دىپامكارا بۇددا» (سانسكرىتچە يورۇقلۇق ئالەمنى يارىتقۇچى ياكى چىراغ ياققۇچى دېگەن مەنىدە)، ئەينى زامان بۇددالىرىنىڭ ئەڭ ئۇلۇغى ساكيامۇنى، كەلگۈسى زامان بۇددالىرىنىڭ ئەڭ ئۇلۇغى «مايترىيا بۇددا» (سانسكرىتچە مەنىسى رەھىمدىل، قەدىمكى ئۇيغۇرچىدا مايترى دەپ يېزىلىدۇ) دەپ ئاتىلاتتى.

شىنجاڭدىكى بېزەكلىك ئۆيلىرىدە ئەنە شۇ «ملك بۇددا» لارنىڭ رەسىملىرى

غارلارنىڭ ساقلىنىش ئەھۋالى مۇنداق: كۇچادا سەككىز جايدا جەمئىي 346 غار، قارا شەھەردە 20 غار، تۇرپاندا تۆت ئورۇندا جەمئىي 183 غار، قەشقەردە ئۈچ غار ساقلىنىپ قالغان بولۇپ، جەمئىي 549 غار ساق قالغان (بۇ بۇنىڭدىن يەتتە يىل بۇرۇنقى مەلۇمات). باشقا جايلاردا، ئاساسەن، خارابە ئىزلىرىلا قېپقالغان.

دۇنياغا مەشھۇر دۇنخۇاڭدىكى موگاۋ بېزەكلىك ئۆيلىرىمۇ ئاران 400 دىن ئاشىدۇ. شىنجاڭ رايونىدا قېزىلغان ئۆيلەر ۋە بېزەكلىك غارلار ھېچقاچان 1000 غا يەتكۈزۈلگەن ئەمەس. بۇنىڭدىن كۆرۈنۈپ تۇرۇپتۇكى، چەت ئەللىكلەر بېزەكلىك ئۆيلەرنى ئۇنىڭغا سىزىلغان 1000 بۇددانىڭ ئوبرازى ۋە ئۇلارنىڭ يارىلىشى ھەققىدىكى رىۋايەتلىك رەسىملەرنىڭ مەزمۇنىغا ئاساسەن «ملك بۇددا ئۆيى» دەپ ئاتىغان.

شىنجاڭدىكى ملك ئۆيلەرنى ھەر قايسى تارىخىي دەۋرلەردە مۇشۇ زېمىندا ياشىغان بۇددا دىنىغا ئېتىقاد قىلغۇچى ئەجدادلىرىمىز تەدرىجىي قېزىپ كۆپەيتكەن. كېيىنكى ۋاقىتتا ئورخۇن ئۇيغۇرلىرىنىڭ بىر قىسمى بۇ رايونغا يۆتكىلىپ كېلىپ بۇددا مەدەنىيىتىگە ۋارىسلىق قىلغاندىن كېيىن، بېزەكلىك ئۆيلەرنىڭ دائىرىسى، سانى ئاشقان، مەزمۇنى تېخىمۇ بېيىغان.

* * *

24 بارماقلىق ئادەم

جىلۇمى بىلگىيىلىك بولۇپ، بىر قەھۋەخانىدا ئىشلەيدۇ. ئۇنىڭ پۇت، قولىدا ئالتىدىن 24 بارماق بولۇپ، بۇ بارماقلار ناھايىتى نورمال ۋە رەتلىك ئۆسكەن. باشقىلار ئادەتتە بوتۇلكا ۋە ئىستاكانلارنى قامالاپ تۇتقاندا، ھەر قولىدا تۆت بوتۇلكا ياكى ئىستاكاننى تۇتالايدۇ، لېكىن جىلۇمى بىر

جەنۇبىي رايونلىرىدىن كۆپلىگەن ئۇيغۇرلارنى تەكرىنىشنىڭ شىمالىدىكى جۇڭغارلار توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان بىر قىسىم رايونلارغا كۆچۈرۈپ كېلىپ، دېھقانچىلىق ۋە باغۋەنچىلىك

باغۋەنچىلىك ئىشلىرىنىڭ تەرەققىي قىلىشى ۋە جۇڭغارلار بىلەن ئۇيغۇرلارنىڭ ئۇزاق مۇددەت بىللە تۇرمۇش كەچۈرۈشى جەريانىدا، جۇڭغار قىبىلىلىرىنىڭ ئۇيغۇرلارنىڭ يۇقىرى قاتلام

يوق ئىدى، ھازىرقى مەزگىلدە بولسا ئۇيغۇرلارلا دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ قالماستىن، بەلكى كۆپلىگەن جۇڭغارلارمۇ دېھقانچىلىق ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان بوپتۇ.

كۆرسەتكەن. بۇنداق ئۆز ئارا ئۆگىنىش، ئۆرناق ئېگىلىشنىڭ بارىنىش پائالىيىتى ئېلىمىزنىڭ غەربىي شىمال رايونىنى دەسلەپكى قەدەمدە ئېچىش ۋە گۈللەندۈرۈشتە خېلى مۇھىم رول ئوينىغان.

يېزىلىدۇ) دەپ ئاتىلاتتى.

شىنجاڭدىكى بېزەكلىك تۈيلەردە ئەنە شۇ «مىڭ بۇددا» لارنىڭ رەسىملىرى ئاساسىي سالماقنى ئىگىلەيدۇ. ئۇنىڭدىن قالسا، بۇددالارنىڭ يارىلىشى ھەققىدىكى رىۋايەتلەر ۋە ھەر قايسى زامانلاردىكى بۇددىستلارنىڭ ئىجتىمائىي ئەھۋاللىرىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان تۇرمۇش كارتىنىلىرىمۇ بېزەكلىك تۈيلىرىنىڭ تاملىرىغا سىزىلغان.

يەنە بىر مۇھىم پاكىتنى ئېيتىپ ئۆتۈش زۆرۈركى، شىنجاڭدا بېزەكلىك غارلار، ئاساسەن، كۇچا، قارا شەھەر، تۇرپان، قەشقەر، قاغىلىق، قۇمۇل قاتارلىق رايونلاردا قېزىلغان. بۇ رايونلاردىكى بېزەكلىك

ئۆتقاندا، ھەر قولىدا ئۈت بوتولكا ياكى ئىستاكاننى تۇتالايدۇ، لېكىن جىلۇمىي بىر قېتىمدىلا بەشنى تۇتالايدۇ، خوجايىنىمۇ ئۇنىڭدىن ناھايىتى رازى، چۈنكى ئۇنىڭ ئىش ئۈنۈمى باشقىلارغا قارىغاندا خېلىلا يۇقىرى.

جىلۇمېنىڭ يەتتە ئۈغقىنى بولۇپ، ھەممىسى نورمال ئۆسكەن، پەقەت ئۇنىڭلا 24 بارمىقى بار ئىكەن. بىلگىيە سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ ئەمەلدارلىرى: جىلومىي ئېھتىمال دۇنيادا بىردىنبىر 24 بارماقلىق ۋە ئىقتىدارى ناھايىتى ياخشى ئادەم بولۇشى مۇمكىن، دەپ قارىغان. جىلومېنىڭ ئىشتا كېيىدىغان پەلەيسىمۇ ئايالى مەخسۇس توقۇپ بەرگەن.

تۇرسۇن پىداقۇل (ت)

دۇنيادىكى مەشھۇر يانار تاغلار

ئىمام تاياخۇن

فۇجى يانار تېغى: بۇ يانار تاغ ياپونىيىدىكى ئەڭ ئېگىز تاغ بولۇپ، دېڭىز يۈزىدىن 3776 مېتىر ئېگىز. كونۇس شەكىللىك تاغ چوققىسى يىل بويى قارقاپلاپ تۇرىدۇ. تاغنىڭ ئەتراپىدا ئارشاڭ، شاقىراتما، شىمال تەرىپىدە بەش كۆل بار. بۇ يانار تاغ مىلادى 781 - يىلدىن بۇيان ئون نەچچە قېتىم پارتلىغان. بۇ يانار تاغدىن ھازىرمۇ گاز چىقىپ تۇرماقتا.

كراكاتائۇ يانار تېغى: بۇ يانار تاغ ھىندونېزىيىدە بولۇپ، بۇ تاغدا 1883 - يىلى ئەڭ شىددەتلىك پارتلاش يۈز بەرگەن، شۇ قېتىمقى پارتلاشتا ئىس - تۈتەكلەر 27 كىلومېتىر ئېگىزلىككە كۆتۈرۈلگەن، يانار تاغ كۈللىرى 80 كىلومېتىر ئېگىزلىكتىكى ئاتموسفېرا قاتلىمىغا كۆتۈرۈلگەن ۋە پۈتۈن يەر شارىغا تارقالغان. بۇ قېتىمقى پارتلاشتا جەمئىي 18 كۇب مېتىر يانار تاغ كۈلى پارتلىغان، 75 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدىغان ئارالنىڭ ئۈچتىن ئىككى قىسمى ۋەيران بولغان. مۆلچەرلىنىشچە، شۇ قېتىمقى يانار تاغ پارتلاشتىن چىققان ئېنېرگىيە خىروسىما ئارىلىغا تاشلانغان ئاتوم بومبىسى ئېنېرگىيىسىنىڭ 200 مىڭ ھەسسىسىگە باراۋەر كېلىدىكەن. بۇ يانار تاغ 1935 - يىلى يەنە پارتلىغان.

ۋېزوۋىي يانار تېغى: بۇ يانار تاغ ئىتالىيىنىڭ جەنۇبىغا جايلاشقان بولۇپ، ھازىرقى ياۋروپا قۇرۇقلۇقىدىكى بىردىنبىر جانلىق يانار تاغدۇر. بۇ يانار تاغ مىلادى 79 - يىلى قاتتىق پارتلىغاندىن كېيىن دۇنياغا تونۇلغان. شۇ قېتىمقى پارتلاشتىن ئىلگىرى كىشىلەر ئۇنى ئادەتتىكى تاغ دەپ قارىغان، شۇڭا ئۇنىڭ ئەتراپىغا گۈزەل شەھەرلەرنى بەرپا قىلغان. لېكىن بۇ تاغ مىلادى 79 - يىلى 8 - ئاينىڭ 24 - كۈنى تۇيۇقسىز قاتتىق پارتلىغان، قويۇق ئىس - تۈتەك كۆتۈرۈلگەن. 600 يىلدىن بۇيان روناق تېپىپ گۈللەنگەن پومپېي، ھېر - كۇرانۇ شەھەرلىرى يانار تاغ كۈلى بىلەن كۆمۈلۈپ كەتكەن. ئارىدىن 1600 يىلدىن كۆپرەك ۋاقىت ئۆتۈپ 1709 - يىلغا كەلگەندە، كىشىلەر پومپېي شەھىرىنىڭ خارابىسىنى ئىزدەشكە باشلىغان ۋە خارابىنى قېزىپ چىققان. شۇنىڭ بىلەن بۇ خارابە ئىتالىيىنىڭ داڭلىق ساياھەت ئورنىغا ئايلانغان.

كىلىمانجارو يانار تېغى: تانزانىيىنىڭ شەرقىي شىمالىغا جايلاشقان بۇ يانار تاغ دېڭىز يۈزىدىن 5895 مېتىر ئېگىز بولۇپ، ئافرىقىدىكى ئەڭ ئېگىز تاغ شۇنداقلا داڭلىق ئۆلۈك يانار تاغ ھېسابلىنىدۇ. تاغ چوققىسىنىڭ كەبىندە دىئامېتىرى 2400 مېتىر، چوڭقۇرلۇقى 200 مېتىر كېلىدىغان يانار تاغ ئېغىزى بار. تاغ چوققىسى يىل بويى قار - مۇز بىلەن قاپلىنىپ تۇرىدۇ.

نىراگونگو يانار تېغى: بۇ ئافرىقىدىكى داڭلىق يانار تاغلارنىڭ بىرى بولۇپ، زايىرنىڭ شەرقىي چېگرىسىغا جايلاشقان. تاغ چوققىسىدا ئۇزۇنلۇقى 300 مېتىر، كەڭلىكى 100 مېتىر كېلىدىغان يانار تاغ ئېغىزى، ماگما كۆلى بار. كۆلدىكى ماگما بولدۇقلاپ قاينىپ تۇرىدۇ. تاغ

* * *

چوققىسى يىل بويى يانار تاغ ئىس - تۈتەكلىرى بىلەن قاپلىنىپ تۇرغاچقا، تەبىئەت دۇنياسىدىكى ئاجايىپ مەنزىرىنى ھاسىل قىلغان.

سائىنت - ھېلېنس يانار تېغى: بۇ ئامېرىكىدىكى داڭلىق يانار تاغ بولۇپ، 1980 - يىلدىن بۇيان ئۇدا بىر نەچچە قېتىم شىددەتلىك پارتلىغان. 1980 - يىلى پارتلىغاندا چىققان يانار تاغ كۈلى ۋە ۋولقانلار 1 مىليارد كۇب مېتىرغا يەتكەن، ئېتىلىپ چىققان غايەت زور گاز تۇمانى نەچچە ئون مىڭ مېتىر ئېگىزلىككە كۆتۈرۈلگەن. شۇ قېتىمقى پارتلاشتا دېڭىز يۈزىدىن 2950 مېتىر ئېگىز بولغان تاغ چوققىسى 400 مېتىرچە پەسلەپ كەتكەن، 390 كۋادرات كىلومېتىر دائىرىدىكى ئورمان ۋەيران بولغان، يانار تاغنىڭ ئەتراپىغا بىر نەچچە يۈز مېتىر قېلىنلىقتىكى يانار تاغ كۈلى دۆۋىلىنىپ قالغان. شۇنىڭ بىلەن 4800 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى تاشيول قاتنىشى توسۇلۇپ قالغان، تۆمۈر يول ۋە ئاۋئاتسىيە قاتنىشىمۇ توختاپ قالغان. سۇ ۋە ھاۋا ئېغىر دەرىجىدە بۇلغانغان، شۇ جاينىڭ تېمپېراتۇرىسى سىلسىيە 40 گرادۇسقا يېتىپ، ماگىزىنلار تاقالغان، مەكتەپلەر ئوقۇش توختاتقان، رادىئو - ئىستانسىلىرى ئاڭلىتىشنى توختاتقان، توك يوللىرى ئۈزۈلۈپ قالغان.

365 - سان
تامغىنى پەرھات ھوشۇر ئىشلىگەن

ئىسكەندەر زۇلقەرنەيننىڭ تاۋۇتى تېپىلدى

ئەرەب ئەزھەر ئىسلام داشۆسىنىڭ پروفېسسورى ئادىل ئابزىل ئەزىزنىڭ ئەكتىلىشىچە، ئۇ ئىسكەندەر زۇلقەرنەيننىڭ كۆمۈلگەن جايىنى ئېنىقلاشقا مۇۋەپپەق بولغان. بۇ بۈيۈك سەركەردە مىلادىدىن ئىلگىرىكى 323 - يىلى بابىلوندا ھاياتىدىن ئايرىلغان ۋە ئوتتۇرا دېڭىز قىرغىقىدىكى ئىسكەندەرىيىدە دەپنە قىلىنغان. بىر نەچچە ئەسىردىن بۇيان، ئىزسىز يوقالغان قەبرىلەرنى تېپىش ئارخېئولوگلار ۋە خەزىنە ئىزلىگۈچىلەرنىڭ ئارزۇسى بولۇپ كەلمەكتە. بەزى رىۋايەتلەرگە قارىغاندا، ئىسكەندەر بىلەن بىللە نۇرغۇن خەزىنە كۆمۈلگەنىكەن. يەنە نەقىل كەلتۈرۈلىشىچە، ئىسكەندەرىيە كۇتۇپخانىسىغا ئوت كەتكەندىن كېيىن، قىممەت باھا كىتابلارمۇ شۇ يەرگە يوشۇرۇنغانىكەن. پروفېسسورنىڭ ھېسابلىشىغا قارىغاندا، ئىسكەندەرنىڭ قەبرىسى بۇ شەھەرنىڭ شەھەر ئەتراپىدىكى دانىيىل مەسچىتىنىڭ ئاستىغا جايلاشقان.

ئەنۋەر (ت)

دۇنيادىكى ئەڭ قەدىمكى خەرىتە

ئىتالىيىنىڭ تۇرىن شەھىرىدىكى مۇزېيىدا قەدىمكى مىسىرنىڭ قەغەزدىن ياسالغان خەرىتىسى ھازىرغا قەدەر ساقلىنىپ كەلمەكتە.

مۇتەخەسسىسلەرنىڭ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، بۇ خەرىتە قەدىمكى مىسىرنىڭ فرائونى لومسىس IV ھاكىمىيەت يۈرگۈزگەن دەۋردە سىزىلغان بولۇپ، ئۇنىڭغا نىل دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى قاقاس تاغلار باغرىدىكى قۇرۇپ كەتكەن دەريا يولىنىڭ كۆرۈنۈشى چۈشۈرۈلگەن. بۇ خەرىتە تەخمىنەن مىلادىدىن بۇرۇنقى 1150 - يىلى تۈزۈلگەن.

يېقىندا ئامېرىكا جۇغراپىيە ئالىمى جامۇس خالىي بىلەن ماكس بۇلان خەرىتە بىلەن ئەمەلىي ئورۇننى سېلىشتۇرۇپ تەكشۈرۈپ كۆرۈپ، بۇ خەرىتە ناھايىتى توغرا سىزىلغان، دەپ ھېسابلىدى. خەرىتە ھالرەڭ، قوڭۇر، قارا، ئاق رەڭلەردە نەپىس ئىشلەنگەن بولۇپ، ئۇنىڭدا كان بايلىقلىرى، بولۇپمۇ ئالتۇن، كۈمۈش كانلىرى ناھايىتى ئېنىق كۆرسىتىلگەن.

جورئەت ئەخمەت (ت)

ھۆرمەتلىك ئاپتورلار:

يېڭى يىل مۇناسىۋىتى بىلەن سىلەرگە چوڭقۇر ئېھتىرام بىلدۈرىمىز ۋە قىزغىن سالام يوللايمىز. ئۆتكەن بىر يىلدا بىزنى قوللاپ، يېقىندىن ياردەم بەرگىنىڭلارغا رەھمەت ئېيتىمىز.

بېتىمىز بۇ يىلدىن باشلاپ فوتو نابۇر بىلەن تىزىلىپ چىقىرىلىدۇ. بۇ ئىلغار زامانىۋى تېخنىكا بەتنىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاپ، بەت سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرىدۇ. بىز بۇ يىلدا مۇشتەرىلىرىمىزنىڭ تەلەپ ۋە ئېھتىياجلىرىنى قاندۇرۇپ، ئۇلار ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىش ئۈچۈن، بېتىمىزنىڭ سەھىپىلىرىنى يەنىمۇ جانلاندۇرۇپ ۋە بېيىتىپ، بىر قىسىم يېڭى ستونلارنى ئاچماقچىمىز. دۇنيادىكى قىزىقارلىق ئىشلار، مەشھۇر جايلار، مەدەنىيەت مىراسلىرى، ئاسار - ئەتىقىلەر، يېڭى كەشپىياتلار، كەلگۈسىگە دائىر پەرەزلەر، مەشھۇر شەخسلەرنىڭ ھاياتىغا دائىر قىسقا ھەجىمدىكى تەرجىمىلەر شۇنداقلا مەملىكىتىمىزدىكى ۋە شىنجاڭدىكى مەشھۇر جايلار، سەيلە - ساياھەت ئورۇنلىرى، مەدەنىيەت مىراسلىرى، ئاسار - ئەتىقىلەر، ھەر قايسى مىللەتلەرنىڭ تارىخى، مەدەنىيىتى، ئۆرپ - ئادىتى، تارىخىي شەخسلەر توغرىسىدا يېزىلغان ماقالىلارنى كۆپرەك ئېلان قىلماقچىمىز. سىلەرنىڭ بىز بىلەن يېقىندىن ماسلىشىپ، بىزنى ماقالە بىلەن قىزغىن تەمىنلەپ تۇرۇشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمىز، يېڭى يىلدا ئىجادىيىتىڭلارغا تېخىمۇ زور ئۇتۇق تىلەيمىز.

— تەھرىردىن

ۋەن لى تايلاند ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 5 - يانۋار تېلېگراممىسى. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋېيىۈەنجاڭى ۋەن لى بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن «خەلق» سارىيىدا رەئىس سەيىۈڭ گېپپىڭ شاڭجياڭ باشچىلىقىدىكى تايلاند دۆلەت مەجلىسى يۇقىرى پالاتاسىنىڭ دىپلوماتىيە كومىتېتى ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن كۆرۈشتى.

ۋەن لى خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا ۋەكالەتەن ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ جۇڭگوغا زىيارەتكە كەلگەنلىكىنى قارشى ئالىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو، تايلاند پارلامېنتلىرى دوستانە مۇناسىۋەتتە بولۇپ كەلمەكتە، ئۆز ئارا بېرىش - كېلىشلەرمۇ ئىنتايىن كۆپ بولماقتا. رەئىس گېپپىڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ زىيارەتكە كەلگەنلىكى ئىككى دۆلەت پارلامېنتلىرى ئارىسىدىكى چۈشىنىش ۋە دوستلۇقنى يەنىمۇ كۈچەيتىدۇ.

ئۇ ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى توغرىسىدا توختالغاندا مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن تايلاندنىڭ دوستلۇق، ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان داۋاملىق ئوڭۇشلۇق راۋاجلىنىپ كەلدى. ئىككى دۆلەتنىڭ سىياسەت، ئىقتىساد، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەت قاتارلىق ساھەلەردىكى ھەمكارلىقى كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. جۇڭگو تەرەپ بۇنىڭدىن مەمنۇن.

ۋەن لى يەنە مېھمانلارغا جۇڭگونىڭ ئىچكى ۋە تاشقى سىياسىتىنى تونۇشتۇردى. ئۇ مۇنداق دېدى: يېقىندا ئېچىلغان ج ك پ 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 7 - ئومۇمىي يىغىنىدا ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش سىياسىتىدە چىڭ تۇرۇش، مۇستەقىل — ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ئاساسىدىكى تىنچلىق دىپلوماتىيىسى سىياسىتىدە چىڭ تۇرۇش لازىملىقى تەكىتلەندى.

ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگونىڭ سىياسىي ۋەزىيىتى مۇقىم، ئىقتىسادىمۇ پۇختا قەدەم بىلەن راۋاجلانماقتا. جۇڭگو ياخشى خەلقئارا مۇھىتنىڭ بولۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ. دۇنيا ئەللىرى بىلەن بولغان دوستلۇق مۇناسىۋەتنى تىنچلىقتا بىللە تۇرۇش بەش پرىنسىپى ئاساسىدا راۋاجلاندۇرۇشنى خالايدۇ.

سوۋېت ئىتتىپاقى ئىتتىپاق كومىتېتى ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ۋەزىيەتنى مۇقىملاشتۇرۇش كېلىشىمىگە پرىنسىپ جەھەتتىن قوشۇلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. ت ئا س س نىڭ خەۋەرگە قارىغاندا، مۇشۇ ئاينىڭ 3 - كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ يىغىنىغا قاتناشقان سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە بارلىق ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيەتلەرنىڭ ئالىي رەھبەرلىرى 1991 - يىلى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ۋەزىيىتىنى مۇقىملاشتۇرۇش كېلىشىمگە پرىنسىپ جەھەتتىن قوشۇلغان.

بۇ كېلىشىمنىڭ ئاساسىي پرىنسىپى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىقتىسادىي ئالاقىنى ساقلاش ۋە سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيەتلەر خام چوتىنىڭ شەكىللىنىش لايىھىسىنى بەلگىلەشتىن ئىبارەت.

ت ئا س س مۇنداق دېدى: يىغىن قاتناشچىلىرىنىڭ مۇنداق قىلىشى دۆلەتنىڭ ئورتاق مەنپەئەتىنى ۋە خەلق ئالدىدىكى مەسئۇلىيەتچانلىقىنى ئاساس قىلغان.

مەركىزىي ھاكىمىيەت بىلەن يەرلىك ھاكىمىيەت ئارىسىدىكى زىددىيەت چوڭقۇرلىشىپ كەتكەنلىكتىن، بەزى جايلاردا بۆلگۈنچىلىك خاھىشلىرى ئۇسۇپ قالدى. سوۋېت ئىتتىپاقى 1991 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى پىلانى ۋە دۆلەت خام چوتىنى ھازىرغىچە تۈزۈپ بولالمىدى.

بۇ كېلىشىمگە تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەندىن كېيىن، گورباچېۋ ۋە ئۇنىڭ ئۈچ ئۇرۇنداش ئارادا ھەر قايسى ئىتتىپاقداش جۇمھۇرىيەتلەرنىڭ ئىمزا قويۇشىغا يوللاپ بېرىدۇ.

سوۋېت ئىتتىپاقى مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ يەنە بىر خەۋىرىگە قارىغاندا، بۇ قېتىمقى يىغىندا يەنە ھازىرقى سوۋېت ئىتتىپاقى مىنىستىرلار سوۋېتىنى قانداق قىلىپ ئىچكى كابىنېتقا ئايلاندۇرۇش مەسىلىسى مۇزاكىرە قىلىنغان.

بۇش ئامېرىكا، ئىراق دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە شۋېتسارىيىدە ئۇچرىشىشى توغرىسىدا تەكلىپ بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئامېرىكا ئاق سارايى باياناتچىسى فىيتسۋوت بۈگۈن مۇخبىرلارغا جاكارلىدى: بۇش زۇڭتۇڭ ئامېرىكا ھۆكۈمىتىنىڭ پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش يولىدا كۆرسەتكەن ئاخىرقى تىرىشچانلىق سۈپىتىدە، دۆلەت ئىشلىرى كاتىپى بېيكېرنىڭ ئىراق دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئەزىز بىلەن مۇشۇ ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە شۋېتسارىيىدە ئۇچرىشىشى توغرىسىدا يېڭى تەكلىپ بەردى.

فىيتسۋوت مۇنداق دېدى: بۇش زۇڭتۇڭنىڭ بۇ تەكلىپىگە ئىراق تېخى ئاۋاز قوشمىدى. يەنە بىر خەۋەردە ئېيتىلىشىچە، ئامېرىكا ھۆكۈمىتى سادام زۇڭتۇڭنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن ئىلگىرى بۇ تەكلىپكە جاۋاب بېرىشىنى تەلەپ قىلغان.

ئامېرىكا ئامېرىكا، ئىراق دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى ئۇچرىشىشنىڭ ۋاقتى ئەڭ كېچىككەندە 1 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن قالماسلىقى توغرىسىدا تەكلىپ بەرگەنىدى ۋە ئىراق ئوتتۇرىغا قويغان بېيكېرنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 12 - كۈنى باغدادتا زىيارەتتە بولۇش توغرىسىدىكى تەكلىپنى رەت قىلغانىدى.

ئىراق ئامېرىكىنىڭ يېڭى تەكلىپىنى قوبۇل قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، باغداد، 4 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئىراق ئاخبارات ئاگېنتلىقى بۈگۈن كەچتە ئامېرىكىنىڭ يېڭى تەكلىپىنى قوبۇل قىلغانلىقىنى، دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئەزىزنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 9 - كۈنى جەنۋەگە بېرىپ، ئامېرىكىنىڭ دۆلەت ئىشلىرى كاتىپى بېيكېر بىلەن بىۋاسىتە سۆزلىشىدىغانلىقىنى جاكارلىدى.

بۇ، پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسى

1 - ئاينىڭ 2 - كۈنى

لىۋىيىنىڭ دىپلوماتىيە

ياۋروپا ئورتاق گەۋدىسىگە ئەزا دۆلەتلەردىكى دېھقانلارنىڭ كىرىمى تۆۋەنلەپ كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بىريۇسسېل، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. 1990 - يىلى ياۋروپا ئورتاق گەۋدىسىگە ئەزا دۆلەتلەردىكى دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1989 - يىلدىكىدىن 2.8% تۆۋەنلەپ كەتتى، بۇنىڭ ئاساسىي سەۋەبى شۇكى، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى، بولۇپمۇ چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئەمەلىي باھاسى چۈشۈپ كەتتى.

ئورتاق گەۋدە ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ دەسلەپكى مۆلچەرىگە قارىغاندا، ئورتاق گەۋدىگە ئەزا 12 دۆلەت ئىچىدە ئىسپانىيە بىلەن پورتۇگالىيىدە يېزا ئىگىلىك نوپۇسى ئازايغانلىقى ئۈچۈن، دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 3.6% ۋە 10.5% ئاشقاندىن باشقا، قالغان ئون دۆلەتتىكى دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە چۈشۈپ كەتكەن، ئۇنىڭ ئىچىدە بېلگىيىنىڭ ئەڭ زور دەرىجىدە چۈشۈپ كەتكەن بولۇپ، 15.2% كە يەتكەن، ئۇنىڭدىن قالسا، ئىرلاندىيىنىڭ ئون پىرسەنت، ئىتالىيەنىڭ 9.9%، گېرمانىيىنىڭ 9.8% چۈشۈپ كەتكەن، ئەڭ ئاز چۈشكىنى فرانسىيە بولۇپ، 1.9% چۈشۈپ كەتكەن.

كىرىمنىڭ تۆۋەنلەپ كېتىشى ئورتاق گەۋدىگە ئەزا دۆلەتلەردىكى دېھقانلاردا مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنى جەنۋەدە ئەسلىگە كەلتۈرۈلىدىغان ئۇرۇگۋاي بىرلەشمە سودا سۆھبىتىگە ئېھتىمۇ ئەندىشە پەيدا قىلدى. چۈنكى ئورتاق گەۋدە ئوتتۇرىغا قويغان يېزا ئىگىلىكىگە بېرىلىدىغان قوشۇمچە ياردەمنى 30% ئازايتىش لايىھىسى يولغا قويۇلغاندىمۇ، دېھقانلارنىڭ يىللىق كىرىمى 2 مىليون 100 مىڭ ياۋروپا پۇل بىرلىكى (تەخمىنەن 27 مىليارد 300 مىليون دوللارغا تەڭ) ئازىيىپ كېتىدۇ.

ئامېرىكا ئەمەلدارى بېيكېرنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن ئىلگىرى ئوتتۇرا شەرقتە زىيارەتتە بولۇشى مۇمكىنلىكىنى ئېيتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 1 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئامېرىكا «ۋاشىنگتون پوچتىسى» گېزىتىنىڭ بۈگۈنكى خەۋىرىگە قارىغاندا، ئامېرىكا دۆلەت ئىشلىرى كاتىپى بېيكېر 1 - ئاينىڭ 15 - كۈنى يەنى ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ قارارىدا بەلگىلەنگەن ئىراقنىڭ كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشىنىڭ ئاخىرقى مۆھلىتىدىن ئىلگىرى ئوتتۇرا شەرقتىكى ۋە ياۋروپادىكى بەزى دۆلەتلەردە زىيارەتتە بولۇشى مۇمكىن ئىكەن.

بۇ گېزىتتە ئامېرىكا ئەمەلدارىنىڭ سۆزىدىن نەقىل كەلتۈرۈپ مۇنداق دېيىلدى: بېيكېر پارس قولتۇقى رايونىدا زىيارەتتە بولغاندا، ئالاقىدار دۆلەتلەرنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن پارس قولتۇقى رايونىنىڭ نۆۋەتتىكى ۋەزىيىتى توغرىسىدا كېڭىشىپ، پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش ئۈچۈن ئاخىرقى دىپلوماتىك تىرىشچانلىقنى كۆرسىتىدۇ. بۇ گېزىتتە مۆلچەرلىنىشچە، بېيكېر ئوتتۇرا شەرقتە زىيارەتتە بولىدىغان بولسا، ئىراق زۇڭتۇڭى سادام ئۇنى باغدادتا زىيارەتتە بولۇشقا تەكلىپ قىلىشى مۇمكىن.

بۇنىڭدىن ئىلگىرى ئامېرىكا ئىراقنىڭ 1 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئامېرىكا بىلەن ئىراقنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىكلەر سۆھبىتىنى ئۆتكۈزۈش تەكلىپىنى رەت قىلغانىدى. بۇنىڭ سەۋەبى شۇكى، بۇ ۋاقىت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ قارارىدا بەلگىلەنگەن ئىراقنىڭ كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشىنىڭ ئاخىرقى مۆھلىتىگە بەك يېقىن. بىراق ئامېرىكا ئەمەلدارى يېقىندا بىشارەت بېرىپ مۇنداق دېدى: 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە بولغان ھەر قانداق بىر كۈندە مۇنداق سۆھبەتنى ئۆتكۈزۈش تەكلىپىنىڭ قوبۇل قىلىنىشى ئېھتىمالغا ناھايىتى يېقىن.

پاكىستان، تۈركىيە ۋە ئىران ئىراقنىڭ كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ

كرىزىسنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش ئېھتىماللىغا ناھايىتى يېقىن.

پاكىستان، تۈركىيە ۋە ئىران ئىراقنىڭ كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشىنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئىسلامئاباد، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. پاكىستان، تۈركىيە ۋە ئىراننىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى بۈگۈن ئىراقنىڭ كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى شەرتسىز ئېلىپ چىقىپ كېتىشىنى تەلەپ قىلدى.

پاكىستاننىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى ساھابۇزادە ياقۇپخان، ئىراننىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئەلى ئەكبەر ۋىلاياتى ۋە تۈركىيىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئەھمەد كورچىيى ئالپۇتمۇچىن بۇ يەردە بىر كۈن يىغىن ئاچقاندىن كېيىن، بۈگۈن كەچتە ئىسلامئاباد ئايرودرومىدا مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنى ئۆتكۈزدى ۋە بىرلىكتە ئاخبارات ئېلان قىلدى.

ئاخباراتتا مۇنداق دېيىلدۇ: پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسنى ھەل قىلىشنىڭ بىردىنبىر يولى — ئىراق ب د ت نىڭ ئالاقىدار قارارلىرىغا ئومومىيۈزلۈك ئەمەل قىلىپ، كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىش ئارقىلىق، پارس قولتۇقى رايونىدا ئاپەت خاراكتېرلىك ئۇرۇشنىڭ يۈز بېرىشىدىن ساقلىنىش. ئاخباراتتا ئۇلارنىڭ پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسىنىڭ تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىنىشنى قوللايدىغانلىقى بىلدۈرۈلدى.

ئىراننىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى ۋىلاياتى ئىسلامئابادتىن ئايرىلىدىغان چاغدا مۇخبىرلارغا مۇنداق دېدى: ئۈچ دۆلەت دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى ئىسلام يىغىنى تەشكىلاتىنىڭ باش كاتىپىغا پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىشقا تىرىشىشنى تەلەپ قىلىپ خەت يېزىشقا قوشۇلدى، بۇ تەشكىلاتتىكى 44 ئەزا دۆلەتنىڭ ھەر قانداق دەرىجىلىك يىغىن ئېچىپ، پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسى مەسىلىسىنى مۇزاكىرە قىلىشنى مۇراجىئەت قىلدى.

خەلقئارا قىسقا خەۋەرلەر

*ب د ت «پەلەستىن خەلقىنىڭ مەھرۇم قىلىنىشقا بولمايدىغان ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈش كومىتېتى» يېقىندا ب د ت نىڭ باش كاتىپى فېرېز دېكۇيلارغا خەت ئەۋەتىپ، ئىسرائىلىيە دائىرىلىرىنىڭ ئۆتكەن شەنبە كۈنى ئىشغال قىلىنىۋېلىنغان ئەرەب زېمىنىدا پەلەستىنلىكلەرنى قىرغان زوراۋانلىقىنى قاتتىق ئەيىبلىدى.

*ياپونىيىنىڭ باش ۋەزىرى خەيپۇ جۇنشۇ بۈگۈن كەچتە بۇ يەردە بۇ يىل ئىچىدە جوڭگودا زىيارەتتە بولىدىغانلىقىنى ئېيتتى. خەيپۇ بۇ سۆزنى ياپونىيە مۇخبىرىنىڭ سوئالىغا جاۋاب بەرگەندە ئېيتتى.

*يان كرىشتوۋ بىلايسكى مۇشۇ ئاينىڭ 4 - كۈنى پولشا جۇمھۇرىيىتى پارلامېنتى تەرىپىدىن پولشا ھۆكۈمىتىنىڭ زۇڭلىلىقىغا رەسمىي تەيىنلەندى. مۇشۇ ئاينىڭ 5 - كۈنى ئۇ پارلامېنتتا ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش پروگراممىسىنى ئېلان قىلىدۇ ۋە پارلامېنتتا يېڭى ھۆكۈمەت تەركىبىدىكىلەرنىڭ ئىسىملىكىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ.

بىلايسكى پارلامېنتتا سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: مەن ئىتتىپاق ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئادىمى، بازار ئىقتىسادى تۈزۈلمىسىنى داۋاملىق يولغا قويۇپ، خۇسۇسىيلاشتۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈشنى تەشەببۇس قىلىمەن.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

ئىراق ھەربىيلەرنىڭ تەمىناتىنى ئۆستۈردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، باغداد، 2 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئىراق بۈگۈن 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ، ھەربىيلەرنىڭ ھەر بىرىگە ھەر ئايدا 50 دىنار (ھۆكۈمەت تەرەپنىڭ سېلىشتۇرما باھاسى بويىچە تەخمىنەن 160 دوللار) قوشۇمچە پۇل بېرىشنى قارار قىلدى.

بۇ قارار ئىراق زۇڭتۇڭى سادام ھۈسەيىن رىياسەتچىلىك قىلغان ئىراق ئىنقىلابىي قوماندانلىق كومىتېتى بىلەن ھاكىمىيەت بېشىدىكى ئەرەب گۈللىنىش سوتسىيالىستلار پارتىيىسىنىڭ رەھبەرلىرى ھەم ئىچكى كابىنېت ئەزالىرىنىڭ بىرلەشمە يىغىنىدا چىقىرىلدى.

بۇ قېتىمقى يىغىن سادام يېڭى يىل ھارپا كېچىسى ئالدىنقى سەپ قىسىملىرىنى كۆزدىن كەچۈرگەندىن كېيىن ئۆتكۈزۈلدى. ئالاقىدار تەرەپلەر بۇ قارارنىڭ تەپسىلاتىنى ئاشكارىلىمىغان بولسىمۇ، لېكىن بۇ ئىراقتىكى مىڭلىغان - ئون مىڭلىغان زاپاس ھەربىيلەر ۋە باشقا سەپەرۋەر قىلىنغان خادىملارغا ئىلھام بېرىدۇ.

ئارگېنتىنا مالۋىناس تاقىم ئارالىرىغا بولغان ئىگىلىك ھوقۇقىنى تەكىتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بۇئېنوس - ئايرېس، 2 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئارگېنتىنا ھۆكۈمىتى بۈگۈن ئارگېنتىنانىڭ مالۋىناس تاقىم ئاراللىرى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى دېڭىز دائىرىسىگە بولغان ئىگىلىك ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى تەكىتلىدى.

ئارگېنتىنانىڭ بۇ مەيدانى دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى بۈگۈن چۈشتىن كېيىن تارقاتقان رەسمىي ئاخباراتتا بايان قىلىندى. مۇشۇ ئاينىڭ 3 - كۈنى — مالۋىناس تاقىم ئاراللىرىنى «ئەنگلىيىنىڭ قانۇنسىز ئىشغال قىلىۋالغان»لىقىنىڭ 158 يىللىقى.

ئاخباراتتا مۇنداق دېيىلدۇ: ئارگېنتىنا ھۆكۈمىتى مالۋىناس تاقىم ئاراللىرىغا بولغان ئىگىلىك ھوقۇقىنى سۆھبەت ئارقىلىق ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە بەل باغلىغانلىقىنى تەكىتلىدى ۋە ئارگېنتىنا بىلەن ئەنگلىيە ئارىسىدىكى ھازىرقى سۆزلىشىشنىڭ بۇ تالاش - تارتىشنى ئادىل ۋە ئاخىرقى ھېسابتا ھەل قىلىش نىشانىغا «سۆھبەت ئارقىلىق يېتىشكە پايدىلىق» ئىكەنلىكىگە ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

ئارگېنتىنا بىلەن ئەنگلىيە ئارىسىدا مالۋىناس تاقىم ئاراللىرى تالاش - تارتىشى تۈپەيلىدىن 1982 - يىلى 4 - ئايدا قوراللىق توقۇنۇش بولغانىدى.

يېڭى تەكلىپنى قوبۇل قىلغانلىقىنى، سۆزلىشىدىغانلىقىنى جاكارلىدى.

بۇ، پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسى پارتلىغان بەش ئايدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ئامېرىكا بىلەن ئىراقنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلىرىنىڭ تۇنجى قېتىم بىۋاسىتە سۆھبەتلىشىشى بولىدۇ.

خەۋەرلەرگە قارىغاندا، ئىراقنىڭ ھاكىمىيەت بېشىدىكى ئىنقىلابىي قوماندانلىق كومىتېتى سادام زۇڭتۇڭنىڭ رىياسەتچىلىكىدە جىددىي يىغىن ئۆتكۈزگەندىن كېيىن بۇ قارارنى جاكارلىغان.

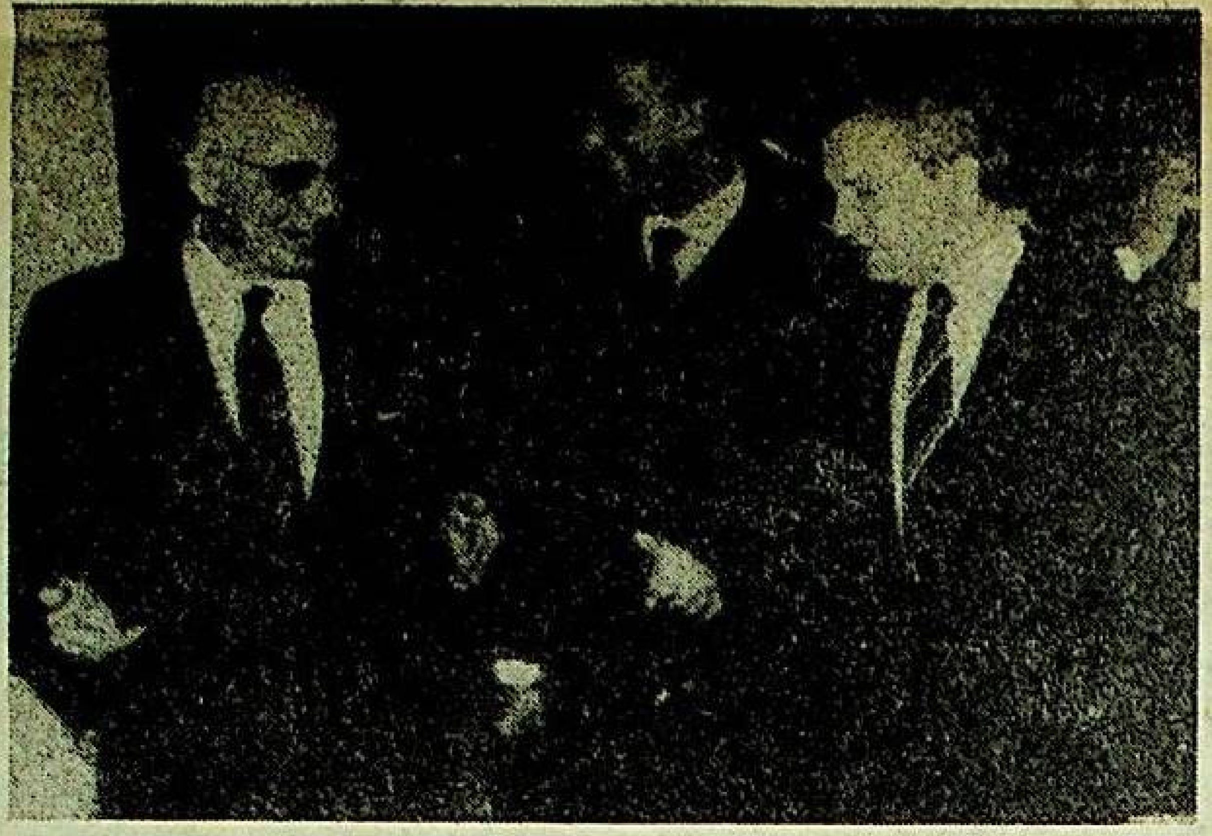

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

1 - ئاينىڭ 2 - كۈنى لىۋىيىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى باسالى (ئوتتۇرىدا)، مىسىرنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى ماجىد ۋە سۈرىيىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى سالى (ئوڭدا) قاھىرەدە جەم بولۇپ، ئۆتكۈزۈلىدىغان ئالدىدا تۇرغان ئۈچ دۆلەت باشلىقلىرى يىغىنىغا تەييارلىق كۆردى.

بۇش ئىراق قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كەتسىلا، قورال ئىشلەتمەيمىز، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 4 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئامېرىكا زۇڭتۇڭى بۇش بۈگۈن مۇنداق دېدى: ئىراق كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى تامامەن ئېلىپ چىقىپ كەتسىلا، ئۇ ھەربىي جەھەتتە زەربىگە ئۇچرىمايدۇ.

بۇش ئاق سارايدىن شەنبىلىك دەم ئېلىش ئۈچۈن داۋىد لاگېرىغا بېرىشتىن ئىلگىرى مۇخبىرغا مۇنداق دېدى: ئىراق ئامېرىكا، ئىراق دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى سۆھبىتى توغرىسىدىكى يېڭى تەكلىپنى قوبۇل قىلىشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. بۇ ئۇنىڭ ۋەزىيەتنىڭ جىددىيلىكىنى بارغانسېرى چۈشىنىۋاتقانلىقىنى كۆرسىتىدۇ.

بۇش ئامېرىكىنىڭ ئۆتكۈزۈلۈش ئالدىدا تۇرغان ئامېرىكا، ئىراق دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى سۆھبىتىگە تۇتقان پوزىتسىيىسىنى تەكىتلىدى، يەنى ب د ت نىڭ ئالاقىدار قارارلىرىنى ئىجرا قىلىش لازىم، مۇرەسسە قىلىشقا بولمايدۇ؛ ئىراقنىڭ كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىش مەسىلىسىنى باشقا مەسىلىلەر بىلەن چېتىشقا قوشۇلمايدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: بېيكېرنىڭ جەنۋەگە بېرىپ ئىراقنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزۈشى «ئىراققا ۋەزىيەتنىڭ جىددىيلىكىنى ھەم خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ئىراقنىڭ كۇۋەيتكە قاراتقان تاجاۋۇزى ئۈستىدىن غەلىبە قىلىش ئىشەنچىنى يەتكۈزۈش» نى مەقسەت قىلغان، بۇ سۆھبەتتە بىز ئەرەب — ئىسرائىلىيە توقۇنۇشى ۋە پەلەستىن مەسىلىسى توغرىسىدا توختالماقچى ئەمەس.

ب د ت يىغىنىنىڭ رەئىسى ئوتتۇرا شەرق تىنچلىقى بويىچە خەلقئارا يىغىن ئېچىشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 4 - يانۋار تېلېگراممىسى. يېرۇسالېم خەۋىرى. مۇشۇ نۆۋەتلىك ب د ت يىغىنىنىڭ رەئىسى دېماركو بۈگۈن ئوتتۇرا شەرق تىنچلىقى بويىچە خەلقئارا يىغىن ئېچىشنى مۇراجىئەت قىلدى ھەم بۇ رايوننىڭ ۋەزىيىتى تېخىمۇ خەۋپلىك ۋە نازۇك بولۇپ قالدى، دەپ كۆرسەتتى.

دېماركو بۇ سۆزنى ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىدىكى بىرنەچچە شەھەرنىڭ باشلىقى بىلەن كۆرۈشكەندىن كېيىن ئېيتتى.

ئۇ مۇنداق دېدى: بۇ رايوندىكى خەلقلەرنىڭ تېخىمۇ بەختسىزلىككە ئۇچرىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، پەلەستىن خەلقى بىلەن ئىسرائىلىيە خەلقى تىنچ بىللە ئۆتۈشنى ئۆگىنىۋېلىشى لازىم.

دېماركو 1967 - يىلدىن بۇيان ئىشغال قىلىنىۋېلىنغان ئەرەب زېمىنىنى زىيارەت قىلغان ب د ت يىغىنىنىڭ تۇنجى رەئىسى.

خەۋەرلەرگە قارىغاندا، بۈگۈن ئەتىگەندە ئۇ يېرۇسالېمدا ئاياللار خەيرخاھلىق ئورگىنىنىڭ بەزى خىزمەتچىلىرى بىلەن كۆرۈشكەندە خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى پەلەستىن مەسىلىسىگە مەركەزلەشتۈرۈشكە تىرىشىدىغانلىقىنى ئېيتقان.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى، 1 - نومۇر، تېلېفون: باش ئاپپاراتى: 413701، 413712، 413722، 413723، 413734، ئېلان بۆلۈمىنىڭ تېلېفون نومۇرى: 516783، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 3 يۈەن 90 پۇڭ، پارچە باھاسى: 3 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报 (维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى CN 65 — 0002/Z

(ۋەكالەت نومۇرى 1 — 57)

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (بۇ سان 6 بەت)

1991 - يىل
يانۋار
9
چارشەنبە

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش، ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش يۈزىسىدىن دائىمىي كومىتېت يىغىنى ئاچتى

قەتئىي نىيەتكە كېلىپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى يېڭى تەرەققىيات باسقۇچىغا كۆتۈرەيلى

ئۆز خەۋىرىمىز. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم 1 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 5 - كۈنىگىچە دائىمىي كومىتېت يىغىنى ئېچىپ، پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل يەتكۈزۈپ، ئۆگىنىپ، ئىزچىللاشتۇرۇپ، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى كۆرسەتكەن يۆنىلىشنى بويلاپ، ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى يېڭى تەرەققىيات باسقۇچىغا كۆتۈرۈشكە بەل باغلىدى.

يىغىن پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنى قاراپ چىقىپ ماقۇللىغان «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئون يىللىق پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى تۈزۈش توغرىسىدىكى تەكلىپى»نى بىردەك ھىمايە قىلدى. يولداش جياڭ زېمىننىڭ مۇھىم سۆزى ۋە يولداش لى پېڭنىڭ «تەكلىپ» لايىھەسى توغرىسىدا بەرگەن ئىزاھاتىنى بىردەك ھىمايە قىلدى. كۆپچىلىك مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: «تەكلىپ»تە ئون نەچچە يىللىق قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش تەجرىبىلىرى چوڭقۇر يەكۈنلەنگەن، خەلقئارا ۋەزىيەت ۋە ئىچكى ۋەزىيەت ئىلمىي تەھلىل قىلىنغان، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىلدىكى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئېلىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي ۋەزىپىلىرى ۋە تۈرلۈك فاڭجېن، سىياسەتلىرى ھەققانىي ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان بولۇپ، ئۇ بىزنىڭ 2 - قەدەمدىكى ستراتېگىيىلىك نىشاننى ئىشقا ئاشۇرىدىغان ھەرىكەت پروگراممىمىز، ئۇ دۆلىتىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

لى پېڭ زۇڭلى بەزى زاۋۇت باشلىقى (جىڭلى) لىرىنى تەكلىپ قىلىپ سۆھبەتلەشكەندە مۇنداق دەپ تەكىتلىدى:

چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 7 - يانۋار تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەننىڭ زۇڭلىسى لى پېڭ بۈگۈن بەزى كارخانىلارنىڭ زاۋۇت باشلىقى (جىڭلى) لىرىنى جۇڭنەنخەيگە تەكلىپ قىلىپ، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانىلارنى يەنىمۇ جانلاندۇرۇش ھەققىدە سۆھبەتلەشتى. ئۇ تەكىتلەپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بۇ يىل «سۈپەت، مەھسۇلات تۈرى، ئۈنۈم يىلى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشتا چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانىلارنى جانلاندۇرۇشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانىلار — دۆلىتىمىزنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم تۈۋرۈكى، دۆلەتنىڭ مالىيە كىرىمىنىڭ ئاساسىي مەنبەسى. چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانىلارنى جانلاندۇرۇپ، ئۇلارنىڭ تايانچلىق رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش دۆلىتىمىزنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە سوتسىيالىستىك تۈزۈمىمىزنى مۇستەھكەملەشتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. شۇڭا ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ۋە چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانىلار بۇ خىزمەتنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلىشى لازىم.

لى پېڭ مۇنداق دېدى: قۇرۇلمىنى تەڭشەش، تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىش — كارخانىلارنى ياخشىلاش، بولۇپمۇ چوڭ، ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانىلارنىڭ ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشنىڭ مۇھىم تەدبىرى. تېخنىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا، بىر تەرەپتىن، دۆلەت مەبلەغ جەھەتتە كۆپ خىل ۋاستە قوللىنىپ، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە ئۇقتىللىق ھالدا تۈرلەر بويىچە مەدەت بېرىشى لازىم، يەنە بىر تەرەپتىن، كارخانىلارمۇ تۈرلۈك چارە - تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، ئىچكى قىسمىدىكى يوشۇرۇن كۈچلەرنى قېزىشى كېرەك. كارخانىلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى تەقسىمات بىلەن تېخنىكا ئۆزگەرتىشنىڭ مۇناسىۋىتىنى ياخشى بىر تەرەپ قىلىش لازىم. مەلۇم مەزگىل ئىچىدە مەبلەغنى كۆپرەك مەركەزلەشتۈرۈپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىشنى ياخشى قىلىش كېرەك. تېخنىكا ئۆزگەرتىش — كارخانىلارنى ياخشىلاشنىڭ ئاچقۇچى.

لى پېڭ مۇنداق دېدى: بىز پىلانلىق ئىگىلىك بىلەن بازار ئارقىلىق تەڭشەشنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈشنى يولغا قويىمىز. ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنىڭ چوڭقۇرلىشىشىغا، ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنىڭ ياخشىلىنىشى ۋە بازارلارنىڭ ئۈزلۈكسىز يېتىلىشىگە ئەگىشىپ بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلان دائىرىسىنى تەدرىجىي كىچىكلىتىمىز، يېتەكچى خاراكتېردىكى پىلان دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، بازارلارنىڭ رولىنى تېخىمۇ كۆپرەك جارى قىلدۇرۇشىمىز لازىم. كارخانىلار ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىشى، مەھسۇلاتلارنى بازارلارنىڭ ئېھتىياجىغا ماسلاشتۇرۇشى لازىم.

لى پېڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پاراۋانلىقى مەسىلىسى ئۈستىدە توختىلىپ مۇنداق دېدى: بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىلدا ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش ئاساسىدا شەھەر - يېزا خەلقىنىڭ تۇرمۇشى داۋاملىق ياخشىلىنىدۇ. بولۇپمۇ شەھەر خەلقىنىڭ ئۆي شارائىتى ياخشىلىنىدۇ. بۇ ئىش ئولتۇراق ئۆي تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىشقا بىرلەشتۈرۈلۈپ ئېلىپ بېرىلىدۇ، دۆلەت، كارخانا ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئازراقتىن ئۆز ئۈستىگە ئالىدۇ.

چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ تالاتكەنتىدە كىشىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 2000 يۈەندىن ئېشىپ كەتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز جاڭ جيايىن خەۋەر قىلىدۇ: ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ يېزىلىرىدىكى «ئورتاق بېيىش ئالتۇن مېدالى»غا ئېرىشكەن چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ ئارال يېزىسى تالاتكەنتىدە بۇلتۇر كىشىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 2000 يۈەندىن ئاشتى، ئائىلىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 10 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ، ئالتاي ۋىلايىتىدىكى يەتتە ناھىيە - شەھەردىكى 350 نەچچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق كەنتى ئىچىدە 1 - بولدى.

باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىلىپ، «ئائىلىلەر بويىچە باشقۇرۇشنى ئاساس قىلىش، كوللېكتىپ ئىگىلىككە تايىنىش، ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەتنى رىشتە قىلىش، بەشنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش»نى يولغا قويۇش ئارقىلىق پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، ئورتاق بېيىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولى تېپىلدى.

1987 - يىلى كەنت بويىچە ئاشلىقنىڭ ئومۇمىي ھوسۇلى 435 مىڭ كىلوگرام بولۇپ، ئوتتۇرىچە بىرلىك ھوسۇلى 322 كىلوگرام،

ھوسۇلى 481.5 كىلوگرامغا، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئاشلىق 1547.6 كىلوگرامغا يېتىپ، تاۋار ئاشلىق زور ھەجىمدە ئېشىپ، دۆلەتكە چوڭ تۆھپە قوشۇلدى.

«بەشنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش» مەزمۇن قىلىنغان ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش كۈچىنىڭ زور ھەجىمدە ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپلا قالماستىن، بەلكى دېھقان ئائىلىلىرىگە ئوكايلىق يارىتىپ، ئىسراپچىلىقنى ئازايتىپ، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىنى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئاپتونوم رايون بويىچە تېلېفون يىغىنى ئېچىپ، بۇ يىل ھەربىي ئەسلىھەلەرنى قوغداش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى

يىغىنغا جىن يۈنخۇي، تۆلەتايۋۇ قاتناشتى ۋە يىغىندا سۆز قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز جيا جىڭ خەۋەر قىلىدۇ: 1 - ئاينىڭ 7 - كۈنى چۈشتىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئاپتونوم رايون بويىچە تېلېفون يىغىنى چاقىرىپ، لەنجۇ ھەربىي

ئالاقىدار تارماقلار ۋە ئورۇنلار «ھەربىي ئەسلىھەلەرنى قوغداش قانۇنى»نى داۋاملىق، چوڭقۇر تەشۋىق قىلىپ، ھەربىي - خەلقنى ھەربىي ئەسلىھەلەرنى قوغداشنىڭ دۆلەت ۋە مىللەتنىڭ خەۋپ-

يەرلىك ھەمكارلىشىپ، ماسلىشىپ خىزمەتنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىشى لازىم.

يىغىندا شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ

شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئاپتونوم رايون بويىچە
تېلېفون يېغىنى چاقىرىپ، لەنجۇ ھەربىي
رايونىنىڭ ھەربىي ئەسلھەلەرنى قوغداش
خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى، بۇ
يىللىقى خىزمەت ۋەزىپىلىرىنى
ئورۇنلاشتۇردى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جىن يۈنخۇي 1990 - يىلدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەربىي ئەسلھەلەرنى قوغداش خىزمىتىنى خۇلاسىلىغاندىن كېيىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇ خىزمەتتىكى مۇھىم ۋەزىپىسى ھەربىي ئەسلھەلەرنى قوغداش رايونلىرىنى بەلگىلەش ۋەزىپىسىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئورۇنداشتىن ئىبارەت. ئاپتونوم رايوندىكى

ھەربىي - خەلقنى ھەربىي ئەسلھەلەرنى قوغداشنىڭ دۆلەت ۋە مىللەتنىڭ خەۋپ - سىزلىكى، خەۋپ - خەتەرگە بولغان مۇھىم ئەھمىيىتىنى ۋە نۆۋەتتە بۇ خىزمەتنى ياخشى ئىشلەشنىڭ شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي ، سىياسىي، ئىقتىسادىي مۇقىملىقىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى مۇھىملىقىنى تولۇق تونۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىپ، ئاساسىي قاتلام خىزمەت ئاپپاراتلىرىنى يەنىمۇ ساغلاملاشتۇرۇپ، خادىملارنى تولۇقلاپ، خىزمەتنى تېز قانات يايدۇرۇش لازىم. ھەر دەرىجىلىك ھەربىي ئەسلھەلەرنى قوغداش كومىتېتلىرى رەھبەرلىك فۇنكسىيىسىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشى، ئارمىيە بىلەن

بىرلىشى لازىم.

يېقىندا شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى ئۇلاتايۇۋ لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ ھەربىي ئەسلھەلەرنى قوغداش خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى.

لىپىدە 1 - بولدى.

ئالات كەنتىدە مەھسۇلاتقا بىرلەشتۈرۈپ ئائىلىگە ھۆددىگە بېرىش تۈزۈمى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، بولۇپمۇ 1987 - يىلدىن بۇيان كوللېكتىپ بىر ئۇتاش

ئوتتۇرىچە ئبرلىك ھوسۇلى 322 كىلوگرام، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئاشلىق 1035.7 كىلوگرام ئىدى، 1990 - يىلى ئاشلىقنىڭ ئومۇمىي ھوسۇلى 650 مىڭ كىلوگرامدىن ئېشىپ، ئوتتۇرىچە بىرلىك

تۆۋەنلىتىپ، سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. 1990 - يىلى كەنت بويىچە ئاشلىقنىڭ بىرلىك ھوسۇلدا تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. ئوتتۇرىچە بىر مو يەرنىڭ تەننەرخى ئاران 71 يۈەن بولۇپ، مو بېشىدىن قىلىنغان ساپ كىرىم 200 يۈەنگە يەتتى. 1987 - يىلى كەنت بويىچە كىشىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1700 يۈەنگە، 1988 - يىلى 1990 يۈەنگە، 1990 - يىلى 2200 يۈەنگە يەتتى.

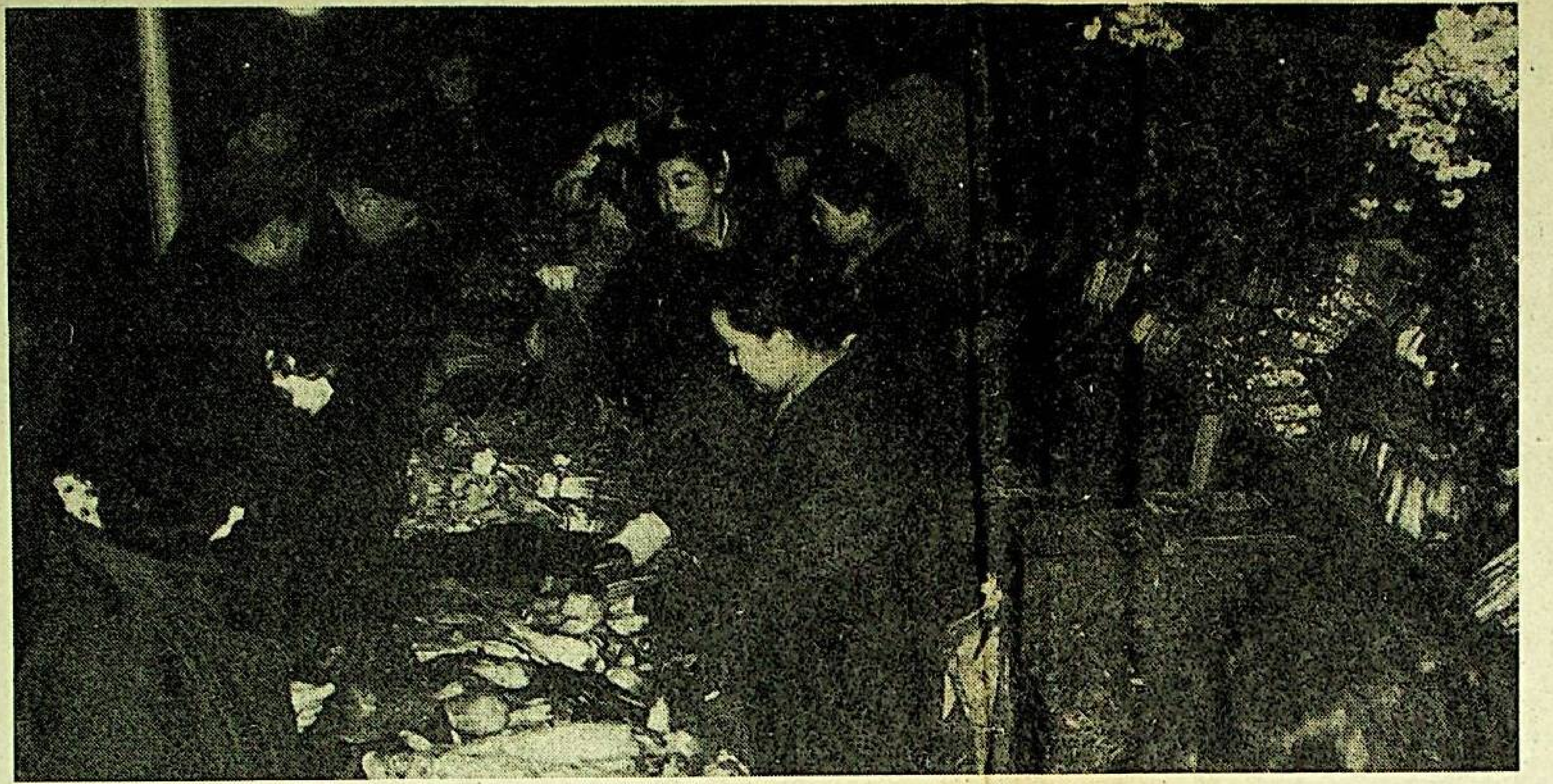

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئۈرۈمچى شەھىرىدە قوشۇمچە يېمەكلىكلەر قۇرۇلۇشىنىڭ نەتىجىسى زور بولدى. ھازىر قىشلىق كۆكتات ئىشلەپچىقىرىش مىقدارى 4000 توننىدىن ئېشىپ كەتتى. ھەر كۈنى بازارغا سېلىنىدىغان كۆكتاتلارنىڭ تۈرى ئون نەچچە خىلغا يەتتى.

سۈرەتتە: قىزىلتاغ كۆكتات بازىرىدىن بىر كۆرۈنۈش. لى ياڭ فوتوسى

«ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نى قاتتىق ئىجرا قىلايلى

ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جىن يۈنخۇي

7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 15 - سانلىق يىغىندا ماقۇللانغان، دۆلەت رەئىسى ياڭ شاڭكۇن 33 - نومۇرلۇق پەرمان بىلەن ئېلان قىلغان «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» 1991 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلدى.

«ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» دۆلىتىمىز تۇنجى قېتىم تۈزۈپ چىققان ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش توغرىسىدىكى مەخسۇس قانۇن، ئۇ ئېلىمىزدىكى 30 مىليون ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىر، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە چەت ئەلدىكى مۇھاجىر قېرىنداشلارنىڭ ئورتاق ئارزۇسىنى ئەكس ئەتتۈردى، پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا بولغان غەمخورلۇقى ۋە كۆيۈنۈشىنى ئىپادىلىدى، ئۇ، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە چەت ئەللەردىكى مۇھاجىر قېرىنداشلار بىلەن ئىتتىپاقلىشىپ، ئۇلارنىڭ جۇڭخۇانى گۈللەندۈرۈش، ۋەتەننى بىرلىككە كەلتۈرۈشتىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار ئىشتىكى ئاكتىپ رولىنى جارى قىلدۇرۇشتا ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

پارتىيە ۋە دۆلەت مۇھاجىرلار خىزمىتىگە ئەزەلدىن ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى. ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش — ھۆكۈمىتىمىزنىڭ ئىزچىل سىياسىتى. «ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» دا دۆلىتىمىز ئاساسىي قانۇنىنىڭ 15 - ماددىسىدىكى «ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەن مۇھاجىرلارنىڭ ۋە مۇھاجىرلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنغا مۇۋاپىق ھوقۇقى ۋە مەنپەئىتىنى قوغداش» دېگەن پرىنسىپ ۋە بەلگىلىمە تېخىمۇ كونكرېتلاشتۇرۇلدى، كۆپ يىللاردىن بۇيان ئەمەلىيەت جەريانىدا توغرىلىقى ئىسپاتلانغان «ئوخشاش قاراش، كەمسىتمەسلىك، ئالاھىدىلىكىنى ئاساس قىلىش، مۇۋاپىق ئېتىبار بېرىش» فاڭجېنى ۋە كونكرېت سىياسەتلەر مۇقىملاشتۇرۇلدى، ئاساسلىنىدىغان قانۇن بولۇش، قانۇن بويىچە ئىش بېجىرىش ھەقىقىي ئىشقا ئاشۇرۇلدى. «ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نى جەزمەن قاتتىق ئىجرا قىلىشىمىز لازىم، بۇنىڭ ئۈچۈن:

1) ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ۋە ھۆكۈمەت تارماقلىرى «ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نى ئىجرا قىلىشقا ئەستايىدىل ئەھمىيەت بېرىشى لازىم. دۆلەت ئورگانلىرى ۋە ھۆكۈمەت خادىملىرى ھەم جەمئىيەتتىكى ھەر قايسى ساھەلەر قانۇنىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، چۈشىنىپ، قانۇن بويىچە ئىش بېجىرىشى لازىم. ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ «چەت ئەلدىكى مۇناسىۋىتى» گە توغرا مۇئامىلە قىلىپ، بەزى جايلاردا ھېلىمۇ ساقلىنىۋاتقان ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنى كەمسىتىشتەك خاتا ئىدىيىنى ھەقىقىي تۈزىتىش، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىگە دەخلى - تەرۇز يەتكۈزىدىغان قىلمىشلارنى قاتتىق تەكشۈرۈش ۋە تۈزىتىش لازىم.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئۇسسۇل مۇسابىقىسىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئارتىسلىرى 18 خىل مۇكاپاتقا ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابدۇكېرىم ھېكىم خەۋەر قىلىدۇ: يەتتە كۈن داۋام قىلغان مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئۇسسۇل مۇسابىقىسىنىڭ ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسى 1 - ئاينىڭ 3 - كۈنى كۈنمىڭدا ئاياغلاشتى ۋە داغدۇغىلىق مۇكاپات تارقىتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئۇسسۇل ماھىرلىرى جىددىي ئېلىشىش ئارقىلىق 18 خىل مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

دۆلەت مىللىي ئىشلار كومىتېتى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى قاتارلىق ئورۇنلار بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان بۇ قېتىمقى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئۇسسۇل مۇسابىقىسىگە 20 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونىنىڭ ۋەكىللەر ئۆمىكى ۋە مەركەزگە بىۋاسىتە قاراشلىق بەش ئەدەبىيات - سەنئەت ئۆمىكى قاتناشتى. ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇلغان ئۇسسۇل نومۇرى 78 بولۇپ، 32 ئاز سانلىق مىللەتنىڭ ئۇسسۇل نومۇرلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

بۇ قېتىمقى مۇسابىقىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ياش ئۇسسۇلچىلىرىدىن دىلنار ئابدۇللا ئورۇندىغان يالغۇز كىشىلىك ئۇسسۇل — «بوز تاغدىكى ئوت» 1 - دەرىجىلىك ئورۇنداش مۇكاپاتىغا، 3 - دەرىجىلىك ئىجادىيەت مۇكاپاتىغا ۋە 3 - دەرىجىلىك مۇزىكا ئىجادىيىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئىلمان قادىر ئورۇندىغان يالغۇز كىشىلىك ئەرلەر ئۇسسۇلى — «يېگىسار يىگىتى» 2 - دەرىجىلىك ئورۇنداش مۇكاپاتىغا، 2 - دەرىجىلىك ئىجادىيەت مۇكاپاتىغا ۋە 2 - دەرىجىلىك مۇزىكا ئىجادىيىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ تۇرسۇنئاي ئىبراھىمجان ئورۇندىغان يالغۇز كىشىلىك ئۇسسۇل — «گۈل ئىشقى» 2 - دەرىجىلىك ئورۇنداش مۇكاپاتىغا، 3 - دەرىجىلىك ئىجادىيەت مۇكاپاتىغا ۋە 3 - دەرىجىلىك مۇزىكا ئىجادىيىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ دىلنار ئابدۇللا ئورۇندىغان يالغۇز كىشىلىك ئۇسسۇل — «شېرىن» 3 - دەرىجىلىك ئورۇنداش مۇكاپاتىغا ۋە 3 - دەرىجىلىك ئىجادىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭدىن باشقا شىنجاڭ ۋەكىللەر ئۆمىكى ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتۇرغان نومۇرلار ئايرىم - ئايرىم ھالدا ئاكتىيورلۇق مۇكاپاتىغا ۋە سەھنە، كىيىم لايىھىلەش مۇكاپاتلىرىغا ئېرىشتى. جەمئىي يەتتە نومۇر 18 خىل مۇكاپاتقا ئېرىشىپ، شىنجاڭ ۋەكىللەر ئۆمىكى ئۇستۇنلۇكنى ئىگىلىدى.

ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونلىرىدىكى ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆيلىرى قايتىدىن سېلىندى ياكى رېمونت قىلىنىپ بولدى

ئۆز مۇخبىرىمىز جاڭ جيايىن خەۋەر قىلىدۇ: 1990 - يىل 6 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ۋە 8 - ئاينىڭ 3 - كۈنى جۇڭگو سوۋېت چېگرىسىغا يېقىن جايدا 7.3 بال ۋە 6.6 بال قاتتىق يەر تەۋرىدى. جىمىنەي، قابا، بۇرچىن، بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى قاتارلىق ناھىيىلەردىكى 4608 ئائىلىلىك دېھقان، چارۋىچىنىڭ ئۆيى زىيانغا ئۇچرىدى. ۋىلايەتلىك پارتكوم ۋە مەمۇرىي مەھكىمە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ۋىلايەت، ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت تۆت دەرىجىلىك ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قوماندانلىق قىلىش سىستېمىسىنى قۇردى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بىلەن ئىشلەپچىقىرىشنى بىرلەشتۈرۈپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش جەريانىدا ئىشلەپچىقىرىشنى بوشاشتۇرۇپ قويمىدى. ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا، ۋىلايەت بويىچە 3 مىليون 75 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلىنىپ، 245 مىڭ ئىش كۈنى سەرپ قىلىنىپ، 1 مىليون 470 مىڭ يۈەن قەرز پۇل بېرىلىپ، قىش كىرىشتىن ئىلگىرى، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنىڭ بىخەتەر، ئىسسىق ئۆيلەرگە ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

ھەر قايسى ناھىيىلەر كەسپىي بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ئەترەتلىرىنى يېزىلارغا بېرىشقا ۋە ياكى دېھقانچىلىق رايونلىرىدا ئېشىپ قالغان ئەمگەك كۈچلىرىنى تەشكىللەپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆي سېلىشىغا ياردەملەشتۈرۈپ، رېمونت قىلىش، ئۆي سېلىش سۈرئىتىنى تېزلەتتى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئەمگەك كۈچلىرى كەمچىل، بەشتە كاپالەتلىك ئائىلە، قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرگە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇلارنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى قايتىدىن سېلىپ بېرىپ، ئۆيلىرىنى يېڭىلاپ بەردى.

ھازىر ئاپەتكە ئۇچرىغان دېھقان، چارۋىچىلار ئارىسىدا قابا ناھىيىسىنىڭ تىلەك يېزىسىدىكى يامغۇر كۆپ ياغىدىغان ئىگىزلىككە جايلاشقان 96 ئائىلە 1990 - يىل ماتېرىيال تەييارلاپ، 1991 - يىلى قۇرۇلۇش قىلىشنى تەلەپ قىلغانلىقىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، قالغان 15 يېزىدىكى 4502 ئائىلىلىك دېھقان، چارۋىچىنىڭ ۋەيران بولغان ئۆيلىرىنىڭ ھەممىسى قايتىدىن سېلىندى ياكى رېمونت قىلىنىپ بولدى.

قەشقەر ۋىلايىتىدە قىشتىكى بىكار سۇدىن پايدىلىنىپ سۇ ئامبارلىرىغا سۇ قاچىلاش، توك ياتقۇزۇش ئىشلىرى ياخشى ئىشلەندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز قۇربان موسا خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر ۋىلايىتىدە قىشتىكى بىكار سۇدىن پايدىلىنىپ سۇ ئامبارلىرىغا سۇ قاچىلاش، توك ياتقۇزۇش ئىشلىرى ياخشى ئىشلەندى. 1990 - يىلى 11 - ئايدىن 12 - ئاينىڭ ئوتتۇرلىرىغىچە سۇ ئامبارلىرىغا قاچىلىۋېلىنغان سۇ 674 مىليون كۇب مېتىردىن ئېشىپ، 1989 - يىلىغا سېلىشتۇرغاندا، 300 مىليون كۇب مېتىر ئارتۇق قاچىلاندى. 620 مىڭ مو ئاق يەر، 2 مىليون 400 مىڭ مو يەردىكى كۈزگى بۇغداي ۋە 620 مىڭ مو باغ - ئورمانغا توك ياتقۇزۇلدى.

قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى 1990 - يىلى پەيتنى چىڭ تۇتۇپ مەخسۇس سۇ ئىشلىرى يىغىنى ئېچىپ، ھەر قايسى ناھىيىلەرنى قىشتىكى بىكار سۇدىن پايدىلىنىپ سۇ ئامبارلىرىغا سۇ قاچىلاش، توك ياتقۇزۇش ئىشلىرىنى ياخشى ئىشلەشكە سەپەرۋەر قىلدى ھەمدە پىلان - تەدبىرلەرنى ئورۇنلاشتۇردى. يىغىندىن كېيىن ھەر قايسى ناھىيە (شەھەر) لىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى، سۇ - ئېلېكتر ئىدارىسى ۋە دەريا باشقارمىسى پىلانىنى ئورۇنداش ئۈچۈن، سۇ ئامبارلىرىغا سۇ باشلاشتىن بۇرۇن ئاممىنى يېتەكلەپ، 35 ئورۇندىكى سۇ ئامبىرىنى رېمونت قىلىپ مۇستەھكەملىدى، ئېرىق - ئۆستەڭلەرنىڭ لاي - لاتقىلىرىنى ئازىلاپ يۇيۇلۇشتۇردى، سۇ ئامبارلىرىنىڭ بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، مەخسۇس دېجورنى بەلگىلىدى، ئىشلىرى بىخەتەر، نەتىجىلىك خەۋەرلىشىش ئاپپاراتلىرىنى، تېلېفون سىم يوللىرىنى رېمونت قىلىپ، بۇ جايلاردىمۇ مەخسۇس دېجورنىلىك قىلىشنى يولغا قويدى. بۇنىڭ بىلەن، بۇ ۋىلايەتتە سۇ ئامبارلىرىغا سۇ قاچىلاش، توك ياتقۇزۇش ئورۇندىلىپ، 1991 - يىلى يېزا ئىگىلىكىدىن مول ھوسۇل ئېلىشقا پۇختا ئاساس يارىتىلدى.

قۇمۇل پويىز ئىستانسىسى پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى «مۇلازىمەتتە، ئۈنۈمدە، سۈپەتتە مۇسابىقىلىشىش» پائالىيىتىنى يولغا قويۇپ، ئۈنۈمىنى كۆردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىز ۋاجىدى خەۋەر قىلىدۇ: قۇمۇل پويىز ئىستانسىسى پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى 1990 - يىلى ئىچىدە «مۇلازىمەتتە، ئۈنۈمدە، سۈپەتتە مۇسابىقىلىشىش» پائالىيىتىنى يولغا قويۇپ، ئۇنىڭ ئۈنۈمىنى كۆردى.

يىللىق پوچتا - تېلېگراف كەسىپ كىرىمى 11 - ئاينىڭ 25 - كۈنىگىچە 498 مىڭ يۈەنگە، پوچتا پۇل ئامانەت قالدۇق سوممىسى 2 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە، گېزىت - ژۇرنال ئايلىنىش نورمىسى 455 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، يىللىق پىلان مۇددەتتىن 35 كۈن بۇرۇن، ئايرىم - ئايرىم ھالدا بەش پىرسەنت، ئىككى پىرسەنت ۋە 20% ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

خوتەن ناھىيىلىك كۆچەتخانا مەملىكىتىمىزدىكى بەش ئىلغار كۆچەتخانىنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن خەۋەر قىلىدۇ: يېقىندا ئېچىلغان مەملىكەتلىك دۆلەت ئىگىلىكىدىكى ئورمانچىلىق مەيدانلىرى، كۆچەتخانىلار خىزمىتى يىغىنىدا، خوتەن ناھىيىلىك كۆچەتخانا مەملىكەت بويىچە بەش ئىلغار كۆچەتخانىنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى.

بۇ كۆچەتخانا 1957 - يىلى قۇرۇلغان ئېتىزغا ئۆزگەرتىپ، بۇ يەرلەردە تېرەك بولۇپ، يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، كۆچەتخانىنى ئىلمىي ئۇسۇلدا باشقۇرۇش، پەرۋىش قىلىشنى كۈچەيتىپ، جاپاغا چىداپ ئىگىلىك تىكلەش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، 1500 پارچىدىن كۆپرەك ئىگىز - پەس يەرنى تۈزلەپ، ھەر بىرى 16 - 25 مو كۆلەمدىكى 15 پارچە سالا بىخەتەر كۆچەتخانا قۇرۇپ، كۆچەتخانىنىڭ بىر قىسمىنى ... قەلەمچىسى، ئەلا سورتلۇق چىلان كۆچىتى، ئەلا سورتلۇق ياڭاق كۆچىتى يېتىشتۈردى، 150 مو يەرنى كۆچەت يېتىشتۈرۈش رايونى قىلدى. ئۇلار كۆچەت يېتىشتۈرۈشتە قەلەمچىنى قىشتا ساقلاپ ئەتىيازدا تىكىش، ئېقىن سۇغا چىلاپ بىخلاندۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، كۆچەتلەرنىڭ ئۈنۈش نىسبىتىنى 70% كە يەتكۈزدى؛ ھەر يىلى ئۈچ قارار كۇرس ئېچىپ، ئورمانچىلىق تېخنىكلىرىدىن 100 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلەپ بېرىپ، يېزا، كەنتلەردە شىنجاڭ تېرىكىنى يېتىشتۈرىدىغان كۆچەتخانا بولۇشنى ئىشقا ئاشۇردى.

بۇ كۆچەتخانا باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىدە، دادىل ئىسلاھات ئېلىپ بېرىپ، ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئاممىنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاپ، ئىشلەپچىقىرىشنى تېز يۈكسەلدۈردى. 1979 - يىلدىن 1989 - يىلىغىچە ئومۇمىي كىرىمى 952 مىڭ يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمىنى 2050 يۈەنگە يەتكۈزدى؛ ناھىيىنىڭ ھەر قايسى جايلىرىنى 5 مىليون تۈپتىن كۆپرەك ھەر خىل ئەلا سورتلۇق كۆچەت ۋە داڭلىق مەنزىرە كۆچىتى بىلەن تەمىنلەپ، خوتەن ناھىيىسىنىڭ ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇشنى ۋىلايەت بويىچە ئەڭ بالدۇر ئىشقا ئاشۇرۇشىغا تۆھپە قوشتى.

شايار ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىپ، كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز تۇردۇن تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: شايار ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىپ، كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

بانكا رەھبەرلىكى ئۆتكەن يىلنىڭ بېشىدىن ئېتىبارەن ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتكە سەل قاراش خاھىشىنى تۈگىتىپ، بۇ خىزمەتنىڭ مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشنى چوڭقۇرلاشتۇردى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تەشكىللىك، پىلانلىق، قەدەم - باسقۇچلۇق ھالدا سىياسىي ئۆگىنىشكە تەشكىللەپ، ئۇلارنىڭ نەزەرىيە بىلەن ئەمەلىيەتنى بىرلەشتۈرۈش، سىياسىي خىزمەت ئارقىلىق ئەمەلىي خىزمەتلەرنى ئىلگىرى سۈرۈش، دائىرىلىك ۋە ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەتنى يولغا قويدى. ھەر قايسى مۇلازىمەت نۇقتىلىرىدا پاش قىلىش ساندۇقى ئورنىتىپ، مۇئامىلىدارلارنىڭ نازارىتىنى ئاڭلىق قوبۇل قىلدى. ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت كۈچەيتىلىپ، پۇل مۇئامىلە كەسپىنىڭ توغرا لىنىيە بويىچە قانات يايدۇرۇلۇشى بۇ بانكىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈم ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈمىنى زور دەرىجىدە ئۆستۈردى. 1990 - يىل 1 - ئايدىن 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە توپلانغان ئامانەت پۇل 46 مىليون يۈەنگە يېتىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئامانىتىنى 30 مىليون 46 مىڭ يۈەن، شەخسىي ئامانەت 15 مىليون 864 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1989 - يىلنىڭ

قىسقا خەۋەرلەر

* 1990 - يىل 12 - ئايدىن بۇيان يوپۇرغا ناھىيىسىنىڭ يوپۇرغا بازىرى 1400 ئەمگەك كۈچى، 700 ھارۋىنى سەپەرۋەر قىلىپ، 120 مو بوز يەر ئۆزلەشتۈردى.

ھۆسنىجان پالتى

* پەيزاۋات ناھىيىلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى ناھىيە تەۋەسىدىكى بەشتە كاپالەتلىك ئىدورىلىكىدىكىلەر ۋە تۇرمۇشتا

مۇئەسسەسەگە كەلمەلدى، ئېرىق - ئۆستەڭ-
لەرنىڭ لاي - لاتقىلىرىنى تازىلاپ،

قاراماي نېفىت ئېلىش 1 - زاۋۇتى سۇ ئايرىش پونكىتىنىڭ ئۇيغانغان سۇنى بىر تەرەپ قىلىش قۇرۇلمىسىنى تېخنىكلىق ئۆزگەرتىپ، ھەر ئايدا 15 مىڭ كۇب مېتىر سۇ تېجەپ قالدى.

سۈرەتتە: ئىشچىلار پونكىتتىكى باش تاقاقتا سۇنى كونترول قىلماقتا.

ئابدۇماموت ئەبەيدۇللا فوتوسى

ئۆزلەشتۈرۈش، سىياسىي خىزمەت ئارقىلىق تەمەللىي خىزمەتلەرنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى ئەمەلىي مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش بىلەن بىرلەشتۈرۈش، تەقدىرلەش بىلەن تەنقىدنى، مەنىۋى رىغبەتلەندۈرۈش بىلەن ماددىي رىغبەتلەندۈرۈشنى بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلىدا چىڭ تۇرۇش ئاكتىپلىقىنى ئۇستۇردى. شۇ ئاساستا، پارتىيە، مەمۇرىيەت، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ۋە ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۆزئارا ماسلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئارقىلىق كۆپ قاتلاملىق، كۆپ ئىقتىدارلىق، كەڭ

يۈەن، شەخسىي ئامانەت 15 مىليون 864 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1989 - يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن ئايرىم - ئايرىم ھالدا 15 مىليون 155 مىڭ يۈەن ۋە 5 مىليون 655 مىڭ يۈەن ئاشتى. ئۆتكەن بىر يىلدا يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن تارقىتىلغان قەرز پۇل 119 مىليون 770 مىڭ يۈەن بولۇپ، بۇنىڭدىن 101 مىليون 933 مىڭ يۈەن يىغىۋېلىندى.

ئىدارىسى ناھىيە ئەۋەسىدىكى بەشتە كاپالەتلەندۈرۈش ئۇنىۋېرسال ۋە تۇرمۇشتا قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرگە 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 12 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە 30 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ھەر خىل قىشلىق كىيىم - كېچەك، 9740 يۈەن نەق پۇل تارقىتىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ قىشىنى خاتىرجەم ئۆتكۈزۈشكە كاپالەتلىك قىلدى.

ئابدىرېھىم ئۇر

قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدا 14 تۈر بويىچە چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى

قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدا 1990 - يىلى 14 تۈر بويىچە چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى.

مۇخبىرنىڭ يېقىندا ئاياقلاشقان ئۈچ دەرىجىلىك پونكىت مەسئۇللىرى قاتناشقان خىزمەت يىغىنىدىن خەۋەر تېپىشىچە، 1990 - يىل ئىچىدە ئوبلاست بويىچە يولغا قويۇلغان ئوتلاقلارنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، تىۋىتلىك ئۆچكە يېتىشتۈرۈش، ئەلا سۈپەتلىك ئوت - چۆپ تېرىش، سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىش، ئىلمىي ئۇسۇلدا چېكەتكە يوقىتىش، ئاپەتكە قارشى تۇرۇش، چېكىنگەن ئوتلاقنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش قاتارلىق 14 تۈردىكى چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش جەھەتتە 12 مىڭ 846 مو سۈنئىي ئوتلاق بەرپا قىلىنىپ، 23 مىڭ 962 مو چېكىنگەن ئوتلاق ئەسلىگە كەلتۈرۈلگەن. بۇ، ئوبلاستنىڭ چارۋىچىلىق تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە ئۈنۈملۈك رول ئوينىغان.

تۇرغۇن ھوشۇر

يۇسۇپ ساۋۇت ئائىلىسى كۆپ خىل ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇپ ئائىلە كىرىمنى كۆپەيتتى

مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ ئالاغىر يېزا چارۋىچىلىق فېرمىسىدىكى يۇسۇپ ساۋۇت ئائىلىسى كۆپ خىل ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئائىلە كىرىمنى كۆپەيتتى.

يۇسۇپ ساۋۇت 1990 - يىل ئەتىيازدا تېرىغان 90 مو يەردىكى كېۋەزنى ئوبدان پەرۋىش قىلغانلىقتىن، دۆلەتكە 34 مىڭ يۈەنلىك پاختا سېتىپ بەردى. ئائىلىسىدىكى قول تراكتورى بىلەن دېھقانلار ئۈچۈن ھەقلىق مۇلازىمەت قىلىپ ترانسپورت تىجارىتى بىلەن شۇغۇللاندى. ئائىلىسىدە بېقىلىۋاتقان 200 چارۋا مالنىڭ يۇڭىنى ساتقاندىن باشقا، بىر قىسىم چارۋا ماللىرىنى سېتىپ، ترانسپورت ۋە چارۋىچىلىقتىن 7000 يۈەن كىرىم قىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ بىر يىللىق كىرىمى 41 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئائىلىسىدىكى ھەر بىر نوپۇسقا 10 مىڭ 250 يۈەندىن توغرا كەلدى.

باتۇر ھاشىم، ئەمەت جەلىل

موجى يېزىسىدا سېتىۋېلىنغان تراكتور 108 گە يەتتى

گۇما ناھىيىسى موجى يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېزا ئىگىلىكىنىڭ ماشىنىلىشىش قەدىمىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى تراكتورلارنى ساقلاپ قېلىش ئاساسىدا، ئالدىن بېيىغان دېھقانلارنى تراكتور سېتىۋېلىشقا رىغبەتلەندۈردى. ھازىر يېزا بويىچە دېھقانلار سېتىۋالغان چوڭ - كىچىك تراكتور 108 گە، كوللېكتىپ ھەم شەخسلەر سېتىۋالغان سىيالكا - ساپان قاتارلىق سايمانلار 41 گە يەتتى.

ئىدرىس توختىباقى

شەپقەتلىك قوللار

ئەركىنجان مەھەللىسىگە باسما قۇدۇق كولاپ ئاممىغا قولايلىق يارىتىپ بەردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز سابىرجان سېيىت خەۋەر قىلىدۇ: مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ يامانيار يېزا كۆكچى 11 - كەنتىدىكى ئەركىنجان ترانسپورت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ بېيىغاندىن كېيىن، يۇرتداشلىرىنى ئۇنتۇپ قالمىدى. ئۇ ئۆز مەھەللىسىدىكى دېھقانلارنى پاكىز سۇ ئىچىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، 1990 - يىلىنىڭ ئاخىرى مەھەللىسىگە بىر باسما قۇدۇق كولاپ، ئاممىنىڭ بۇ جەھەتتىكى قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلدى.

ئازغىنە ياردەم، چوڭقۇر مۇھەببەت

1990 - يىلى 12 - ئاينىڭ 2 - كۈنى كېچىدە يەكەن ناھىيىلىك نەسلچىلىك پونكىتىنى سۇ بېسىپ كەتكەندى. بۇ خەۋەر تارالغاندىن كېيىن، تاشقۇرغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ چارۋىچىلىق سېپىدىكى بىر قىسىم ئورۇنلار ۋە شەخسلەر پونكىتتىكى خادىملارنىڭ ئاپەت كەلتۈرگەن زىياننىڭ ئورنىنى تولدۇرۇش، ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە مەدەت بېرىش ئۈچۈن 825 يۈەن نەق پۇل توپلاپ، ئۇلارغا ئەۋەتىپ بەردى.

قۇربانجان مۇھەممەتئېلى
قەھرىمان كىچىك

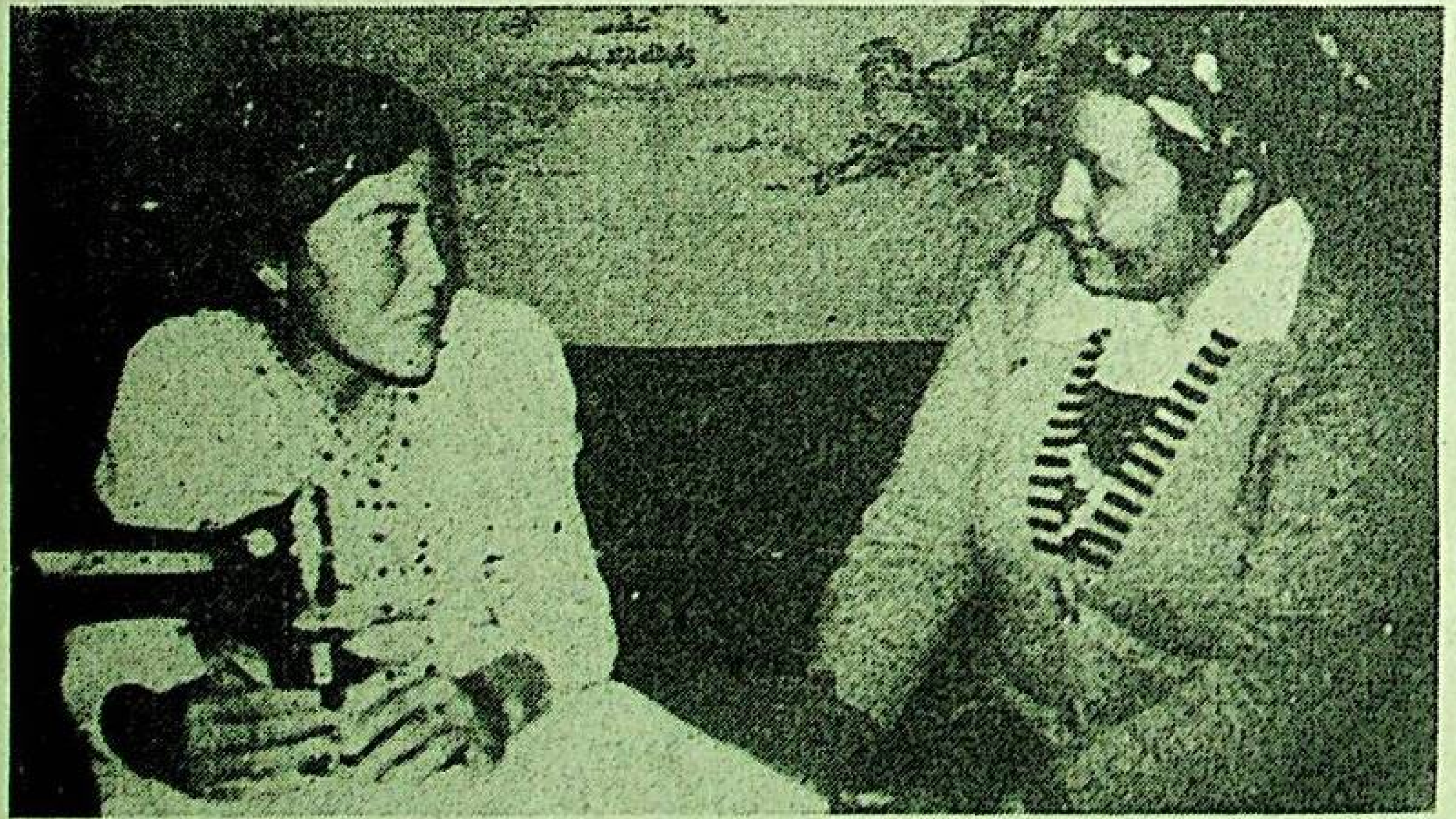

خوتەن ناھىيىسى يېڭىئاۋات يېزىلىق ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ مۇدىرى، «8 - مارت قىزىلبايراقدارى»، «مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى» ئۇنىسا سادىر بۇ يېزىنىڭ جامباغ كەنت 2 - مەھەللىسىدىكى نامرات ئايال قۇربانىنساخاننى بېيىشنى ھۆددىگە ئېلىپ، بىر يىل ئىچىدە ئۇنى بېيىتىپ، خوتەن ۋىلايىتى بويىچە «مويلا - ئارام ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش ئىلغارى» قىلىپ يېتىشتۈردى.

سۈرەتتە: ئۇنىسا سادىر (ئوڭدا) قۇربانىنساخان بىلەن بۇندىن كېيىنكى ئىشلار توغرىسىدا مەسلىھەتلەشمەكتە.

تۇرغۇن ئابدۇقادىر فوتوسى

ئۇقادى كەنتىدە كېۋەزنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 155 كىلوگرامغا يەتتى

چىرا ناھىيىسىنىڭ چىرا يېزا ئۇقادى كەنت بىرىنچى مەھەللە گۇرۇپپىسىدىكى دېھقانلار تىرىشچانلىق قىلىشتا پەن - تېخنىكىغا ۋە يەرگە مەبلەغ سېلىشقا ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، 1990 - يىل تېرىلغان 50 مو كېۋەزنىڭ ساپ پاختا بىرلىك ھوسۇلى 155 كىلوگرامغا يېتىپ، خوتەن ۋىلايىتى بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

بۇ كەنت ناھىيە بويىچە ئۇقتىلىق كېۋەز سورتى يېتىشتۈرىدىغان جايلارنىڭ بىرسى بولسىمۇ، ھەر خىل سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن، بۇ كەنتتە كېۋەزنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتى 70 - 80 كىلوگرامدىن ئاشمايۋاتقان كەلگەندى. بۇ خىل ئەھۋالغا ئاساسەن، كەنت پارتىيە ياچېيكىسى دېھقانلارنى پەن - تېخنىكىغا ۋە يەرگە كۆپلەپ مەبلەغ سېلىشقا يېتەكلەپ، كېۋەزدىن مول ھوسۇل ئېلىشقا ئاساس ياراتتى. كېۋەز تېرىلىدىغان يەرلەرنى چوڭقۇر ئاغدۇرۇپ، ھەر مو يەرگە 3000 كىلوگرام ئورگانىك ئوغۇت تۆكۈپ، ئۇرۇقنى خىمىيىۋى ئوغۇت بىلەن ئارىلاشتۇرۇپ، سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىدى، كېۋەز مايسىلىرى ئۈنۈپ چىققاندىن كېيىن تەلەپ بويىچە پەرۋىش قىلىپ، ۋاقتىدا سۇغاردى. نەتىجىدە كېۋەز مايسىلىرى ياخشى ئۆسۈپ، كېۋەزنىڭ بىرلىك ھوسۇلى كۆرۈنەرلىك ئاشتى.

ئوبۇلقاسىم ھەسەن

تۇرپان ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى يېقىندا ئاپتوماتىك تېلېفوندىن 200 نى ئورنىتىپ، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەر قايسى جايلىرى بىلەن بىۋاسىتە ئالاقىلىشىشىغا ئوڭايلىق يارىتىپ بەردى.

ئابلىز غوجامنىياز، غېنى نىياز فوتوسى

توغرا يۆنىلىشتە چىڭ تۇرۇپ، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئەدەبىي ئىجادىيىتىنى گۈللەندۈرەيلى

ئىسمايىل ئەمەت

پارتىيىمىز ئوتتۇرىغا قويغان ئەدەبىيات - سەنئەتنى «خەلق ئۈچۈن، سوتسىيالىزم ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش» — سوتسىيالىستىك ئەدەبىيات - سەنئەت ئىشلىرىنىڭ ئاساسى، ماركسىزملىق ئەدەبىيات - سەنئەت نەزەرىيىسى ۋە ماۋزېدۇڭ ئەدەبىيات - سەنئەت ئىدىيىسىنىڭ كونكرېتلاشتۇرۇلۇشى، شۇنىڭدەك ئېلىمىز ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرىنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت تەجرىبىلىرىنىڭ يەكۈنى. بۇ توغرا يۆنىلىش، شۈبھىسىزكى، ئېلىمىز ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىيات - سەنئىتىنىڭ ۋە ئەدەبىي ئىجادىيىتىنىڭمۇ يۆنىلىشى. ئېلىمىزدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىيات - سەنئەت خادىملىرى بۇ يۆنىلىشتە چوقۇم قىلچە ئىككىلەنمەي، قىلچە تەۋرەنمەي چىڭ تۇرۇشى، شۇنىڭ بىلەن بىللە ئېلىمىز ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىيات - سەنئىتى ۋە ئەدەبىي ئىجادىيىتىنىڭ ئالاھىدىلىكى ھەم قانۇنىيىتىنى تولۇق تونۇشى، ئۇنى ئەستايىدىللىق بىلەن ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈشى كېرەك، ئۇنىڭدىكى مۇھىم بىر تەرەپ — بۇ باش يۆنىلىش شەرتى ئاستىدا ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىياتىنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە ۋەزىپىسىگە ئاساسەن، مىللەتلەرنىڭ باراۋەرلىكىنى، مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى مەدھىيىلەشكە كۈچ سەرپ قىلىپ، مىللەتلەرنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىن ئىبارەت. بۇ ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىي ئىجادىيىتىنىڭ ئاساسىي رىتىمى ۋە مەڭگۈلۈك ئاساسىي تېمىسى.

تۇرمۇشقا چوڭقۇر چۆكۈش دېگىنىمىز ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىيات - سەنئەت خادىملىرى، ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىي ئىجادىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئاپتورلار، يازغۇچىلار ئۈچۈن ئېيتقاندا، ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىغا چوڭقۇر چۆكۈش، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسى ئارىسىدا يىلتىز تارتىش دېمەكتۇر. بۇ، ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىيات - سەنئىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىملاردىن ئاز سانلىق مىللەت خەلقلىرىنىڭ تۇرمۇشىنى چوڭقۇر ئۆگىنىشنى، بولۇپمۇ ئىدىيە - ھېسسىياتتا ئاز سانلىق مىللەت خەلقلىرى بىلەن ھەمنەپەس بولۇپ، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنى ئۆز «ئانىسى» دەپ بىلىشنى، ھەم بۇنداق ھېسسىياتنىڭ يالغان ئەمەس سەمىمىي بولۇشىنى، يېرىم ياتە ئەمەس، پۈتۈن بولۇشىنى تەلەپ قىلىدۇ. ئۇلار تولۇپ تاشقان ھېسسىيات بىلەن «ئانا» نىڭ قوينىغا ئۆزىنى ئېتىپ، بىر تەرەپتىن «ئانا» نىڭ تەربىيىسىنى قوبۇل قىلىشى، شۇنىڭ بىلەن بىللە جان - دىل بىلەن «ئانا» ئۈچۈن، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىشى كېرەك.

ئېلىمىزدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تارىخىي ۋە ھازىرقى ھالىتىنى تارىخىي ماتېرىيالىزم ۋە دىئالېكتىك ماتېرىيالىزم مەيدانىدا تۇرۇپ توغرا تونۇپ، ئۇلارنى توغرا ئىپادىلەش ۋە توغرا يارىتىش كېرەك. سوتسىيالىزم دەۋرىدە، ئېلىمىزنىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر رايونلىرىدا غايەت زور ئۆزگىرىشلەر بولدى ۋە بولىۋاتىدۇ، ئۆتمۈشتىكى بېكىنمىلىك دەرىجىدىن بۇزۇپ تاشلانماقتا، ئۆزىگە ئېھتىياجلىق بولغان نەرسىلەرنى ئۆزى ئىشلەپچىقىرىدىغان يەككە دېھقان ئىگىلىكى ئۈزلۈكسىز پىلانلىق تاۋار ئىگىلىكىگە ئالماشماقتا، ھەممىلا يەر ھاياتىي كۈچكە تولدى. ئاپتورلىرىمىز، يازغۇچىلىرىمىزنىڭ بۇ ھاياتىي كۈچكە تولغان يېڭى دەۋر ۋە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ گۈزەل يېڭى تۇرمۇشىنى ئىپادىلەش مەسئۇلىيىتى بار. ئۇلار ھەرگىز بۇرژۇئا مىللەتچىلىكى يەنى چوڭ مىللەتچىلىك ۋە تار مىللەتچىلىك مەيدانىدا تۇرماسلىقى، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تارىخىي ۋە ھازىرقى ھالىتىنى بىر تەرەپلىمە بۇرمىلاپ تەسۋىرلىمەسلىكى كېرەك. ئۇلارنىڭ تۇرمۇشى ۋە ئوبرازىنى خۇنۈكلەشتۈرۈشكە تېخىمۇ بولمايدۇ. ھەر مىللەت ئاپتورلىرى، يازغۇچىلىرى ئىجتىمائىي مەسئۇلىيىتىگە ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىپ، ئەسەرلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئۈنۈمىگە جىددىي قاراپ، ئەڭ ياخشى روھىي ئوزۇقلۇقنى خەلققە تەقدىم قىلىشقا تىرىشىپ، ئۆز قەلىمى ئارقىلىق ئىسلاھات دولقۇنىنى ئالغا سۈرۈشى كېرەك. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئەكس ئەتتۈرۈلگەن ئەدەبىي ئەسەرلەر ئوخشاش بولمىغان تۇرمۇش شەكىللىرى، ئىدىيىۋى قاراشتىكى زىددىيەتلەر ۋە توقۇنۇشلار، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ بەزى قالاق تەرىپى، ئىلگىرىلەشكە پايدىسىز، ئىسلاھ قىلىشقا تېگىشلىك ئەشۇ نەرسىلەرگە بېرىلگەن باھالارغا چېتىلىشى مۇمكىن. بۇنىڭغا مېنىڭ قارىشىم مۇنداق: ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تۇرمۇشى مول مەزمۇنلۇق، ئەدەبىياتىمۇ مول مەزمۇنلۇق بولۇشى كېرەك. بىز ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تۇرمۇشى قەستەن بۇرمىلىنىپ خۇنۈكلەشتۈرۈپ تەسۋىرلەنگەن ئەسەرلەرگە قارشى تۇرىمىز. ئەمما، بىز دوستانە تەنقىدنى رەت قىلساق، ئەشۇ كونا نەرسىلەرگە ئېسىلىۋېلىپ قويۇپ بەرمىسەك بولمايدۇ. مۇقامى يارقىن، ئىزدىنىش روھىغا ئىگە ئەسەرلەرگە ئىلھام بېرىش كېرەك، مۇددىئاسى ياخشى، ئەمما ئەھۋالنى پىششىق بىلمەسلىك، ئىنچىكە تەكشۈرمەسلىك تۈپەيلىدىن ئەينەنلىكنى يوقىتىپ قويغان ئەسەر ۋە يازغۇچىلارغا كەڭ قورساق بولۇش؛ ئەشۇ مۇنازىرە قوزغىغان ئەسەرلەرنى باراۋەرلىك ئاساسىدا مۇھاكىمە قىلىش كېرەك. ھازىر ھەر قايسى مىللەتلەرنىڭ ساپاسى ئۆستى، ئۆز ئىززەت - ھۆرمىتىنى ساقلاش ئويغۇسى كۈچەيدى، ئىستېتىك قارىشىمۇ ئۆستى، ئۇلار بەزى ئەسەرلەرنى كەسكىن تەنقىد قىلىشى مۇمكىن، بۇنى ياخشى ئىش دېيىش كېرەك، ئۇنى قارشى ئېلىش كېرەك. يەنە بىر تەرەپتىن ھەر قانداق كىشىنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت ئەسەرلىرىگە بولغان تەنقىدى ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش ئاساسىدا بولۇشى، ئومۇمىي ۋەزىيەت كۆزدە تۇتۇلغان بولۇشى، ھەققانىي بولۇشى كېرەك. ئېلىمىزدىكى مىللەتلەر كۆڭلى - كۆكسىنى كەڭ تۇتۇشى، ھەر مىللەت ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرىنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت شەكلىدە ئوتتۇرىغا قويغان تەنقىد ۋە تەكلىپلىرىنى قارشى ئېلىشى، ھەم ئۇلارنىڭ پىكرىنى ئەستايىدىل ئويلاپ كۆرۈشى كېرەك، شۇنداق بولغاندىلا مىللەتلەرنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا پايدىلىق بولىدۇ. ھەقىقەتەن ناچار ئەسەرلەرنى تەنقىد قىلىشقا، ھەتتا ئاپتورغا تەنقىد - تەربىيە بېرىشكە بولىدۇ، شۇنداق قىلىشمۇ زۆرۈر. ئەمما، بۇنداق ئىشلارغا ھەرگىز قانۇنغا خىلاپ ۋاستىلەرنى قوللىنىپ مۇئامىلە قىلىشقا بولمايدۇ، نامايىش قىلىپ تەلەپ قويۇش قاتارلىق ئۇسۇللار بىلەن بېسىم ئىشلىتىش، داۋالغۇش پەيدا قىلىش ياخشى ئەمەس، ئۇ قانۇنغىمۇ خىلاپ، بۇنىڭدىن ساقلىنىش كېرەك. بىز ئەدەبىيات - سەنئەت تەنقىدى شەكلى ئارقىلىق ئەدەبىيات - سەنئەت ئەسەرلىرىدە ساقلانغان مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشنى تەشەببۇس قىلىمىز.

پارتىيە ۋە دۆلەت ئېلىمىزدىكى ئاز سانلىق مىللەت ئەدەبىيات ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلۈپ كەلدى، ئاز سانلىق مىللەت ئەدەبىي ئىجادىيەتچىلىرىنى يېتىشتۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى. ھازىر جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەردىن بولغان ئەزاسى 300 نەچچە كىشىگە يېتىپ، ئومۇمىي ئەزالار سانىنىڭ ئون پىرسەنتىنى ئىگىلىدى، شۇنىڭدەك ھەر قايسى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، بىۋاستە قاراشلىق شەھەرلىك شۆبە جەمئىيەتلەردە ئاز سانلىق مىللەتلەردىن بولغان ئەزالار تېخىمۇ كۆپەيدى. ئەمما شۇنىمۇ كۆرۈش كېرەككى، ئاز سانلىق مىللەت ئەدەبىي ئىجادىيەت قوشۇنىنىڭ ھازىرقى ھالىتى پارتىيە ۋە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئۈمىدى، بۇ ئۇلۇغ دەۋرنىڭ ئېھتىياجىدىن خېلىلا يىراق، ئۇنىڭغا ئانچە ماسلىشالمايدۇ. ئۇلار يەنە زور كۈچ بىلەن تەربىيىلەپ يېتىشتۈرۈشكە، ئۆستۈرۈشكە، جەمئىيەتنىڭ ھەر قايسى تەرەپلىرىنىڭ داۋاملىق يۆلىشى ۋە ياردىمىگە، بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرى، ھەر دەرىجىلىك يازغۇچىلار جەمئىيەتلىرىنىڭ تېخىمۇ كۆپ كۆڭۈل بۆلۈشىگە موھتاج. ئاز سانلىق مىللەت يازغۇچىلىرىمۇ ئۆگىنىشنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىپ، ئۆزىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈشى، ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت نەزەرىيىسى ۋە مىللەت نەزەرىيىسىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشى، ھەم بۇ ئارقىلىق ئىجادىيەت ئەمەلىيىتىگە يېتەكچىلىك قىلىشى كېرەك. دەرۋەقە، يەنە پارتىيىنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەتكە دائىر فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى، مىللىي سىياسىتىنىمۇ ئەستايىدىل ئۆگىنىشى كېرەك. شۇنداق قىلغاندىلا ھەر مىللەت خەلقى قارشى ئالىدىغان ئەسەرلەرنى تېخىمۇ كۆپ يازغىلى بولىدۇ.

يېقىندا ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن يازغۇچىلار جەمئىيىتى يىغىن ئېچىپ، 93 نەپەر مۇنەۋۋەر ئەدەبىي تەرجىمان، ئوبزورچى ۋە مۇھەررىرنى مۇكاپاتلىدى.

سۈرەتتە: مۇكاپات گۇۋاھنامىسى تارقىتىلماقتا.

ئابدۇراخمان توختى فوتوسى

مۇتىگې يېزىسى پارتىيە ئەزالىرىنى دېموكراتىك ئاساستا باھالاش پائالىيىتىنى ئەستايىدىل قانات يايدۇردى

«ماناس» ئېپوسى بويىچە مەملىكەتلىك ئىلمىي

پەزىلەتلىك دىنىي زات

چىرا ناھىيىسىنىڭ چاقار يېزا ئوقۇ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش

مۆتگې يېزىسى پارتىيە ئەزالرىنى دېموكراتىك ئاساستا باھالاش پائالىيىتىنى ئەستايىدىل قانات يايدۇردى

ئۆلچەم ئېنىق، تۈزۈم مۇكەممەل بولغاچقا پارتىيە ئەزالرىنىڭ قىياپىتى يېڭىلاندى

«كومپارتىيە ئەزالرى يۇقرى تاپشۇرغان ھەر تۈرلۈك ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىلرىنى باشلامچىلىق بىلەن ئورۇندايلا قالماستىن، ھەر ۋاقىت، ھەممە جايدا نەمۇنىلىك ھەرىكىتى بىلەن ئاممىنى تەربىيىلەش ۋە ئاممىغا تەسىر كۆرسىتىشى كېرەك». بۇ، بۇلتۇر 10 - ئايدىكى دېموكراتىك باھالاشتىن كېيىن قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى مۆتگې يېزىسىدىكى پارتىيە ئەزالرىنىڭ ئىدىيىسىدە يۈز بەرگەن چوڭقۇر ئۆزگىرىشتۇر.

مۆتگې يېزىسى ناھىيلىك پارتكومنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى پارتىيە ئەزالرىنى دېموكراتىك ئاساستا باھالايدىغان سىناق ئورنى. يېزىلىق پارتكوم پارتىيە ئەزالرىنى ئۆگىنىشكە سەپەرۋەر قىلىش، دېموكراتىك ئاساستا باھالاش، يەكۈنلەش، يۇقرى كۆتۈرۈشتىن ئىبارەت تۆت باسقۇچ بويىچە باھالاش خىزمىتىنى ئەستايىدىل، پۇختا قانات يايدۇردى. يېزىلىق پارتكوم پارتىيە ئەزالرىنىڭ بارىن يېزىسىدا يۈز بەرگەن ئەكسىلئىنقىلابىي قوراللىق توپىلاڭغا بولغان تونۇشى ۋە پوزىتسىيىسى، 6 - ئومۇمىي يىغىن قارارلىرىغا بولغان تونۇشى، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، قانۇن - ئىنتىزامغا رىئايە قىلىش، ھۆكۈمەت ئىشىدا پاك بولۇش، ئاۋانگارتلىق، نەمۇنىلىك رول ئويناش، تەشكىلىي تۇرمۇشقا قاتنىشىش، نامرات - ئاجىزلارغا يار - يۆلەك بولۇپ، ئورتاق بېيىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئىپادىسى ۋە ساقلانغان مەسىلىلەرنى نۇقتىلىق تۇتۇپ، ئۇلارنى ئۆزىنى - ئۆزى باھالاشقا، دېموكراتىك ئاساستا باھالاشقا ۋە ئامما ئارىسىدا باھالاشقا تويۇشتۇردى.

مۆتگې يېزىلىق پارتكوم پارتىيە ئەزالرىنى دېموكراتىك ئاساستا باھالاشنى سىناق قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئۈچ جەھەتتە نەتىجىگە ئېرىشتى: بىرىنچى، پارتىيە ئەزالرىنى بىر قېتىملىق پارتىيە ئەزالرى ئۆلچىمى قايتا تەربىيىسىگە ئىگە قىلىپ، ئۇلارنىڭ لاياقەتلىك پارتىيە ئەزاسى بولۇش ئاڭلىقلىقىنى كۈچەيتتى. پارتىيە ئەزالرى ئىلگىرىكى «يۇقرى تاپشۇرغان ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىسىلا ياخشى پارتىيە ئەزاسى بولىدۇ» دېگەن مۇجمەل تونۇشنى تۈزىتىپ، ھەر ۋاقىت، ھەممە يەردە نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئاممىنى تەربىيىلەيدىغانلىقى ۋە ئاممىغا تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئىككىنچى، تەرتىپكە سېلىش ئارقىلىق ئاساسىي قاتلام پارتىيە ياچېيكىلىرىنىڭ جەڭگىۋارلىق كۈچىنى كۈچەيتتى. ئۈچىنچى، پارتىيە قۇرۇلۇشىغا دائىر ھەر خىل تۈزۈملەرنى تۇرغۇزۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، بۇ يېزىنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى توغرا ئىزغا سالدى.

جاڭ جېي

«ماناس» ئېپوسى بويىچە مەملىكەتلىك ئىلمىي تەتقىقات يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز پاتىگۈل مۇھەممەت خەۋەر قىلىدۇ: «ماناس» ئېپوسى بويىچە مەملىكەتلىك ئىلمىي تەتقىقات يىغىنى بۇلتۇر 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىنغا بېيجىڭدىن كەلگەن «ماناس» شۇناسلار، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىن كەلگەن «ماناس» ئېپوسىنى توپلاش، رەتلەش، تەرجىمە قىلىش، نەشر قىلىش ۋە تەتقىق قىلىش ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللانغۇچى كەسپىي ۋە ئىشتىن سىرتقى مۇتەخەسسىسلەر، خەلق ئەدەبىياتچىلىرى بولۇپ 60 تىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى.

قىرغىزلارنىڭ خەلق ئېپوسى «ماناس» مەملىكىتىمىزدىكى ئۈچ چوڭ ئېپوسنىڭ بىرى بولۇپ، «دۆلەت گۆھىرى» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئىگە. ئېپوستا قىرغىز خەلق قەھرىمانى ماناس ۋە ئۇنىڭ يەتتە ئەۋلادىنىڭ قەھرىمانلىق ئىش - ئىزلىرى مەدھىيىلەنگەن. «ماناس» ئېپوسىنى تەكشۈرۈش، توپلاش خىزمىتى 1961 - يىلى 3 - ئايدا باشلانغانىدى. ھازىرغا قەدەر ئېپوسنىڭ 1 - قىسمىنىڭ 1 -، 2 -، 3 -، 4 - توملىرى نەشر قىلىندى. «سەمەتەي» قىسمىنىڭ 1 -، 2 -، 3 - توملىرىمۇ يېقىندا خەلق بىلەن يۈز كۆرۈشتى. ئېپوسنىڭ ئىچكى ماتېرىيال نۇسخىسىدىن توققۇز توم بېسىلدى.

بۇ قېتىمقى يىغىندا «ماناس» ئېپوسى توغرىسىدا يېزىلغان 30 پارچە ئىلمىي ماقالە ئوقۇپ ئۆتۈلدى. ئېپوسنى تەكشۈرۈش، توپلاش جەريانىدا بارلىققا كەلگەن 21 ئىلغار شەخس، ئىلغار كوللېكتىپ تەقدىرلەندى. «ماناس» ئېپوسىنى توپلاش خىزمىتىگە ئالاھىدە تۆھپە قوشقان يۈسۈپ مامايغا شەرەپ گۇۋاھنامىسى ۋە «ئالىي تەتقىقاتچى» دېگەن شەرەپلىك نام بېرىلدى. يىغىندا يەنە رەئىس تۆمۈر داۋامەتنىڭ يازما دوكلاتى ئوقۇپ ئۆتۈلدى.

پەزىلەتلىك دىنىي زات

چىرا ناھىيىسىنىڭ چاقار يېزا ئۇقۇ كەنتىدىكى دىنىي زات مۇھەممەتئىمىن ئاخۇن بۇلتۇر 10 - ئاينىڭ 14 - كۈنى قاش قارايغان چاغدا، مەھەللىدىن كېسىپ ئۆتىدىغان ئۆستەڭ بويىدىكى يولدا كېتىۋېتىپ، يولنىڭ بىر چېتىدىن بىر قارا سومكىنى تېپىۋالدى. ئۇ سومكىنى قولىغا ئېلىپ قارىسا سومكىدىن ئۇرغۇن نەق پۇل ۋە ھۆججەت - تالونلار چىقتى. مۇھەممەتئىمىن ئاخۇن «سومكىنى چوقۇم بىرسى ئېھتىياتسىزلىقتىن چۈشۈرۈپ قويغان ئوخشايدۇ، دەرھال كەنت شۇجىسىغا تاپشۇرۇپ بېرىشىم كېرەك» دەپ ئويلاپ، سومكىنى ئېلىپ شۇجىنىڭ ئۆيىگە باردى. ئەمما بۇ چاغدا شۇجى بىر ئىش بىلەن سىرتقا چىقىپ كەتكەچكە ئۇنىڭ بىلەن ئۇچرىشالمىدى. ئەتىسى بامدات نامىزىنى ئوقۇش ئۈچۈن مەسچىتكە كەلگەن جامائەتكە: ئۆزىنىڭ پۇل ۋە ھۆججەت - تالونلار قاچىلانغان بىر سومكا تېپىۋالغانلىقىنى، ناۋادا ئۇلارنىڭ مۇشۇنداق نەرسە يوقۇتۇپ قويغۇچىلارنى ئۇچرىتىپ قالسا شۇ كىشىگە خەۋەر قىلىپ قويۇشنى ئىلتىجا قىلدى. ئارىدىن خېلى ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئۆيىگە بىر خەنزۇ كىشى كىرىپ كەلدى. ئۇ شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۈەنىنىڭ ئۇرى 1 - چارۋىچىلىق مەيدانىنىڭ ئۇقۇ كەنتى ئەتراپىغا جايلاشقان 4 - لىيەن بوغالتىرى ۋۇگوچېڭ بولۇپ، بۇ كىشى مۇھەممەتئىمىن ئاخۇنغا: ئۆزىنىڭ ئالدىنقى كۈنى بۇ كەنت ئىچىدىكى يولدا ھارۋا بىلەن كېتىۋېتىپ پۇل ۋە ھۆججەت - تالون سېلىنغان بىر سومكىنى چۈشۈرۈپ قويغانلىقىنى ئېيتتى. مۇھەممەتئىمىن ئاخۇن بۇ كىشى سومكىدىكى پۇلنىڭ سانى ۋە باشقا بەلگىلەرگە دائىر ئەھۋاللارنى تولۇق ئېيتىپ بەرگەندىن كېيىن سومكىنى تاپشۇرۇپ بەردى. ۋۇگوچېڭ سومكىنى تاپشۇرۇپ ئالغاندىن كېيىن كۆزىگە ئىسسىق ياش ئېلىپ «سومكىدىكى پۇل كۆپ بولمىسىمۇ ئەمما ئۇنىڭدىكى لىيەننىڭ بىر يىللىق ھېساباتى تالونى ئىنتايىن زۆرۈر ئىدى. رەھمەت سىلىگە ....» دەپ يېنىدىن بىر قانچە ئون يۈەن چىقىرىپ تەڭلىدى. لېكىن، مۇھەممەتئىمىن ئاخۇن «بۇ مېنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشىم» دەپ پۇلنى ئېلىشنى رەت قىلدى.

مۇھەممەتجان ئىسمايىل

ياخشى پەزىلەت

شىنجاڭ نېفت ئىدارىسى قاراماي نېفت ئېلىش 1 - زاۋۇتى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىي تۇرمۇشىنى جانلاندۇرۇش ئۈچۈن يېقىندا فوتو سۈرەت ۋە ھۆسنخەت كۆرگەزمىسى ئاچتى.

سۈرەتتە: ئامما كۆرگەزمىگە قويۇلغان ئەسەرلەرنى كۆرمەكتە.

ئابدۇمامۇت ئەبەيدۇللا فوتوسى

خوتەن ناھىيىلىك فىلىم تارقىتىش - قويۇش شىركىتى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى

خوتەن ناھىيىلىك فىلىم تارقىتىش - قويۇش شىركىتى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىپ، 1 - قېتىملىق ھۆددىگەرلىك مەزگىلىدىكى ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەرنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

تولۇقلىما راسخوت ئېلىشقا تايىنىپ كەسپىي پائالىيەت ئېلىپ بېرىش ھالىتىگە چۈشۈپ قالغان بۇ شىركەت كارخانىنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئۈچ يىللىق ھۆددىگە بېرىلىپ، جىڭلى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمى يولغا قويۇلغانىدى. شۇنىڭدىن كېيىن، بۇ شىركەت باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئۈزلۈكسىز ئىسلاھ قىلىپ، ۋەزىپە، كۆرسەتكۈچ ۋە مەسئۇلىيەت دائىرىسىنى ئېنىق بېكىتىپ، ئۇنى گۇرۇپپا، شەخسلەرگە ئەمەلىيلەشتۈردى. مۇكاپاتنى ۋەزىپىنىڭ ئورۇندىلىشى بىلەن زىچ باغلاپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك، تېخنىكا ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. تېخنىكا مەسئۇلىيىتى ۋە نازارىتىنى كۈچەيتىپ، ھادىسىنى ئازايتىپ، كىنو قويۇش سۈپىتىنى ئۆستۈردى. كۆپ خىل ئىگىلىكنى يولغا قويۇپ، كەسپىي پائالىيەتنى جانلاندۇردى. كىنو قويۇش نۇقتىسىنى كۆپەيتىپ، ئاممىنىڭ كىنو كۆرۈش قىيىن بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى. يېزا - بازار كىنو ئەترەتلىرىنى تېخنىكا، ئۈسكۈنە ۋە تەرجىمە فىلىملىرى بىلەن ۋاقتىدا تەمىنلەپ، فىلىم تارقىتىش يوللىرىنى راۋانلاشتۇردى. خادىملارنىڭ بەلگىلىك ۋاقىتتا ئالمىشىپ ئىشلەش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، تەقسىماتتىكى تەڭسىزلىكنى تۈگەتتى. بۇنىڭ بىلەن بۇ شىركەتتە ياخشى ئىقتىسادىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىنىپ، زىيان تارتىش ھالىتى ئۆزگەرتىلدى. شىركەت ھۆددىگە بېرىلگەن ئۈچ يىلدىن بۇيان ئومۇمىي كىرىم 639 مىڭ 731 يۈەنگە، ساپ پايدا 81 مىڭ 314 يۈەنگە يېتىپ، توختامدىكى ساپ پايدا ۋەزىپىسى 47.36% ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

سىدىق ئۇرى

ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيان ئېلىمىزدە مىللىي مائارىپ تېز راۋاجلاندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئېلىمىزدە ئاز سانلىق مىللەت مائارىپى ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيان خېلى تېز تەرەققىي قىلدى. ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرى 130 مىڭدىن، ئوتتۇرا مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقىنى 3 مىليون 140 مىڭدىن، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقىنى 10 مىليون 520 مىڭدىن ئاشتى. ئېلىمىزدىكى 55 ئاز سانلىق مىللەتنىڭ ھەممىسىدە ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى بار بولدى. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەندىن بۇيان ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، مائارىپ ئىشلىرىمۇ يېڭى تەرەققىيات دەۋرىگە قەدەم قويدى.

مىللىي ئاپتونوم رايونلار مائارىپنى تېز ئالدىغا راۋاجلاندۇرۇش ھوقۇقىغا ئىگە بولدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەردە مىللىي سىنىپ ياكى مىللىي تەييارلىق سىنىپلىرى ئېچىلىپ، ئۇنىڭغا مەخسۇس ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرى قوبۇل قىلىندى. ئىچكى ئۆلكىلەر مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ ياكى ئوتتۇرا مەكتەپلەردە مىللىي سىنىپ ئاچتى؛ ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملار ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلغاندا قوبۇل قىلىش نومۇر چېكىنى مۇۋاپىق تۆۋەنلىتىپ ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ مەكتەپكە كىرىشىگە كۆپرەك پۇرسەت يارىتىپ بەردى؛ مىللىي مەكتەپلەر يەنە «ئىككى تىل» دا دەرس ئۆتۈشنى پائال يولغا قويدى. شىنجاڭ، گۇاڭشى قاتارلىق ئون ئۆلكە، ئاپتونوم رايوندا مىللىي يېزىقتا دەرسلىك تۈزۈش، تەرجىمە قىلىش ئاپپاراتلىرى قۇرۇلدى، مەملىكەت بويىچە ھەر قايسى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردا 29 مىللەت يېزىقىدا 1800 خىلدىن ئارتۇق ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ دەرسلىكى نەشر قىلىنىپ، مىللىي مائارىپنىڭ راۋاجلىنىشى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى، ھازىر مەملىكەت بويىچە مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 120 مىڭدىن، مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 11 مىڭدىن ئاشتى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك سىفەن مەكتىپى 189 غا، ئالىي سىفەن مەكتىپى 35 كە، مىللەتلەر شۆيۈەنى 12 گە، ئاپتونوم رايونلاردا مىللىي ئالىي مەكتەپ 107 گە يەتتى. ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا باشلانغۇچ مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلار ئىسلاھات ئېلىپ بېرىشتىن ئىلگىرىكى 1978 - يىلدىكىدىن ئايرىم - ئايرىم ھالدا 24.8%، 42.2%، 27.9% كۆپەيدى.

ئېلىمىزنىڭ نۇر سەزگۈچى ماتېرىياللار سانائىتىدە زور نەتىجە قازىنىلدى

ئالەم قاتنىشى، ئاۋىئاتسىيىدە ئىشلىتىلىدىغان سۈرەت لېنتىسىنىڭ سۈپىتى خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئېلىمىزدە تەتقىق قىلىپ ئىشلەنگەن ئالەم قاتنىشىدا ئىشلىتىلىدىغان سۈرەت لېنتىسى بىلەن يەر شارىدىن يىراقتىكى سۈنئىي ھەمراھتا تارتىلغان سۈرەتلەردىن يەر يۈزىدىكى تاغ، دەريا، شەھەر، كوچىلارنى ئېنىق كۆرگىلى بولىدۇ. مۇخبىرىمىزنىڭ خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكىدىن ئۇقۇشىچە، ئېلىمىز ئۆزى تەتقىق قىلىپ ئىشلىگەن رەڭلىك، رەڭسىز سۈرەت لېنتىلىرىنىڭ سۈپىتى خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن. بۇ، ئېلىمىزنىڭ نۇر سەزگۈچى ماتېرىياللار سانائىتىدە قولغا كەلتۈرگەن زور مۇۋەپپەقىيىتى.

يەر يۈزىدىن بىر قانچە ئون كىلومېتىر ئېگىز ھاۋا بوشلۇقىدىكى ۋە يەر شارىدىن بىر نەچچە يۈز كىلومېتىر يىراقلىقتىكى سۈنئىي ھەمراھتا سۈرەت تارتىشقا ئىشلىتىلىدىغان لېنتىغا ناھايىتى يۇقىرى تەلەپ قويۇلىدۇ ھەم ئۇنى ئىشلەشمۇ ناھايىتى قىيىن. نۇر سەزگۈچى ماتېرىياللار تېخنىكىسى، بولۇپمۇ ئېمۇلسىينى بىرىكتۈرۈش تېخنىكىسىنى دۇنيادىكى ھەر قايسى شىركەتلەر قەتئىي مەخپىي تۇتىدۇ.

خىمىيە سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ 1 - سۈرەت لېنتىسى زاۋۇتى جاپالىق كۈرەش قىلىش، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش روھىغا تايىنىپ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئالاقىدار تەتقىقات ئورۇنلىرى ۋە ئالىي مەكتەپلەر بىلەن بىرلىشىپ ئۈتكەلگە ھۇجۇم قىلىپ، 1-، 2 - ئەۋلاد رەڭلىك، رەڭسىز سۈرەت لېنتىلىرىنى

بۇلتۇر ئېلىمىزدە شېكەر مەھسۇلاتى بويىچە ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. 1990 - يىلى ئېلىمىز بويىچە شېكەر مەھسۇلاتى 5 مىليون 250 مىڭ توننىغا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن 4.8% ئېشىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى

سانائىتى يەنە يېڭى پەللىگە ئۆرلەيدىكەن. يېنىك سانائەت مىنىستىرلىكى تۈزۈپ چىققان 2000 - يىلغىچە بولغان شېكەرچىلىك سانائىتى تەرەققىياتىنىڭ ستراتېگىيىلىك نىشانى بويىچە شېكەر مەھسۇلاتى 10 مىليون توننىغا يەتكۈزۈلىدۇ،

لىن ليۈن دېڭىز بوغىزى ئاۋازى رادىئو ئىستانسىسى مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى:

تەيۋەن دائىرىلىرى دەۋر ئېقىمىغا ماسلىشىپ سودا، قاتناش، پوچتا ئالاقىسىنى تېزرەك ئەمەلگە ئاشۇرۇشى لازىم

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. جۇڭگو قورۇقلۇقتىكى ئالتە ئاخبارات ئورنى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان «كونا يىلنى ئۇزىتىپ، يېڭى يىلنى كۈتۈۋېلىش سۆھبىتى» ئىستونىدا مەملىكەتلىك تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى لىن ليۈن دېڭىز بوغىزىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكىلەرنىڭ بېرىش - كېلىش قىلىشىنى سەمىمىي ئارزۇ قىلىدىغانلىقىنى ھەمدە تەيۋەنلىك يۇرتداشلىرىغا ياخشى ئارزۇ - تىلەكلىرىنى بىلدۈردى.

لىن ليۈن دېڭىز بوغىزى ئاۋازى رادىئو ئىستانسىسى مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى: دېڭىز بوغىزىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكىلەرنىڭ ئالاقىسى ئۈزلۈكسىز ياخشى يۆنىلىشكە قاراپ تەرەققىي قىلماقتا، جۇڭگو قورۇقلۇقىغا كېلىدىغان تەيۋەنلىك قېرىنداشلارنىڭ سانىلا بارغانسېرى كۆپىيىپ قالماستىن، قاتنىشىمۇ بارغانسېرى سىياسىي ساھەدىن ئىقتىساد، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە ساھەلىرىگە كېڭەيمەكتە. مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش جەھەتتە، مەملىكەتلىك تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق جەمئىيىتى تەيۋەندىكى بەزى داڭلىق ناخشا چولپانلىرىنى جۇڭگو قورۇقلۇقىغا كېلىپ مۇزىكا يىغىنى ئۆتكۈزۈشكە تەكلىپ قىلدى. ئاسىيا تەنھەرىكەت يىغىنى مەزگىلىدە جۇڭگو قورۇقلۇقىدا تۇرۇۋاتقان تەيۋەنلىك قېرىنداشلاردىن مۇسابىقە كۆرۈش ئۆمىكى، مەدەت بەرگۈچىلەر ئەترىتى تەشكىللىدى.

لىن ليۈن مۇنداق دېدى: جۇڭگو قورۇقلۇقىغا كەلگەنلىكى تەيۋەنلىك قېرىنداشلار مىللىتىمىزنىڭ ئۇزاق تارىخى، ئەنئەنىۋى پارلاق مەدەنىيىتىدىن چوڭقۇر بەھرىمەن بولۇپ، مىللىي ئىپتىخارلىق ھېس قىلدى. ۋاھالەنكى، بۈگۈنكى كۈندە ئىككى قىرغاقتىكى قېرىنداشلارنىڭ ئالاقىسى يەنىلا تەيۋەن دائىرىلىرىنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچراپ كەلمەكتە، جۇڭگو قورۇقلۇقتىكى 28 مىڭ تەيۋەنلىك قېرىنداشنىڭ مۇتلەق كۆپ سانىدىكىسى تېخى يۇرتىغا ئۇغقان يوقلىغىلى بېرىپ باقمىدى. لىن ليۈن مۇنۇلارنى ئۈمىد قىلدى:

تەيۋەن دائىرىلىرىنىڭ دەۋر ئېقىمىغا ماسلىشىپ، مىللەت مەنپەئىتىنى مۇھىم بىلىپ، بىۋاسىتە ئىككى تەرەپلىك سودا، قاتناش، پوچتا ئالاقىسىنى ئىمكان قەدەر بالدۇرراق بىۋاسىتە ئىشقا ئاشۇرۇشى لازىم، مۇشۇنداق بولغاندىلا، دېڭىز بوغىزىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى قېرىنداشلارنىڭ بېرىش - كېلىشىنى قويۇقلاشتۇرۇپ، ئورتاق تونۇش ھاسىل قىلىپ، ئۆز ئارا ئىشەنچىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ۋەتەننىڭ تىنچ يول بىلەن بىرلىككە كېلىشىگە پايدىلىق بولىدۇ.

«غالىبىيەت» نېفىتلىكى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نېفىت مەھسۇلاتىنى يىلىغا 1 مىليون توننا ئاشۇردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جىنەن، 3 - يانۋار تېلېگراممىسى. «غالىبىيەت» نېفىتلىكى يول ئېچىپ ئىلگىرىلەشكە جۈرئەت قىلىپ، 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نېفىت مەھسۇلاتىنى يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1 مىليون توننا، تەبىئىي گازنى 390 مىليون كۇب مېتىر ئاشۇردى؛ ئۆتكەن يىلى نېفىت 33 مىليون 508 مىڭ توننىغا، تەبىئىي گاز 7 مىليارد 470 مىليون كۇب مېتىرغا يەتتى؛ بەش يىلدا ئارتۇق ئىشلەپچىقىرىلغان نېفىت مەملىكەت بويىچە شۇ مەزگىلدە ساپ ئاشقان نېفىتنىڭ 49 پىرسەنتىنى ئىگىلىدى.

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلى ئۆتۈپ كەتتى، «غالىبىيەت» نېفىتلىكى ئىمتىھاندىن ئەلا نەتىجە بىلەن ئۆتتى. بەش يىلدا 23 مىليون 540 مىڭ توننا نېفىت ئىشلەپچىقىرىپ، 6 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكىدىن 97% ئاشۇردى؛ 34 مىليون توننىدىن ئارتۇق نېفىت ئېكسپورت قىلىپ، دۆلەتكە 4 مىليارد دوللاردىن ئارتۇق تاشقى پېرېۋوت يارىتىپ بەردى؛ بىر يۈرۈش ئىلغار ھۈنەر - تېخنىكا سىستېمىسى ۋە بىر قەدەر مۇكەممەللەشكەن، يۈرۈشلەشكەن ئىشلەپچىقىرىش سىستېمىسىنى ئاساسەن شەكىللەندۈردى.

ئېلىمىزدە ياسالغان «ئىككى قەۋەتلىك ھاۋا تەڭشىگۈچلۈك ئۈنجى پويىز» دۆلەتنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 3 - يانۋار خەۋىرى. بىر يىلدىن كۆپرەك سىنىقى ئادەتتىكى پويىزلارنىڭكىدىن يولۇچىلار پويىزىغا سىلىشتۇرغاندا، مۇۋەپپەقىيەتلىك ياساپ چىقىلغانلىقى دۆلىتىمىزنىڭ پويىز ياساش سەۋىيىسىنىڭ

4.8% ئېشىپ، تارىختا ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. تونۇشتۇرۇشلارغا قارىغاندا، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىل ئىچىدە ئېلىمىزنىڭ شېكەرچىلىك ستراتېگىيىلىك نىشانى بويىچە شېكەر مەھسۇلاتى 10 مىليون توننىغا يەتكۈزۈلىدۇ، شېكەر تۈرى، سۈپىتى، ئوراش، قاچىلاش سۈپىتى زور دەرىجىدە ياخشىلىنىدۇ.

ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىپ، 1 -، 2 - ئەۋلاد رەڭلىك، رەڭسىز سۈرەت لېنتىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىپ، ھەر قايسى ساھەلەرنىڭ ئېھتىياجىنى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇردى.

تەيۋەندە جەمئىيەت ئامانلىقى يامانلاشتى، ساقچىلار چۈشكۈنلىشىپ كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شياڭگاڭ خەۋىرى. شياڭگاڭ، تەيۋەن گېزىتلىرىنىڭ يېقىندى خەۋىرىگە قارىغاندا، تەيۋەندە جەمئىيەت ئامانلىقى كۈندىن كۈنگە يامانلىشىپ، جىنايەت ئۆتكۈزۈش نىسبىتى كۈندىن كۈنگە ئېشىپ كەتكەن. ساقچىلار كۈندىن كۈنگە چۈشكۈنلىشىپ كەتكەنلىكتىن، ئاھالىلەر دەككە - دۈككىگە چۈشۈپ قالغان.

تەيۋەن ساقچى دائىرىلىرىنىڭ مەلۇماتىدىن قارىغاندا، 1990 - يىلى 7 - ئايدا جىنايى ئىشلار ئەنزىسى 6-ئايدىكىدىن 1308 قېتىم كۆپەيگەن، 8 - ئايدا 7-ئايدىكىدىن 208 قېتىم كۆپەيگەن. بولۇپمۇ قاتىللىق، قاقتى - سوقتى قىلىش قاتارلىق زوراۋانلىق ئەنزىلىرى تېز كۆپەيگەن.

يېقىنقى يىللاردا تەيۋەن ساقچىلىرى كۈندىن كۈنگە ئەسكىلىشىپ كەتكەن، بەزى ساقچىلار جىنايى ھەرىكەتلەرگە قاتناشقان. مياۋلى ناھىيىسىدىكى بىر ساقچىنىڭ ئادەم ئۆلتۈرۈپ، جەسەتنى كۆيدۈرۈشكە قاتناشقانلىقى بۇنىڭ بىر مىسالى بولالايدۇ. تەيۋەندە چىقىدىغان «ئاۋام گېزىتى» نىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، بۇ يىل ساقچىلار ئارىسىدا قانۇنغا خىلاپلىق قىلغانلارنى قانات ئاستىغا ئېلىش، پارىخورلۇق ئەنزىلىرى بىر نەچچە ئون قېتىم يۈز بەرگەن. بۇنىڭدىن باشقا، ساقچىلاردىن زەھەرلىك چېكىملىك چېكىش، باسقۇنچىلىق قىلىش، قاتىللىق قىلىش، قىمارۋازلار، پاھىشىۋازلارغا شارائىت يارىتىپ بېرىش قاتارلىق ئىشلارغا چېتىلىپ قالىدىغانلار دائىم ئۇچراپ تۇرىدىكەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 3 - يانۋار خەۋىرى. بىر يىلدىن كۆپرەك ۋاقىت ئىشلىتىش ۋە 100 گە يېقىن تۈر بويىچە ئۆلچەش، سىناش ئارقىلىق ئېلىمىزدە ياسالغان «ئىككى قەۋەتلىك ھاۋا تەڭشىگۈچلۈك يولۇچىلار پويىزى» نەنجىڭدا دۆلەتنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى.

نەنجىڭ پۇجېن ۋاگون ئىشلەش زاۋۇتى تەتقىق قىلىپ ياسىغان بۇ پويىز دۆلەتنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلانىدىكى ئۇقتىلىق پەن - تېخنىكا تۈرلىرىنىڭ بىرى ئىدى. ھەر بىر پويىز 16 قاتتىق ئورۇندۇقلۇق ۋاگون، ئۈچ يۇمشاق ئورۇندۇقلۇق ۋاگون ۋە توك بېرىش ۋاگونىدىن تەركىب تاپقان، ھەر بىر ۋاگونىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 25.5 مېتر بولۇپ، ئادەتتىكى ۋاگونلاردىن 2.3 مېتر ئۇزۇن. پويىز ۋاگونى ئىككى قەۋەت بولۇپ، ئادەتتىكى يولۇچىلار پويىزىغا سېلىشتۇرغاندا، سىغىمى ئادەتتىكى پويىزلارنىڭكىدىن 50% ئارتۇق. بۇ پويىزنىڭ ئورۇندۇقى كەڭ، ئازادە، ۋاگونىنىڭ ئىچى يورۇق، بۇ پويىزنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك ياساپ چىقىلغانلىقى دۆلىتىمىزنىڭ پويىز ياساش سەۋىيىسىنىڭ خەلقئارادىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەنلىكىدىن دېرەك بېرىدۇ.

7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شاڭخەينىڭ ئىقتىسادى يېڭى سەۋىيىگە يەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شاڭخەي، 3 - يانۋار خەۋىرى. ئېلىمىزدىكى ئەڭ چوڭ ئىقتىسادى مەركەز — شاڭخەي شەھىرى 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش فاڭجېنىنى ئىزچىللاشتۇرغانلىقتىن، خەلق ئىگىلىكى مۇقىم يۈكسەلدى، ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچى يېڭى سەۋىيىگە يەتتى.

شاڭخەي شەھەرلىك ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ دەسلەپكى قەدەمدە ھېسابلاپ كۆرۈشىچە، 1986 - يىلدىن 1990 - يىلغىچە شاڭخەي شەھرىنىڭ مىللىي ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 5.6% ئېشىپ بارغان. بۇنىڭ ئىچىدە بىرىنچى كەسىپنىڭ 0.5%، ئىككىنچى كەسىپنىڭ 5%، ئۈچىنچى كەسىپنىڭ 27% ئاشقان.

(بېشى 1 - بەتتە)

2) «ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش قانۇنى» نى داۋاملىق ياخشى تەشۋىق قىلىش لازىم. ھەر دەرىجىلىك تەشۋىقات - ئەدلىيە تارماقلىرى ھەر خىل يوللار، ھەر خىل شەكىللەر ئارقىلىق تەشۋىقات ئېلىپ بېرىپ، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي قورال قىلىپ، ئۆزلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغدىشى، ئامما قانۇننى ئىگىلەپ، قانۇنغا رىئايە قىلىپ ۋە قانۇننى ئاڭلىق ئىجرا قىلىشى ئۈچۈن ھەممە ئائىلە، ھەممە ئادەمنى قانۇندىن خەۋەردار قىلىشى لازىم.

3) شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن «ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش قانۇنى» نى يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي پرىنسىپىنى تۈزۈپ چىقىش لازىم. ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى 200 مىڭ كىشىگە يېتىدۇ. ئالاقىدار تارماقلار چوڭقۇر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، كەڭ پىكىر ئېلىپ، قاراتمىلىقى بولغان ھالدا بۇ قانۇننى يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي پرىنسىپىنى تۈزۈپ چىقىپ، ھەر مىللەت ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنى ئاكتىپلىقىنى يەنىمۇ قوزغاپ، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇقىملىقى ۋە تەرەققىي قىلىشى ئۈچۈن يېڭى تۆھپە قوشۇشقا سەپەرۋەر قىلىشى لازىم.

4) «ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇشىنى نازارەت قىلىشنى كۈچەيتىش لازىم. دۆلەت ئورگانلىرى، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار ۋە خەلق ئاممىسىنىڭ نازارەتچىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى ۋە ئۇلارنىڭ دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ قانۇن جەھەتتىن نازارەت قىلىش ۋە خىزمەت جەھەتتىن نازارەت قىلىشتىكى مۇھىم رولىغا تولۇق ھۆرمەت قىلىپ، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قانۇن ۋاسىتىسى بىلەن قوغدىغاندا، بۇ قانۇننى ھەقىقىي ئىزچىللاشتۇرۇش لازىم.

كىنوخانىلاردا

خوراز سوقۇشتۇرۇش

«شەرقشامىلى» كىنوخانىسىدا: 11:00 دە، 1:10 دا، 3:20 دە، 5:30 دا، 7:40 تا؛

«خەلق» كىنوخانىسىدا: 9:40 تا، 11:50 تە، 2:00 دە، 4:10 دا، 6:20 دە، 8:30 دا؛

3 - بىناكارلىق كۇلۇبىدا: 1:00 دە، 3:20 دە، 5:40 تا، 7:50 تە؛

«ئىتتىپاق» تىياتىرخانىسىدا: 10:10 دا، 12:10 دا، 2:30 دا، 5:00 تە، 7:10 دا؛

«1 - ماي» كىنوخانىسىدا: 9:50 تە، 11:50 تە، 1:50 تە، 4:10 دا، 6:10 دا، 8:30 دا؛

«ئۆكتەبر» كۇلۇبىدا: 10:50 تە، 12:50 تە، 2:50 تە، 5:10 دا، 7:30 دا.

بەگ قەسرىدىكى شەمشەرۋاز

«خەلق» تىياتىرخانىسىدا: 11:00 دە، 1:30 دا، 4:00 تە، 6:30 دا؛

«بەخت» كىنوخانىسىدا: ئەتە 11:50 تە، 2:20 دە، 4:50 تە، 7:10 دا.

قىساس مۇشتۇمى

«بەخت» كىنوخانىسىدا: بۈگۈن 11:50 تە، 1:40 تا، 3:30 دا، 5:20 دە (7:10 دا بەگ قەسرىدىكى شەمشەرۋاز قويۇلىدۇ).

ئۈرۈمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ھاۋا تۇتۇلۇپ، سۇس قار ياغىدۇ، كېچىسى بۇلۇتلۇق بولۇپ، كېيىن ئېچىلىدۇ. تېمپېراتۇرا: -22°C — -12°C بولىدۇ. ئۈچ بال شامال چىقىدۇ.

(بېشى 1 - بەتتە)

زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى تەرەققىيات باسقۇچىغا كىرىدىغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

يىغىن مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىل دۆلىتىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ تارىخىي جەريانىدىكى ئىنتايىن ئاچقۇچلۇق مەزگىل. بىزنىڭ 90 - يىللاردا، 80 - يىللاردا ئېرىشكەن غايەت زور مۇۋەپپەقىيەتلەرنى مۇستەھكەملەش - مۇستەھكەملىيەلمەسلىكىمىز ۋە راۋاجلاندۇرۇش - راۋاجلاندۇرالماسلىقىمىز، ئىقتىسادنى گۈللەندۈرۈش ۋە جەمئىيەت تەرەققىياتىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈش - سۈرەلمەسلىكىمىز، ئون يىللىق پىلان ۋە 8 - بەش يىللىق پىلاننى غەلىبىلىك ئىشقا ئاشۇرۇش - ئاشۇرالماسلىقىمىز دۆلىتىمىز سوتسىيالىستىك تۈزۈمنىڭ گۈللىنىشى ياكى خارابلىشىشى، غەلىبە قىلىشى ياكى مەغلۇپ بولۇشىغا بىۋاسىتە مۇناسىۋەتلىك. جۇڭخۇا مىللىتىنىڭ ئىستىقبالى ۋە تەقدىرىگە مۇناسىۋەتلىك. پۈتۈن پارتىيىدىكى يولداشلار يۈكسەك تارىخىي مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە دەۋر تەخىرسىزلىكى ھېسسىياتى بىلەن ۋەزىيەتنى ئېنىق تونۇپ، مۇساپىقىنى كۈتۈۋېلىپ، زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ 2 - قەدەمدىكى ستراتېگىيىلىك نىشانىنى ئومۇمىيۈزلۈك ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن يېڭى تۆھپە قوشۇشى لازىم:

يىغىن شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە زىچ بىرلەشتۈرۈپ 7 - ئومۇمىي يىغىننىڭ روھى ۋە مەركىزىي كومىتېت رەھبەرلىرىنىڭ مۇھىم سۆزىنى قانداق قىلىپ ياخشى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدا ئەستايىدىل مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىپ بىردەك مۇنداق دەپ ھېسابلىدى:

7 - ئومۇمىي يىغىننىڭ روھى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى مۇقىملىقى ۋە تەرەققىياتىنىڭ يۆنىلىشىنى يەنىمۇ ئېنىق كۆرسىتىپ بەردى، مىسلىسىز پۇرسەت يارىتىپ بەردى. بىز 7 - ئومۇمىي يىغىننىڭ روھىنى قوللانما قىلىپ، دۆلەت ئەھۋالى، ئاپتونوم رايونىمىز ئەھۋالىنى تولۇق تونۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىللىق پىلانى ۋە 8 - بەش يىللىق پىلانىنى ئەستايىدىل ياخشى تۈزۈپ چىقىپ، پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، باش چۆكۈرۈپ جاپالىق ئىشلەپ، تىرىشىپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇقىملىقى ۋە تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىشىمىز لازىم.

ۋاڭ ئېنماۋ، سۇڭ خەنلياڭ، تۆمۈر داۋامەت قاتارلىق رەھبىرىي يولداشلار يىغىندا مۇھىم سۆز قىلدى. ئۇلار 7 - ئومۇمىي يىغىننىڭ روھى ۋە مەركىزىي كومىتېت رەھبەرلىرىنىڭ مۇھىم سۆزلىرىنى ئۆگىنىش تەسىراتىنى كەڭ كۆشادە سۆزلەپ، 7 - ئومۇمىي يىغىننىڭ چوڭقۇر ئەھمىيىتىنى يۈكسەك دەرىجىدە مەدھىيىلىدى، شۇنداقلا شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ئىشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدىكى پىكىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئۇلار ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پارتىيە ئەزالىرى، ھەر مىللەت كادىرلار ۋە ئاممىسىدىن 7 - ئومۇمىي يىغىننىڭ روھى ۋە مەركىزىي كومىتېت رەھبەرلىرىنىڭ مۇھىم سۆزلىرىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈپ، ئومۇمىيۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە بىردەك ئىتتىپاقلىشىپ، روھنى ئۇرغۇتۇپ، خىزمەتنى تىرىشىپ ئىشلەپ، بىرلىكتە شىنجاڭنىڭ گۈزەل كېلەچىكىنى يارىتىشنى تەلەپ قىلدى.

فېن سۈن

ئېلان

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىدىن سوۋېتكە تۇغقان يوقلاشقا بېرىلگەن قاسىم خۇدا بەردى نامىدىكى 1612731 - نومۇرلۇق پاسپورت بىلەن يولۋاس قاسىم نامىدىكى 1612732 - نومۇرلۇق پاسپورتنى يوقاتتىم. ئېلان قىلىنغان كۈندىن ئېتىبارەن ئىناۋەتسىز.

ئاتاقلىق تىلشۇناس يۇداخىن

مامبەت تۇردى (قىرغىز)

مەشھۇر شەخسلەر

1990 - يىلى ئاتاقلىق تىلشۇناس ۋە تۈركولوگ كونستانتىن كۈزمىچ يۇداخىننىڭ تۇغۇلغانلىقىغا 100 يىل تولدى. تۈركىي خەلقلەرنىڭ تىلىنى، تارىخىنى، ئېتنوگرافىيىسىنى، فولكلورىنى تەتقىق قىلىشقا بەلگىلىك تۆھپە قوشقان يۇداخىننىڭ مېھنىتى ۋە ھاياتىنى ياد ئېتىشكە ئەرزىيدۇ.

يۇداخىن 1890 - يىلى روسىيىنىڭ ئورىسك شەھىرىدە دېھقان ئائىلىسىدە تۇغۇلغان 1910 - يىلى مۇئەللىملەر كۇرسىنى تاماملاپ، ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان. كېيىن شىنجاڭغا كېلىپ تىرىكچىلىك قىلغان. مۇشۇ جەرياندا ئەمەلىي تۇرمۇشتىن ئۇيغۇر تىلىنى پىششىق ئۆزلەشتۈرگەن. 1925 - يىلى تاشكەنتتىكى «شەرق» شۇيۇەنىنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، لېنىنگرادقا كېلىپ ئۇيغۇر تىلى تەتقىقاتى بىلەن مەخسۇس شۇغۇللانغان. بۇ جەرياندا 1927 - يىلى «رۇسچە - ئىنگلىزچە لۇغەت» تۈزگەن. 1928 - يىلى «چاغاتاي تىلىنىڭ تاۋۇشلۇق تۈزۈلۈشى توغرىسىدا» دېگەن ئىلمىي ماقالىنى يازغان. ئۇ ئۇيغۇر، قازاق، ئۆزبېك، قىرغىز تىللىرىنى پىششىق بىلگەنلىكتىن ۋە ئەركىن سۆزلىيەلىگەنلىكتىن 1929 - 1934 - يىللىرى سوۋېت ئىتتىپاقى پەنلەر ئاكادېمىيىسى «شەرق» تەتقىقات شۆبىسىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيا بۆلۈمىنىڭ مەسئۇلى بولۇپ ئىشلىگەن.

يۇداخىن تۈركىي خەلقلەرنىڭ تىلى، دىئالېكتىكىسى، تىللارنىڭ مۇناسىۋىتى، لېكسىكىسى، فونولوگىيىسى، ئەدەبىي تىل، تارىخ، فولكلورى، يازما يادىكارلىقلىرى بويىچە كەڭ دائىرىلىك تەتقىقات ئېلىپ بارغان. بولۇپمۇ ئۇيغۇر، قازاق، ئۆزبېك، قىرغىز تىللىرىدىكى ئورتاق ئىلمىي قانۇنىيەت ۋە پەرقلەر توغرىلىق ئىنچىكە تەتقىقات ئېلىپ بارغان. 1935 ...

موسكۋادا تۇرغان مەزگىلدە «ئۇيغۇر گېزىتىنىڭ تىلى» دېگەن ماقالىسىنى يازغان. ئۇنىڭ ئۆزبېك دىئالېكتولوگىيىسى، قىرغىز فولكلورى، ئۇيغۇر تېرمىنولوگىيىسى جەھەتتىكى تەتقىقاتى تۈركولوگىيىدە مۇھىم ئورۇن تۇتىدۇ.

يۇداخىن 1943 - يىلى قىرغىزىستانغا كۆچۈپ بېرىپ، ئۆمرىنىڭ ئاخىرىغىچە شۇ يەردە تۇرغان. 1926 - يىلدىن باشلاپ قىرغىز تىلىنىڭ لېكسىكىسىنى يىغىشقا كىرىشكەن. ئۇ لۇغەت تۈزۈشتە سۆزلۈكلەرنى يازما ئەسەرلەردىن، خەلق ئەدەبىياتىدىن، تارىخىي مەنبەلەردىن، خەلق ئارىسىدىن بىرمۇ بىر يىغقان. ئۇ تۈزگەن «قىرغىزچە - رۇسچە لۇغەت» كە 40 مىڭدىن ئارتۇق سۆز كىرگۈزۈلگەن بولۇپ، قىرغىز تارىخىغا، ئېتنوگرافىيىسىگە، فولكلورىغا مۇناسىۋەتلىك تۈرلۈك ماتېرىيال - ماقال - تەمسىل، رىۋايەت، خەلق قوشاقلىرى توپلانغان. ئۇ قىرغىزلارنىڭ تارىخىي قەھرىمانلىق ئېپوسى «ماناس» نى رۇسچە ۋە قىرغىزچە نەشر قىلىشقا بىۋاسىتە قاتناشقان. ئۇ ئېپوستىكى ئارخايىزىملىق سۆزلەرنىڭ مەنىسىنى يېشىپ، چۈشەندۈرۈشتە ئاساسلىق رول ئوينىغان. ئۇ ھاياتىنىڭ ئاخىرىغىچە «قىرغىزچە - رۇسچە لۇغەت» نىڭ ماتېرىياللىرىنى تولۇقلاش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان. 1926 - يىلدىن 1974 - يىلغىچە بولغان 48 يىلنى ئۆزىنىڭ ئەڭ زور ئىجادىي مېھنىتى بولغان لۇغەت تۈزۈشكە سەرپ قىلغان.

يۇداخىن ئۆزبېكىستان پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مۇخبىر ئەزاسى، قىرغىزىستان پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ دائىمىي ھەيئەت ئەزاسى، خەلقئارا ئالتاي تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ پەخرى ئەزاسى بولغان. «لېنىن ئوردېنى»، «قىزىل بايراق ئوردېنى»، «شەرەپ ئوردېنى» قاتارلىق ئوردېن ۋە مۇكاپاتلارغا ئېرىشكەن، 1975 - يىلى 85 يېشىدا ۋاپات بولغان.

شىنجاڭدا ئۆلكە تۈزۈمى يولغا قويۇلغاندىن كېيىنكى ئىجتىمائىي تەرەققىيات توغرىسىدا

ئەكرەم نىياز

1884 - يىل 11 - ئايدا چىڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى ئىلى جياڭجۈن مەھكىمىسىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، ئۇنىڭ ئورنىغا ئۆلكە تۈزۈمىنى يولغا قويدى. تۇنجى ئۆلكە باشلىقى ليۇ جىنتاڭ بولدى. شىنجاڭدا ئۆلكە تۈزۈمىنىڭ يولغا قويۇلۇشى شىنجاڭنىڭ ئىچكى ئۆلكىلەرگە ئوخشاش يېرىم مۇستەملىكە، يېرىم فېئوداللىق خاراكتېرىنى ئۆزگەرتەلمىدى. ئەمما بۇ تۈزۈم ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ راۋاجلىنىشى ئۈچۈن بەزى پايدىلىق شارائىت يارىتىپ بەردى.

چىڭ ھۆكۈمىتى شىنجاڭدا ئۆلكە تۈزۈمىنى يولغا قويغاندىن كېيىن، يېزا ئىگىلىكىنى ياخشىلاش ئۈچۈن بىر قاتار تەدبىرلەرنى قوللانغان، يەنە چىڭ سۇلالىسى ئارمىيىسى ئىچىدىكى بىر تۈركۈم ياشانغان، ئاجىز ئەسكەرلەرگە يەر بۆلۈپ بېرىپ، ئۇلارنى دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشقا قويغان. بۇلار تارىختا ئەسكەرلەرنىڭ بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈشى دەپ ئاتالغان. ئەينى ۋاقىتتا شىنجاڭدا ئادەم ئاز، يەر كۆپ بولغانلىقتىن ئەمگەك كۈچى ئورنىدا ئىچكى ئۆلكىلەردىكى جىنايەت ئۆتكۈزگەنلەر ئېلىپ كېلىنىپ بوز يەر ئېچىشقا سېلىنغان. بۇلار تارىختا مەھبۇسلارنىڭ بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈشى دەپ ئاتالغان. ئىچكى ئۆلكىلەردىكى يەرلىرىدىن ئايرىلغان دېھقانلارمۇ شىنجاڭغا كېلىپ بوز يەر ئېچىپ تېرىقچىلىق قىلغان. چىڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى يەرلەرنى سۇغىرىش ئۈچۈن ئېرىق - ئۆستەڭ چاپتۇرغان. چىڭ ھۆكۈمىتى شىنجاڭنىڭ پىلىچىلىك ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن، تۇرپان، قۇمۇل، كۇچا، ئاقسۇ، قەشقەر قاتارلىق جايلاردا پىلىچىلىكنى باشقۇرۇش ئىدارىلىرىنى قۇرغان. 1907 - يىلى چىڭ ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭغا ئەۋەتكەن ئەمەلدارى جاۋ گۈيخۇا خوتەن قاتارلىق

1200 دىن ئېشىپ كەتكەن.

چىڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى يەنە پوچتا تېلېگراف ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بەرگەن. مەسىلەن: ئۈرۈمچىدىن يەكەنگىچە بولغان پوچتا لىنىيىسىنى قۇرغان. شىمالىي شىنجاڭدا ئىلى ۋە چۆچەكنى ئاساس قىلغان لىنىيىلەر مەيدانغا كەلگەن. پوچتا - تېلېگراف لىنىيىلىرىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 8000 چاقىرىمغا يەتكۈزۈلگەن. ئەينى ۋاقىتتا سودا ئىشلىرىمۇ راۋاجلىنىشقا باشلىغان. 1907 - يىلىغا كەلگەندە ئۈرۈمچىدە سودا ئىدارىسى قۇرۇلغان. 1908 - يىلىغا كەلگەندە بۇ ئىدارىنىڭ قارىمىقىدا مەخسۇس پۇل مۇئامىلە ئىدارىسى قۇرۇلغان. بۇ ئىدارە سودا - سېتىق ئىشلىرىنىڭ راۋاجلىنىشى ئۈچۈن 1 مىليون سەر كۆمۈش ئاجرىتىپ، سودا ئىشلىرىغا ياردەم بەرگەن. بۇنىڭ بىلەن شىنجاڭنىڭ سودا - سېتىق ئىشلىرى تېز گۈللىنىپ، چەت ئەل سودىگەرلىرىنى ئۆزىگە جەلپ قىلغان. مەسىلەن: 1902 - يىلىدىكى مەلۇماتقا قارىغاندا، رۇسىيە سودىگەرلىرىنىڭ شىنجاڭغا سالغان مەبلىغى 15 مىليون رۇبلىغا يەتكەن. شىنجاڭ ئەينى ۋاقىتتا رۇسىيىدىن پاختا توقۇلمىلار، قەنت - گېزەك، سەرەڭگە قاتارلىق ماللارنى ئىمپورت قىلغان. شىنجاڭدىن رۇسىيىگە تېرە، پاختا، گىلەم، يۇڭ، ھەر خىل قۇرۇتۇلغان مېۋە - چېۋە، چاي قاتارلىقلار ئېكسپورت قىلىنغان. شىنجاڭدا ئۆلكە تۈزۈمى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن مائارىپ ئىشلىرىمۇ راۋاجلانغان. ئەينى ۋاقىتتا ۋەزىيەتنىڭ تەقەززاسى ۋە ھۆكۈمەتنىڭ قوللىشى، شەخسلەرنىڭ پۇل چىقىرىشى بىلەن، شىنجاڭنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا 30 دىن ئارتۇق پەننىي مەكتەپ قۇرۇلغان. ئۈرۈمچىدە سىياسىي - قانۇن مەكتىپى، خەنزۇچە - رۇسچە ئۆگىنىش مەكتىپى، ۋە بىر قىسىم خەنزۇچە مەك-

خالاستان دەرياسى

نىزامىدىن ھۈسەيىن

خالاستان دەرياسىنىڭ بېشى قارا قۇرۇم تاغ تىزمىلىرىنىڭ ئوتتۇرا بەلبېغى — سېرىق ئارت (سېرىق بەل ياكى سېرىق داۋان) ئىگىزلىكىدىكى تاشقورغان، موخەن، خالاس جىلغىلىرىنىڭ سۇ ئېغىزى — يارتوشكەن - تودىغىل تاغ ئېدىرلىقىدىن باشلىنىدۇ. باراڭسا، ئىشەك ئارت - (پاخپو ئېغىزى)، تۇلۇغ يايلاق، تېرەكلىك ئېغىزى، رودىكول (شور داۋان ئېغىزى)، بەلقۇرام، تەڭگە تار، تۆپەس، كىچىك، كۈدە، ئامانباش، كۈدە، موخەن، تازكۇچمە، داۋا، ئاق تۇكۈي، تۆشۈك تاش، جوداق، گۇرۇنجى - كارلىق، تېزەكلىك، ... جىلغا سۇلىرىنىڭ (يۇقىرىقى جايلار قەدىمكى لاداق يولىنىڭ بىر قىسىم ئۇرالغۇ ئۆتەڭلىرى ھېسابلىنىدۇ) قوشۇلمىسىدىن ئۇلغىيىپ، ئاقاز ئارت ئەتراپىدا دەريا گەۋدىسىنى ھاسىل قىلىدۇ. قاغىلىقنىڭ خالساي، كۆك ئېغىش، داۋان تاغ ئېغىزىدىن قاغىلىق تەكشىلىكىگە چىققۇچى ئارىلىقتا پاخپو، شىخشۇ، گوساس ئېقىن سۇلىرىنىمۇ ئۆزىگە قوشۇپ ئاقىدۇ. بۇ دەريانىڭ يار تۆشكۈن، تورىغىل تۆمشۇقىدىن يەكەن دەرياسىغا قوشۇلۇش ئېغىزى — (مەكىت ناھىيىسىنىڭ ئارىلىڭقا - ئالىغاز) ئەتراپلىرىغىچە بولغان ئارىلىقى 400 كىلومېتىردىن ئاشىدۇ. قاغىلىق، پوسكام، يەكەن، مەكىت ناھىيىلىرىنىڭ 1 مىليون مودىن كۆپرەك ئېكىنزارلىقى بۇ دەريادىن سۇ ئىچىدۇ.

بۇ دەريا سۇ ساھىلى كەڭ، ئورنى مۇقىم بولۇش، چۆل - جەزىرە، قاقاس تاغ، قۇرغاق قىر - سايلارنىڭ ئەسىرگە تۇچرىماي، يېشىل ۋادا ئارىلاپ ئېقىش، ئېقىن يولى تۈز (تۈدۈل) بولۇشتەك تەبىئىي ئەۋزەللىكى بىلەن جەنۇبىي تارىم ۋادىسىدىكى باشقا دەريادىن پەرقلىنىدۇ. تارىختىكى مەشھۇر شىنجاڭ كارۋان يولىنىڭ غەربىي تارمىقى، يەنى ئاقاز يولى (قاغىلىقنىڭ كۆكيار ۋادىسىدىن باشلىنىپ، تىبەت ئارقىلىق ھىندىستانغا كېتىدىغان 18 ئۆتەڭلىك قىسمى) ئەنە شۇ دەريا ساھىلىنى ئاساس قىلىپ سوزۇلغان، ھازىرقى شىنجاڭ - شىزاڭ قارا قۇرۇم دۆلەت تاشيولىنىڭ ئاقاز ئارت (ئاقاز داۋان) تۆۋىنىدىن سېرىق ئارت (سېرىق داۋان) باغرىغىچە سوزۇلغان 100 كىلومېتىرغا يېقىن قىسمىمۇ مۇشۇ دەريانى بويلاپ ئۆتىدۇ. دەريانىڭ مەنبەسى قار، مۇز سۇلىرىدىن ھاسىل بولغانلىقى ئۈچۈن، دەريا ئېقىنى قىشتا ئاساسەن سۇسىز ياكى ئىنتايىن ئاز سۇلۇق تىزناپ (پەسىللىك سۇ ئېقىنى) بولۇپ قالىدۇ. دەريانىڭ باشلىنىش ئېغىزىدىن قاغىلىق تەكشىلىكىگە چۈشكىچە ئۆۋەنلەش پەرقى 3400 مېتىر ئەتراپىدا دۇر. بەزى كونا ئۇيغۇرچە ماتېرىياللاردا بۇ دەريانىڭ نامى «كۈدە سۈيى»، «ئاقاز ئارت دەريا» «خالاس ئېقىن» ناملىرى بىلەنمۇ خاتىرىلەنگەن.

ياپونىيىنىڭ 250 يىللىق پۇل ئامانەت قويۇش ئىشى

ياپونىيىلىكلەر ھازىر ئىقتىسادتا باي، ھەم ئۇلار يىراق كەلگۈسىنى كۆزدە تۇتىدۇ. مۇشۇ ئەھۋالغا ئاساسەن، «بەخت» بانكىسى مەلۇم ئارماق بانكىسىنىڭ مەسئۇلى شى جىڭ دۇنيا بويىچە قەرەلى ئەڭ ئۇزۇن بولغان 250 يىللىق پۇل ئامانەت تۈرى تەكلىپىنى ئوتتۇرىغا قويغان. بۇنداق پۇل ئامانەت قويۇش ئۇلار ئەۋلادىنىڭ كېيىنكى پەرزەنتلىرىگە بايلىق قالدۇرۇشنى مەقسەت قىلىدىكەن. ئۇنىڭ بۇ پىكرى بايلىق قالدۇرۇشنى كۆزدە تۇتقان. بانكىنىڭ چۈشەندۈرۈشىچە، ھازىر 50 مىڭ ياپونىيە پۇلى ئامانەت قويۇلسا، يىللىق ئۆسۈمنى 3.95% بويىچە ھېسابلىغاندا، مىلادى 2239 - يىلىغا بارغاندا پۇل ئامانەت قويغۇچىنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلىرى 900 مىڭ يۈەن ياپونىيە پۇلىغا ئېرىشىدىكەن. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ شەپقىتىنى مەڭگۈ ئۇنتۇمايدىكەن. يەنە بەزىلەر بۇ خىل پۇل ئامانىتىگە

ئۆزبېك، قىرغىز تىللىرىدىكى ئورتاق تىلشۇناسلىق قانۇنىيەت ۋە پەرقلەر توغرىلىق ئىنچىكە تەتقىقات ئېلىپ بارغان. 1935 - يىلى

«ئوردىنى»، «شەرەپ ئوردىنى» قاتارلىق ئوردېن ۋە مۇكاپاتلارغا ئېرىشكەن، 1975 - يىلى 85 يېشىدا ۋاپات بولغان.

بۇ يىل 1 - ئاينىڭ 11 - كۈنى تەيپىڭ تيەنگو قوزغىلىڭىنىڭ 140 يىللىق خاتىرە كۈنى بولۇپ، بۇ كۈنى گۇاڭشى، جياڭسۇ، بېيجىڭ قاتارلىق جايلاردا تۈرلۈك خاتىرىلەش پائالىيەتلىرى ئېلىپ بېرىلدى.

ئەپيۇن ئۇرۇشىدىن كېيىن، چىڭ سۇلالىسى ھۆكۈمىتى سىرت بىلەن مۇرەسسەلىشىپ خەلققە بولغان ئېزىشنى كۈچەيتكەنلىكتىن، ئىجتىمائىي زىددىيەت كەسكىنلەشتى. خوڭ شيۇچۈەن 1843 - يىلى تەڭرىگە بەيئەت قىلغۇچىلار جەمئىيىتىنى قۇرۇپ، چىڭ سۇلالىسىغا قارشى ئىنقىلابىي پائالىيەتلەرنى مەخپىي ئېلىپ باردى. 1851 - يىلى 1 - ئاينىڭ 11 - كۈنى گۇاڭشىنىڭ گۈيپىڭ ناھىيىسىنىڭ جىنتيەن كەنتىدە قوزغىلاڭ كۆتۈرۈپ، تەيپىڭ تيەنگو ھاكىمىيىتىنى قۇردى. كېيىن، تەيپىڭ ئارمىيىسى ھەر قايسى جايلاردىكى دېھقانلار قوزغىلاڭچى ئارمىيىسىنىڭ بىرلىشىشى بىلەن، گۇاڭشى، خۇنەن، خۇبېي، جياڭسۇ، ئەنخۇيلارغا يۈرۈش قىلىپ، نەنجىڭنى ئىشغال قىلىپ ۋە پايتەخت قىلىپ «تيەنجىڭ» دەپ ئاتىدى. كېيىن تەيپىڭ ئارمىيىسى شىمال ۋە غەربكە قاراپ يۈرۈش قىلىپ زور غەلىبىلەرنى قولغا كەلتۈردى. 1864 - يىلى 7 - ئايدا جاھانگىرلارنىڭ ئارىلىشىشى شۇنداقلا تەيپىڭ ئارمىيىسىنىڭ ئىچكى قىسمىدا بۆلۈنۈش يۈز بېرىشى بىلەن «تيەنجىڭ» قولدىن كېتىپ قوزغىلاڭ مەغلۇپ بولدى. تەيپىڭ تيەنگو ئىنقىلابى گەرچە مەغلۇپ بولغان بولسىمۇ ئۇنىڭ تەسىرى 18 ئۆلكىگە كېڭەيگەن، ئۇلار كۈرەشنى 14 يىل داۋاملاشتۇرۇپ، چىڭ سۇلالىسى ئەكسىيەتچى ھۆكۈمرانلىقىنىڭ ئاساسىنى تەۋرىتىپ، جاھانگىرلارغا قاقشاتقۇچ زەربە بېرىپ، جۇڭگو خەلقىنىڭ جاھانگىرلىك ۋە ئۇنىڭ غالچىلىرىنىڭ بوزەك قىلىشىغا تىز پۈكمەيدىغان جاسارىتىنى ئىپادىلىدى.

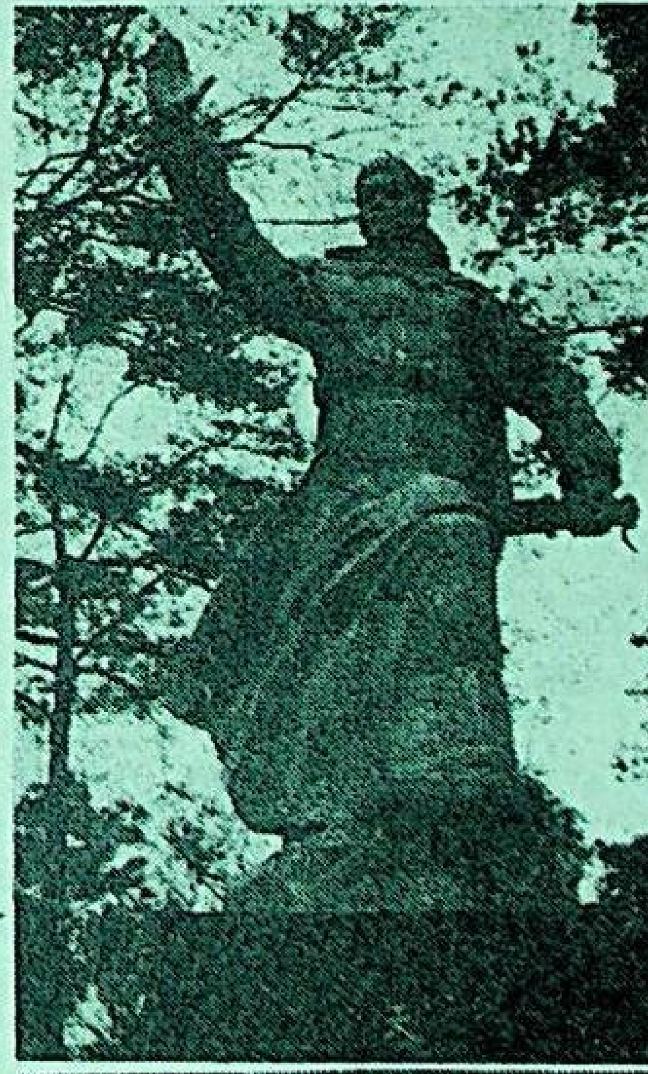

← سۈرەتتىكى تەيپىڭ تيەنگو قوزغىلىڭىنىڭ 140 يىللىقىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن، گۇاڭشىنىڭ گۈيپىڭ ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى جىنتيەندە كەلتۈرگەن تەيپىڭ تيەنگو قوزغىلاڭچى ئارمىيىسىنىڭ ئەينى ۋاقىتتىكى مەشق مەيدانىنىڭ خارابىسىغا يېڭىدىن ئورناتقان تەيپىڭ تيەنگونىڭ داھىيسى خوڭ شيۇچۈەننىڭ ھەيكىلى.

↓ تەيپىڭ تيەنگونىڭ ھەربىي مەشق مەيدانىنىڭ خارابىسى ئورنىغا سېلىنغان جىنتيەن قوزغىلىڭى تارىخىي كۆرگەزمىخانىسى، بۇ يەردە ھەركۈنى نۇرغۇنلىغان ئېكسكۇرسىيىچىلەر كۆرگەزمىلەرنى كۆرىدۇ. سۈرەتنى شىنجاڭ ئاگېنتلىقى مۇخبىرى تارتقان

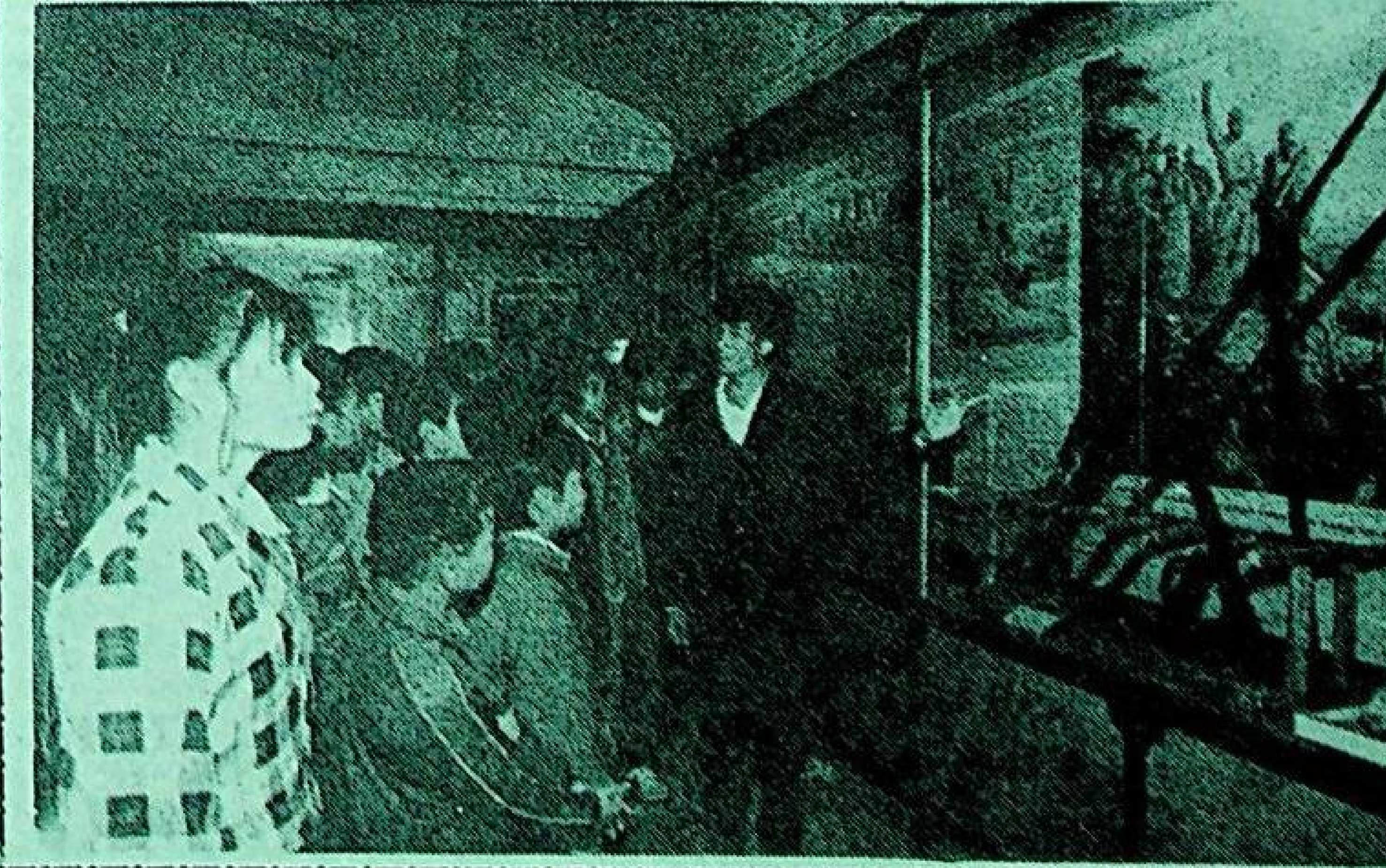

ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭغا ئەۋەتكەن ئەمەلدارى جاڭ گۈيخۇا خوتەن قاتارلىق جايلاردا پىلىچىلىك كەسپىنى تەتقىق قىلىش ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇش ئىشىغا يېتەكچىلىك قىلغان. ئۇ ئەينى ۋاقىتتا پىلىچىلىك كەسپىدە شىنجاڭغا تونۇلغان ئۇستازلاردىن شەمشى، سەنەم، ئاق موللا ۋە باقىلارنى تەكلىپ قىلىپ، پىلىچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىملارنى يېتىشتۈرگەن، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ مەشۇتىنىڭ مەھسۇلات مىقدارى بۇرۇن 150 مىڭ كىلوگرام بولغان بولسا، كېيىن 350 مىڭ كىلوگرامدىن ئېشىپ كەتكەن. شۇ ۋاقىتتا خوتەن رايونىنىڭ ئۈزلۈكسىز پىلىچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئائىلە

مەكتىپى، ئۇ بىر قىسىم خەنزۇچە مەكتەپلەر قۇرۇلغان. 1872 - يىلى مەرىپەتپەرۋەر ئاكا - ئۇكا ھۈسەيىن باي ۋە باۋۇدۇن باي ئاتۇشتا، ئىلىدا مەكتەپ قۇرغان. بۇ مەكتەپلەر 1885 - يىلى رۇسىيىنىڭ قازاندىكى پېداگوگىكا داشۆلىرى بىلەن ئالاقە باغلاپ، كېيىن قاتارلىق يەتتە تەرەپ ئوقۇغۇچىنى ئوقۇشقا ئەۋەتكەن. شۇ چاغدا ھۆكۈمەت ياكى شەخسلەر قۇرغان مەكتەپلەردە ئوقۇغان ئوقۇغۇچى 15 مىڭدىن ئاشاتتى. قىسقىسى، ئۆلكە بويىچە ئوقۇش يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدا بەلگىلىك ئىلگىرلەشلەر بولغان.

شىنجاڭنىڭ يېقىنقى 100 يىللىق تارىخىدىن

چەت ئەللەردىكى غەلىتە جاي ئىسىملىرى

كىتاب يۇرتى

بىلگىيىنىڭ ئادىن رايونىدىكى دولى بازىرىدا پەقەت 450 ئائىلە بولسىمۇ، ئەمما ئۇ يەردە 26 كىتاب دۇكىنى بار. بۇ كىتاب دۇكانلىرى ئۆزگىچە ئالاھىدىلىككە ئىگە بولۇپ، ئۇلاردا ھەر خىل مەزمۇندىكى كىتابلار ۋە رەسىملىك ژۇرناللار سېتىلىدۇ. دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى كىتاب ھەۋەسكارلىرى ئۇ يەرگە كېلىپ كىتاب سېتىۋالىدۇ، شۇڭا بۇ يەر «كىتاب يۇرتى» دەپ ئاتىلىدىكەن.

ئۇن سەيلىسى كېسەللىرى يۇرتى

پېرۇنىڭ شەرقىي جەنۇب قىسمىدا تىروڭلەي دەپ ئاتىلىدىغان بىر بازار بولۇپ، بۇ يەردىكى 20 مىڭدىن كۆپرەك ئاھالىنىڭ كۆپ قىسمى «ئۇن سەيلىسى كېسىلى»گە گىرىپتار بولغان. ئۇلار كېچىلىرى كوچىلارغا چىقىپ ئۇن بويى ئايلىنىپ يۈرۈشىدۇ، بۇنداق كېسەللىك ئىرسىيەت خاراكتېرلىك بولۇپ، دوختۇرلار ئۇنى داۋالاش ئۈچۈن تۈرلۈك تەدبىرلەرنى قوللانغان بولسىمۇ، زادى ئۈنۈمى بولمىغان.

ئاياللار يۇرتى

تۈركىيىنىڭ جەنۇبىي قىسمىدا ناگو دەپ ئاتىلىدىغان بىر جاي بار. تارىخىي سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئۇ يەردىكى ئەرلەر 15 ياشقا كىرگەندىن كېيىن ئۆيىدىن ئايرىلىپ ئوقەت قىلىش ئۈچۈن سىرتقا چىقىپ كېتىدۇ. ھەر يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە بالا - چاقىلىرى بىلەن جەم بولىدۇ. ئادەتتىكى ۋاقىتلاردا بازارلاردا ئاياللارلا قالىدىغانلىقى ئۈچۈن، بۇ جاي «ئاياللار يۇرتى» دەپ ئاتىلىدىكەن.

ئۇيقۇسىزلار يۇرتى

نورۋېگىيىنىڭ شىمالىدىكى شىمالىي قۇتۇپ دائىرىسىگە كىرىدىغان بىر كىچىك كەنت بولۇپ، ھەر يىلى قىش پەسلىدىكى ئۈچ ئاي كەنت ئاھالىسىنىڭ ئۈچتىن ئۈچ قىسمى ئېغىر دەرىجىدە ئۇيقۇسىزلىق كېسىلىگە گىرىپتار بولىدىكەن. بۇنداق بولۇشىنىڭ سەۋەبى ئۇ يەردە قىش پەسلىدىكى ئۈچ ئايدا كۈندۈزىمۇ كۈننىڭ يورۇقىنى كۆرگىلى بولمايدىكەن. دوختۇرلارنىڭ ئىسپاتلىشىچە، ئۇ يەردىكى ئۇيقۇسىزلىق كۈندۈزى قۇياش نۇرىنىڭ كەمچىل بولۇشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىكەن.

رىشىت راخمان (ت)

قىنۇش ۋە ئون ئەۋلادتىن كېيىنكى پەرزەنتلىرىگە بايلىق قالدۇرۇشنى مەقسەت قىلىدىكەن. ئۇنىڭ بۇ پىكرى باش بانكىنىڭ ئېتىبار بېرىشىگە ئېرىشكەن. خېلى ئۇزۇن كىشى بۇنداق «مارافونچە» پۇل ئامانىتىگە قىزىققان.

بۇ خىلدىكى ئامانەت قويغۇچىلارنىڭ كۆپى ئون ئەۋلادتىن كېيىنكى پەرزەنتلىرىگە بۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ شەپقىتىنى مەڭگۈ ئۇنتۇمايدىكەن. يەنە بەزىلەر بۇ خىل پۇل ئامانىتىگە قىزىقىپ، پۇل ئامانەت قويىدىكەن. بانكىنىڭ چۈشەندۈرۈشىچە، بۇ خىلدىكى پۇل ئامانىتىنى ھەر قانداق ۋاقىتتا ئېلىشقا بولىدىكەن.

ئادالەت ھەمدۇللا (ت)

دۇنيا بىلىم مۈلكىي ھوقۇقى تەشكىلاتى

دۇنيا بىلىم مۈلكىي ھوقۇقى تەشكىلاتى 1967 - يىلى 7 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ستوكھولمدا ئىمزالانغان «دۇنيا بىلىم مۈلكىي ھوقۇقى تەشكىلاتى ئەھدىنامىسى»غا ئاساسەن قۇرۇلغان تەشكىلات. 1974 - يىل 12 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ب د ت نىڭ مەخسۇس ئورگىنى بولۇپ قالغان، باش شتابى جەنۋەدە.

دۇنيا بىلىم مۈلكىي ھوقۇقى تەشكىلاتى ھەر قايسى دۆلەتلەرنىڭ ھەمكارلىشىشى ئارقىسىدا پۈتۈن دۇنيانىڭ بىلىم مۈلكىي ھوقۇقىنىڭ قوغدىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنى، ھەر قايسى دۆلەتلەر ئوتتۇرىسىدىكى ھەر خىل خەلقئارا كېلىشىملەر بېكىتىلگەن مەمۇرىي ھەمكارلىقنىڭ ئىجرا قىلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىپ، كەشپ قىلىش، لايىھەلەش، ماركا قاتارلىق سانائەت مال - مۈلكى ھوقۇقىنى ۋە كىنو، مۇزىكا، فوتو - سۈرەت قاتارلىق سەنئەت ئەسەرلىرىنىڭ نەشر ھوقۇقىنى قوغداشنى مەقسەت قىلىدۇ. ئۇنىڭ ئاساسىي پائالىيىتى بىلىم مۈلكىي ھوقۇقى جەھەتتە يېڭى ئەھدىنامە ئىمزالاشنى ئىلھاملاندۇرىدۇ؛ ھەر قايسى دۆلەتلەرنىڭ دۆلەت ئىچىدە مۇناسىۋەتلىك قانۇن تۈزۈشىگە ماسلىشىدۇ؛ تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرگە مۇناسىۋەتلىك قانۇن ۋە تېخنىكا جەھەتتىن ياردەم بېرىدۇ؛ تېخنىكا ئاخباراتى توپلايدۇ ۋە تارقىتىدۇ؛ بىلىم مۈلكىي ھوقۇقىغا مۇناسىۋەتلىك خەلقئارا تەنگە ئالدۇرۇش ئىشلىرىنى بېجىرىدۇ؛ بۇ تەشكىلات قۇرۇلغاندىن بۇيان، خەلقئارا تېخنىكا سودىسى، ماركا ھوقۇقى، نەشر ھوقۇقى قاتارلىق نۇرغۇن مۇناسىۋەتلىك ئەھدىنامىلەرنى تۈزۈپ چىققان. ھازىر 20 دىن ئارتۇق تۈردە ئەھدىنامە بار. بۇنىڭ ئىچىدە «دۇنيا بىلىم مۈلكىي ھوقۇقى تەشكىلاتى ئەھدىنامىسى»غا ئەزا دۆلەتلەر ئەڭ كۆپ. بۇ ئەھدىنامىلەر، كېلىشىملەرنىڭ تۈزۈلۈشى، كۆچۈپكە ئىگە بولۇشى نەتىجىسىدە مۈلۈك ئىگىلىرىنىڭ ھوقۇقى (ئاپتور ھوقۇقى) مەنپەئەتى زور دەرىجىدە ئۈنۈملۈك قوغدىلىدۇ، بولۇپمۇ مەھسۇلاتلارنىڭ ئېكسپورت قىلىنىپ چەتكە چىقىرىلىشى ئەزا دۆلەتلەر ئوتتۇرىسىدىكى كېلىشىم ئارقىلىق قوغدىلىدۇ، ھوقۇققا دەخلى - تەرۇز قىلىش سېزىلگەن ھامان قانۇن ئارقىلىق ھۆكۈم چىقىرىلىپ، مۈلۈك ئىگىلىرىنىڭ زىيىنى تۆلىتىپ بېرىلىدۇ ھەم ئىشلەپچىقىرىش توختىتىلىدۇ. ماركا ھوقۇقى ۋە ئىشلەپچىقىرىش جاي نامى ھوقۇقىنىڭ قوغدىلىشىمۇ شۇنىڭغا ئوخشايدۇ. دۇنيا بىلىم مۈلكىي ھوقۇقى تەشكىلاتىغا ھازىر 100 دىن ئارتۇق دۆلەت ئەزا. مەملىكىتىمىز 1980 - يىل 3 - ئايدا بۇ تەشكىلاتقا قاتناشقان ھەم «سانائەت مال - مۈلكىي ھوقۇقىنى قوغداش پارىژ ئەھدىنامىسى»نىڭ ئەزا دۆلىتى بولۇپ قالغان.

ئەركىن ياسىن (ت)

جاھان نەما

367 - سان

لى رۇيخۇەن جۇڭگو - سوۋېت مۇناسىۋىتىنىڭ ئۈزلۈكسىز تەرەققىي قىلىشىنى ئۈمىد قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 20 - يانۋار تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى لى رۇيخۇەن بۈگۈن بۇ يەردە مۇنۇلارنى بىلدۈردى: جۇڭگو پارتىيىسى ۋە خەلقى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئەھۋالىغا ناھايىتى كۆڭۈل بۆلۈپ، سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ نۆۋەتتىكى قىيىنچىلىقنى تۈگىتىشىنى چىن كۆڭلىدىن ئۈمىد قىلىش بىلەن بىللە، جۇڭگو بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئىناق قوشنىدارلىق، دوستلۇق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشنى ئۈمىد قىلىدۇ.

لى رۇيخۇەن بۇ سۆزنى «خەلق» سارىيىدا مۇۋەققەت مۇئاۋىن باش تەھرىر بورىس يېفموۋىچ ئاۋېر چېنكو باشچىلىقىدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى «ھەقىقەت» گېزىتىنىڭ جۇڭگونى زىيارەت قىلىش ئۆمىكى بىلەن كۆرۈشكەندە قىلدى.

سەممىي، دوستانە سۆھبەتتە لى رۇيخۇەن ئىككى دۆلەتنىڭ ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرنىڭ ئىككى مەملىكەت خەلقىنىڭ ئۆزئارا چۈشىنىشىنى ۋە دوستلۇقىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئۈچۈن، بىرىش - كېلىشنى كۈچەيتىشىنى ئۈمىد قىلدى. ئۇ يەنە جۇڭگونىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش ئەھۋالى ۋە پارتىيە 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 7 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى.

ئاۋېرچېنكو سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ھازىرقى سىياسىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى. ئۇ لى رۇيخۇەنگە مۇنداق دېدى: سوۋېت ئىتتىپاقى خەلقىمۇ جۇڭگو خەلقىگە چىن دوستلۇق مۇھەببىتىنى ساقلاپ كەلمەكتە.

سوۋېت ئىتتىپاقى كوممۇنىستىك پارتىيىسى سىياسىي بيۇروسى لىتۋا ۋەزىيىتى توغرىسىدا بايانات ئېلان قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 16 - يانۋار تېلېگراممىسى. سوۋېت ئىتتىپاقى مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، سوۋېت ئىتتىپاقى كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى لىتۋا ۋەزىيىتى توغرىسىدا بايانات ئېلان قىلىپ، پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنى ئۆزىنى تۇتۇۋېلىشقا ۋە مەركەزنىڭ قانۇن - تۈزۈم ۋە تەرتىپنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش يولىدا كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىنى قوللاشقا چاقىردى.

باياناتتا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدۇ: لىتۋا ۋەقەسى يۈز بېرىشتىن ئىلگىرى، لىتۋا ئالىي سوۋېتى ۋە دۆلەت ئاپپاراتى پۇقرالارنىڭ ھوقۇق مەنپەئەتى، ئەركىنلىكىگە زىيان يەتكۈزىدىغان نۇرغۇن قانۇن ۋە قارار ماقۇللىدى. لىتۋا رەھبەرلىرى لىتۋانىڭ سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن ئۈزۈش ھالىتىدە تۇرۇۋاتقانلىقىنى ئاشكارا جاكارلىدى. شۇنداقلا سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ قوراللىق كۈچلىرىنى «ئىشغالىيەتچى قوشۇن»، دەپ قارىدى.

سوۋېت ئىتتىپاقى كوممۇنىستىك پارتىيىسى مۇراجىئەتنامىسىنى «سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئالىي دۆلەت ئاپپاراتى ۋە ئىتتىپاقىنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىنى ئاشكارا كۆزگە ئىلمىغانلىق، چەت ئەلنى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلىشىشقا ئاشكارا چاقىرغانلىق»، دەپ تەنقىد قىلدى.

ت ئا س س نىڭ يەنە بىر خەۋىرىگە قارىغاندا، لىتۋانىڭ پايتەختى ۋىلنيۇسنىڭ ۋەزىيىتى تىنچلىنىشقا باشلىغان. لىتۋا ئالىي سوۋېتىنىڭ رەئىسى لاندسبېرگىس مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى سوۋېت ئىتتىپاقى ئىچكى ئىشلار مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى گروموۋقا تېلېفون بېرىپ، ئىككى تەرەپ قوللىنىدىغان تەدبىر توغرىسىدا كېڭەشكەن.

ياپونىيە سوتسىيالىستلار پارتىيىسى بايانات ئېلان قىلىپ، پارس قولتۇقى رايونى ئۇرۇشىنى دەرھال توختىتىشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دوڭجىڭ خەۋىرى. ياپونىيە سوتسىيالىستلار پارتىيىسى مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى بايانات ئېلان قىلىپ، ئامېرىكا قوشۇنلىرىنى ئاساس قىلغان كۆپ دۆلەت قىسىملىرى بىلەن ئىراق قوشۇنلىرىنىڭ پارس قولتۇقى رايونى ئۇرۇشىنى دەرھال توختىتىشنى تەلەپ قىلدى.

باياناتتا يەنە مۇنداق دېيىلدۇ: ئوتتۇرا شەرق پارس قولتۇقى رايونى ئۇرۇشىنىڭ كېڭىيىشىگە ئەگىشىپ، نۇرغۇن كىشى ئۆلۈپ، يارىلىنىپلا قالماستىن،

باياناتتا يەنە مۇنداق دېيىلدۇ: سوتسىيالىستلار پارتىيىسى ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئوتتۇرا شەرق تىنچلىقى بويىچە جىددىي يىغىن ئېچىپ، پارس قولتۇقى رايونىدىكى ئۇرۇشنىڭ يەنىمۇ كېڭىيىپ كېتىشىنى توسۇپ، ئۇرۇشنى دەرھال توختىتىپ، پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

باياناتتا مۇنداق دېيىلدۇ: سوتسىيالىستلار پارتىيىسى ياپونىيىدىكى ھەر قايسى پارتىيىلەر رەھبەرلىرىنىڭ سۆھبىتىنى دەرھال ئۆتكۈزۈشنى، ۋە دۆلەت مەجلىسى يىغىنى

پارس قولتۇقى رايونى ۋەزىيىتى توغرىسىدا

ب د ت نىڭ باش كاتىپى ئىراقنىڭ ئىسرائىلىيىگە ھۇجۇم قىلغانلىقىدىن ئەپسۇسلىنىدىغانلىقىنى ئېيتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 18 - يانۋار تېلېگراممىسى. ب د ت نىڭ باش كاتىپى فېرېزدېكۇللار: مەن ئىراقنىڭ ئىسرائىلىيىگە ھۇجۇم قىلغانلىقىدىن «ئىنتايىن ئەپسۇسلىنىمەن». مېنىڭ ئەپسۇسلانغىنىم ئىراقنىڭ توقۇنۇشنى يەنىمۇ كېڭەيتكەنلىكىلا ئەمەس، بەلكى پۇقرالارنى نىشان قىلىپ ھۇجۇم قىلغانلىقىدا، دېدى.

باش كاتىپ مۇنداق دېدى: مەن ئىسرائىلىيىنىڭ ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە سەۋرچان بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

باش كاتىپ پارس قولتۇقى رايونى ئۇرۇشى توغرىسىدا توختالغاندا مۇنداق دېدى: ئىراققا ھۇجۇم قىلىش ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ قارارىغا ئاساسەن بولدى، ب د ت ھازىر رولىنى جارى قىلدۇرالمايۋاتىدۇ.

ئۇ: «مەن بارلىق تىرىشچانلىقلارنى كۆرسەتتىم»، دېدى.

ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ رەئىسى ئىراقنىڭ باش ئەلچىسىگە پارس قولتۇقى رايونىدىكى توقۇنۇشنى ئاخىرلاشتۇرۇش توغرىسىدىكى يېڭى تەكلىپنى ئۇقتۇردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 19 - يانۋار تېلېگراممىسى. ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ مۇشۇ ئايلىق رەئىسى، زايىرنىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى بابېينى ئىنزېڭگېيا مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى ئىراقنىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ئەنبارى بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇنىڭغا ھىندىستان، سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە ئالجىرىيەلەر ئوتتۇرىغا قويغان پارس قولتۇقى رايونى ئۇرۇشىنى ئاخىرلاشتۇرۇش توغرىسىدىكى تەكلىپنى ئۇقتۇردى ۋە ئۇنىڭ بىلەن مۇزاكىرىلەشتى.

ئىنزېڭگېيا كۆرۈشۈشتىن كېيىن مۇنداق دېدى: ئالجىرىيە ئۇرۇش قىلىۋاتقان ئىككى تەرەپنىڭ ئۇرۇشنى تېز توختىتىشنى تەلەپ قىلدى، سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن ھىندىستاننىڭ تەكلىپلىرىدە ئىراق زۇڭتۇڭى سادامنىڭ ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 12 قارارىغا تامامەن ئەمەل قىلىپ، كۇۋەيتتىن قوشۇنلىرىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشى تەكلىپ قىلىندى.

ئەنبارى بۇ تەكلىپنى سادامغا يەتكۈزىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. بىراق ئۇ باغداد بىلەن بولغان بارلىق ئالاقىسىنىڭ ئۈزۈلۈپ قالغانلىقىنى ئېيتتى.

ئىنزېڭگېيا شۇ كۈنى يەنە ئىتتىپاق تۈزمەسلىك ھەرىكىتىنىڭ باياناتچىسى، ئېكۋادورنىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى خوسې ئايارا راسو بىلەن كۆرۈشۈپ، ھىندىستان، سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە ئالجىرىيەلەر ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپنى مۇزاكىرە قىلدى.

ئۇ مۇنداق دېدى: خەۋپسىزلىك كېڭىشى كېلەر ھەپتىدە ھازىرقى پارس قولتۇقى رايونى ۋەزىيىتى ۋە خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ھەرىكەت قوللىنىش - قوللانماسلىقى توغرىسىدا كېڭىشىدۇ.

ئۈچ كۈن بومباردىمان قىلىنغاندىن كېيىنكى باغداد

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 20 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئۈچ كۈن بومباردىمان قىلىنغاندىن كېيىن، 4 مىليون ئاھالىگە ئىگە باغدادنىڭ سۇ، توك تەمىناتى ئۈزۈلۈپ قالدى، لېكىن پاتپاراقچىلىق كۆرۈلمىدى.

1 - ئاينىڭ 17 - كۈنى سەھەردە

باغداد ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى. فرانسىيىدە چىقىدىغان «يەكشەنبە» گېزىتىنىڭ ئالاھىدە مۇخبىرى مۇنداق دېدى: 18 - كۈنى سەھەردىكى ھاۋا ھۇجۇمىدىن كېيىن، ئىراق ھاۋا ئارمىيە قوماندانلىق شتابىنىڭ بىناسى باشقۇرۇلىدىغان بومبىنىڭ زەربىسىگە ئۇچرىغانلى-

ھازىر سۇ، بېنزىن تېپىش ناھايىتى تەس، بوتۇلكىلىق مىنېرال سۇ بىباھا گۆھەرگە ئايلىنىپ قالدى، تېلېفوندا ئالاقىلىشىشمۇ ناھايىتى تەس.

غەرب مۇخبىرلىرى مۇنداق دېدى: باغداد شەھىرىدە «ھېچقانداق پاتپاراقچىلىق يوق». ھەتتا بەزى شەھەر ئاھالىسى ھاۋا ھۇجۇمى ۋاقتىدا ئۆگزىگە چىقىپ، تاماشا كۆرۈپ،

ئىتتىپاقىنىڭ قوراللىق كۈچلىرىنى «ئىشغالىيەتچى قوشۇن»، دەپ قارىدى.

سوۋېت ئىتتىپاقى كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى باياناتىدا لاتۋىيە، لىتۋا، روسىيە ئىتتىپاقى ۋە ئېستونىيە ئالىي سوۋېتىنىڭ رەئىسلىرىنىڭ لىتۋا ۋەقەسى توغرىسىدا ب د ت نىڭ باش كاتىپىغا چىقارغان

كېڭىيىشىگە ئەگىشىپ، نۇرغۇن كىشى ئۆلۈپ، يارىلىنىپلا قالماستىن، بەلكى نېفىت ئەسلىھەلىرىمۇ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراپ، دۇنيا ئىقتىسادىغا ئېغىر تەسىر يەتكۈزىدۇ، يەر شارى مۇھىتىنىڭ بۇلغىنىشى كۈچىيىپ كېتىدۇ، ئىنسانىيەت مۆلچەرلىگۈسىز زىيانغا ئۇچرايدۇ.

لىستلار پارتىيىسى ياپونىيەدىكى ھەر قايسى پارتىيەلەر رەھبەرلىرىنىڭ سۆھبىتىنى دەرھال ئۆتكۈزۈشنى ۋە دۆلەت مەجلىسى يىغىنى ئېچىپ، ئوتتۇرا شەرق ۋەزىيىتىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش ئۈستىدە ياپونىيىنىڭ تىنچلىق ئاساسىي قانۇنى پرىنسىپى ئاساسىدا تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىنى مۇھاكىمە قىلىشنى تەكلىپ قىلىدۇ.

بۇش ئامېرىكا ئىراقنىڭ ئۇرۇش ماشىنىسىنى پاچاقلاپ تاشلاش ئۈچۈن «ھەسسىلەپ تىرىشىدۇ»، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 18 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئامېرىكا زوڭتۇڭى بۇش بۈگۈن ئامېرىكىنىڭ ئىراق زوڭتۇڭى سادام ھۈسەيىننىڭ ئۇرۇش ماشىنىسىنى پاچاقلاپ تاشلاش ئۈچۈن «ھەسسىلەپ تىرىشچانلىق» كۆرسىتىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

بۇش مۇنداق دېدى: ئىراق ھازىر خىمىيىۋى قوراللارنى يەنىلا ئىگىلەپ تۇرىۋاتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ مۇھىم نىشانلىرىدىن بىرى ئىراقنىڭ خىمىيىۋى قورال ئامبىرىنى پاچاقلاپ تاشلاش ئىدى. لېكىن بۇ «تېخى ئىشقا ئاشمىدى». ئۇ مۇنداق دېدى: ئىراقنىڭ ھەربىي كۈچلىرىنى بەرپا قىلىش ئۈچۈن بىرقانچە ئون يىللىق ۋاقىت كەتتى، «بىز بىر كېچىدىلا غەلىبە قىلىشنى ئۈمىد قىلالمايمىز.»

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 18 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ باياناتچىسى كەيلى بۈگۈن مۇنداق دېدى: ئامېرىكا باشچىلىقىدىكى كۆپ دۆلەت قىسىملىرى ئىراققا ھاۋادىن ھۇجۇم قىلغان دەسلەپكى 48 سائەت ئىچىدە، 2107 ئايروپىلان (قېتىم) ئىشقا سالغان بولسىمۇ، ھاۋا بوشلۇقىنى تىزگىنلەش ھوقۇقىنى تېخى تولۇق ئىگىلەپ بولمىدى.

كەيلى مۇنداق دېدى: كۆپ دۆلەت قىسىملىرى چارلىغۇچى باشقۇرۇلىدىغان بومبىدىن 196 نى قويۇپ بەردى ۋە ئىراقنىڭ قوماندانلىق قىلىش، ئالاقىلىشىش سىستېمىسىنى پاچاقلاپ تاشلاش ئۈچۈن تىرىشتى، بىراق ئىراق زوڭتۇڭى سادام ھۈسەيىن ئۆزىنىڭ ئارمىيىسىنى يەنىلا كونترول قىلىپ تۇرۇۋاتىدۇ. كەيلى ئامېرىكىنىڭ پارس قولتۇقى رايونىدا تۇرۇشلۇق قىسىملىرىنىڭ 450 مىڭ كىشىگە يەتكەنلىكىنى، ئەسلىدىكى پىلاندىن 20 مىڭ كىشى ئاشقانلىقىنى؛ كۆپ دۆلەت قىسىملىرى ئومۇمىي ئەسكىرىي كۈچىنىڭ 690 مىڭ كىشىگە يەتكەنلىكىنى جاكارلىدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 18 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكى بۈگۈن دۆلەت مەجلىسىگە كۆپ دۆلەت قىسىملىرىنىڭ تۈنۈگۈندىن باشلاپ ئىراققا ھاۋادىن ھۇجۇم قىلغاندىن بۇيان ئىراقنىڭ 11 ئايروپىلانىنى پاچاقلاپ تاشلىغانلىقىنى دوكلات قىلدى.

ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكى ئەمەلدارى ئىزاھلاپ مۇنداق دېدى: ئىراق ھاۋا ئارمىيىسى ئايروپىلانلىرىنى شىمالىي قىسىمغا تارقىتىۋەتتى ياكى ئايروپىلانلىرىنى سېمونتتىن ياسالغان ئامبارغا يوشۇرۇپ قويدى. ئامېرىكا تەرەپ ئىراقنىڭ 700 كورەشچى ئايروپىلانىنىڭ بارلىقىنى مۆلچەرلىدى.

دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ دوكلاتىدا يەنە مۇنداق دېيىلدۇ: ئىككى كۈنلۈك ھاۋا ھۇجۇمىدىن كېيىن، ئىراقنىڭ ھەرىكەتچان باشقۇرۇلىدىغان بومبا قويۇپ بېرىش جازىسىدىن تەخمىنەن 30 لا قالدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى قاھىرە، 19 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئامېرىكىنىڭ ھەربىي تەرەپ باياناتچىسى بۈگۈن ئامېرىكا بىلەن كۇۋەيت قوشۇنلىرىنىڭ ئىراقنىڭ 12 ئەسكىرىنى ئەسىر ئالغانلىقىنى جاكارلىدى.

ئىئوردانىيە پادىشاھى پارس قولتۇقى ئۇرۇشىنى توختىتىشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئاممان، 19 - يانۋار تېلېگراممىسى. ئىئوردانىيە پادىشاھى ھۈسەيىن مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى مەزكۇر رايوندا تېخىمۇ ئېغىر ئۇرۇش ئاپىتىنىڭ يۈز بېرىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، پارس قولتۇقىدا ئۇرۇشۇۋاتقان ھەر قايسى تەرەپلەرنىڭ ئۇرۇشىنى تېزدىن توختىتىشنى مۇراجىئەت قىلدى.

ھۈسەيىن بۇ سۆزنى خان ئوردىسىدا ئۆتكۈزگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا قىلدى.

ئۇ ئامېرىكا بىلەن ئىراقنىڭ پارس قولتۇقى كرىزىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن دىپلوماتىيە جەھەتتە تىرىشچانلىق كۆرسىتىشنى رەت قىلغانلىقىنى ئەيىبلىدى.

ھۈسەيىن قەيت قىلىپ مۇنداق دېدى: ئىئوردانىيە ھەر قانداق تەرەپنىڭ ئېھتىمالى بولغان تاجاۋۇزىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ئۆز زېمىنى ۋە ھاۋا بوشلۇقىنى قوغدايدۇ.

باغداد شەھىرىدە «ھېچقانداق پاپاراقچىلىق يوق». ھەتتا بەزى شەھەر ئاھالىسى ھاۋا ھۇجۇمى ۋاقتىدا ئۆگزىگە چىقىپ، تاماشا كۆرۈپ، ھاۋادىن مۇداپىئە كۆرۈش قىسىملىرىنىڭ زەمبىرەك ئوقىغا تەنتەنە قىلىشتى. نەچچە كۈندىن بۇيان، بىر مۇنچە شەھەر ئاھالىسى، يۈك - تاقلىرىنى كۆتۈرۈشۈپ، شەھەر سىرتىغا چىقىپ، ئۆزىنى دالدىغا ئالدى. شەھەر ئىچىدە يولۇچى ۋە ئاپتوموبىللار شالاڭ بولۇپ، كۆپىنچە ماگىزىنلارنىڭ ئىشىكى تاقالدى. لېكىن سادام زوڭتۇڭ يەنىلا گېزىت ۋە تېلېۋىزىيە ئارقىلىق شەھەر ئاھالىسى بىلەن ئالاقىلىشىپ تۇرماقتا.

كۆرۈلمىدى.

1 - ئاينىڭ 17 - كۈنى سەھەردە «F — 117A» بەلگىلىك كۆرۈنمەس بىر كورەشچى ئايروپىلان 2000 قاداق كېلىدىغان بومبىنى باغداد شەھەر رايونىدىكى ئامېرىكا تېلېفون - تېلېگراف بىناسىنىڭ ئۈستىگە تاشلاپ، ئامېرىكا باشچىلىقىدىكى كۆپ دۆلەت قىسىملىرى ئىراققا قاراتقان ستراتېگىيىلىك بومباردىماننى باشلىدى.

كۆپ دۆلەت قىسىملىرى ئىراقنى ئۇدا ئۈچ كۈندىن ئارتۇق بومباردىمان قىلغاچقا، قوماندانلىق شتابىنىڭ بىناسى باشقۇرۇلىدىغان بومبىنىڭ زەربىسىگە ئۇچرىغانلىقىنى، ئەينەكلىرىنىڭ پۈتۈنلەي كۆكۈم - تالقان بولۇپ، بىنانىڭ بىر قىسمى ۋەيران بولغانلىقىنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم. زوڭتۇڭلۇق مەھكىمىسى ۋە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكى بىناسى بومباردىماندا ئورۇلۇپ چۈشتى، شەھەر ئىچىدىكى باشقا قۇرۇلۇشلار ئاساسەن ساق قالدى. غەرب مۇخبىرلىرىنىڭ 19 - كۈنى باغدادتىن ئەۋەتكەن خەۋەرلىرىدە مۇنداق دېيىلدۇ: بۇ شەھەرنىڭ سۇ، توك تەمىناتى ئۈزۈلۈپ قالدى،

لاتىن ئامېرىكىسىدىكى دۆلەتلەرنىڭ رەھبەرلىرى پارس قولتۇقى ئۇرۇشىغا كۆڭۈل بۆلمەكتە

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، خەۋىرى. ئاگېنتلىقىمىز مۇخبىرلىرى ئومۇملاشتۇرۇپ مۇنداق دەپ خەۋەر قىلىدۇ: لاتىن ئامېرىكىسىدىكى نۇرغۇن دۆلەت رەھبەرلىرى مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى پارس قولتۇقى رايونى ۋەزىيىتىگە كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ، ئۇرۇشنى بالدۇرراق ئاخىرلاشتۇرۇپ، تىنچلىقنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

برازىلىيە زوڭتۇڭى كولور ب د ت نىڭ پارس قولتۇقى رايونى مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن تىنچلىق سۆھبىتىنى ئىلگىرى سۈرىدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى ۋە برازىلىيىنىڭ پارس قولتۇقى رايونى ئۇرۇشىنى مۇمكىنقەدەر تېز توختىتىش ئۈچۈن ئەڭ زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

برازىلىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى رېزېك برازىلىيە ھۆكۈمىتىنىڭ ئۇرۇشنىڭ برازىلىيىنىڭ ئىقتىسادىغا كۆرسىتىدىغان پايدىسىز تەسىرىنى ئازايتىش ئۈچۈن جىددىي پىلان تۈزۈشكە باشلىغانلىقىنى جاكارلىدى.

ئېكۋادور زوڭتۇڭى بورخا مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى كەتەچتە مەملىكەتكە تېلېۋىزىيە نۇتقى سۆزلىگەندە مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ئېكۋادور ئالاش - تارتىشنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىشنى تەشەببۇس قىلىدۇ، باشقا دۆلەتلەر زېمىنىنى قوراللىق ئىشغال قىلىۋېلىشقا قارشى تۇرىدۇ، ئۇرۇشنىڭ بالدۇرراق ئاخىرلىشىشىنى ۋە تىنچلىقنىڭ قايتىدىن ئورنىتىلىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

نىكاراگۇئا خەلق پارلامېنتىنىڭ باشلىقى ئالفرېدو سېسار مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى سۆز قىلىپ، ئىككى تەرەپنىڭ ئۇرۇشنى بالدۇرراق توختىتىشنى ئۈمىد قىلدى.

ئېكۋادورنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى دېگو كودوۋېس تىنچلىقنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن، پارس قولتۇقى رايونى كرىزىسىنى ھەل قىلىشنىڭ چارىلىرىنى تېزراق تېپىشنى ئۈمىد قىلدى.

چىلى دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى بايانات ئېلان قىلىپ، پارس قولتۇقى رايونىدا ئۇرۇشنىڭ باشلانغانلىقىدىن ئەپسۇسلىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى، ئىراقنىڭ كۇۋەيتتىكى قانۇنسىز ئىشغالىيىتىنى دەرھال ئاخىرلاشتۇرۇشنى تەلەپ قىلدى.

پېرۇ دىپلوماتىيە مىنىستىرى سانچېس سوتومايور سۆزىدە پارس قولتۇقى رايونى ۋەقەسىدىن ئەپسۇسلىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ ئۇرۇشنىڭ سوزۇلۇپ كېتىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ئىراق كۇۋەيتتىن چېكىنىپ كېتىشى كېرەك، دەپ ھېسابلىدى.

پاناما زوڭتۇڭى ئېندارا بىلەن كوستارىكانىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى ئامېرىكا باشچىلىقىدىكى كۆپ دۆلەت قىسىملىرىنىڭ ئىراققا ھەربىي ھەرىكەت قوللانغانلىقىنى قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. كوستارىكا دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى يەنە پارس قولتۇقى رايونىدىكى ھەربىي توقۇنۇشنىڭ بالدۇرراق ئاخىرلىشىشىنى ئۈمىد قىلدى.

پارس قولتۇقى رايونى ئۇرۇشىنى توختىتىشنى ئىلگىرى سۈرۈش، تىنچلىقنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن، مېكسىكىدىكى ھەر قايسى پارتىيەلەردىن بولغان پارلامېنت ئەزالىرى مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى ھۆكۈمەتنىڭ پارس قولتۇقى رايونى ئۇرۇشىدا دىپلوماتىيە جەھەتتىكى ياراشتۇرۇشقا ئاكتىپ قاتنىشىشىنى تەلەپ قىلدى.

مېكسىكىدىكى ھاكىمىيەت بېشىدىكى ئىنقىلابىي تۈزۈم پارتىيىسى مەملىكەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتى مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى بايانات ئېلان قىلىپ، تىنچلىقنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى مۇراجىئەت قىلدى. باياناتتا مۇنداق دېيىلدۇ: ئىنقىلابىي تۈزۈم پارتىيىسى خەلقئارا ئالاش - تارتىشنى ھەل قىلىش ئۈچۈن قورال ئىشلىتىشكە قارشى تۇرىدۇ، ئالاقىدار تەرەپلەردىن سۆزلىشىشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى تەلەپ قىلىدۇ.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭخېڭجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 413701، 413712، 413722، 413723، 413734، ئېلان بۆلۈمىنىڭ تېلېفون نومۇرى: 516783، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 3 يۈەن 90 پۇڭ، پارچە باھاسى: 13 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)